

IZVJEŠTAJ

***o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva prosvjete
u 2019. godini***

Podgorica, mart 2020. godine

SADRŽAJ

UVOD	2
1. NORMATIVNO-PRAVNI POSLOVI I HARMONIZACIJA PROPISA	3
2. OBLAST PROSVJETE	5
2.1. Predškolsko vaspitanje i obrazovanje	5
2.2. Osnovno obrazovanje i vaspitanje	6
2.3. Inkluzivno obrazovanje	8
2.4. Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice – obrazovanje na albanskom jeziku	8
2.5 SREDNJE OPŠTE OBRAZOVANJE (GIMNAZIJE) I STRUČNO OBRAZOVANJE	10
Državna nagrada „Oktoih“	12
Fond za kvalitet i talente	13
Nacionalni savjet za obrazovanje	13
3. OBLAST VISOKOG OBRAZOVANJA	15
3.1. Direkcija za visoko obrazovanje i ENIC/NARIC centar	15
4. ODJELJENJE ZA MEĐUNARODNU SARADNJU	17
5. INFORMACIONO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE	21
6. INVESTICIONE AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSI NA OBJEKTE ŠKOLSKE INFRASTRUKTURE	23
7. OBLAST FINANSIRANJA RADA OBRAZOVNO-VASPIITNIH USTANOVA I INVESTICIJA	24
8. NACIONALNI OKVIR KVALIFIKACIJA	25
9. OCJENA STANJA	27

Na osnovu člana 65 Zakona o državnoj upravi („Službeni list Crne Gore“, br. 078/18 od 4. 12. 2018), a u skladu sa Programom rada Vlade za 2020. godinu, Ministarstvo prosvjete podnosi

IZVJEŠTAJ

o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva prosvjete

UVOD

Ministarstvo prosvjete vrši poslove uprave u oblasti prosvjete, u skladu sa djelokrugom rada utvrđenim Uredbom o organizaciji i načinu rada Državne uprave („Sl. list CG“, br. 87/18, 2/19 i 38/19). Pored poslova utvrđenih ovom Uredbom, Ministarstvo prosvjete obavlja i poslove koji su utvrđeni: Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG“, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 44/13, 47/17); Zakonom o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, 45/10 i 39/13, 47/17); Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10 i 40/11, 47/17); Zakonom o obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama („Službeni list RCG“, br. 80/04 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 47/17); Zakonom o gimnaziji („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10; 39/13, 47/17); Zakonom o stručnom obrazovanju („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 39/13 i 47/17); Zakonom o obrazovanju odraslih („Službeni list CG“, broj 20/11 i 47/17); Zakonom o visokom obrazovanju („Službeni list CG“, br. 44/14 i 52/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19 i 72/19); Zakonom o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija („Službeni list CG“, br. 57/11); Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija („Službeni list CG“, br. 80/10), kao i podzakonskim aktima, donijetim za sprovođenje ovih zakona.

Rad Ministarstva prosvjete u 2019. godini odnosio se:

- na realizaciju Programa rada Vlade za 2019. godinu i zaključaka Vlade;
- na zaokruživanje normativnog okvira za dalju reformu obrazovanja;
- utvrđivanje i vođenje politike razvoja obrazovno-vaspitnog sistema Crne Gore s donošenjem odgovarajućih strategija i unapređenjem procesa pripreme ustanova obrazovanja i vaspitanja za primjenu reformskih rješenja u 2019. godini, prema ranije definisanoj dinamici Ministarstva prosvjete;
- sprovođenje upravnih postupaka u oblasti:
 - priznavanja i vrednovanja inostranih obrazovnih isprava;
 - izdavanja licenci za rad ustanovama predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja i organizatorima obrazovanja odraslih i licenci za izvođenje novih obrazovnih programa;
 - izdavanje propisanih saglasnosti;
 - stručne i administrativne poslove za:
 - Nacionalni savjet za obrazovanje,
 - Savjet za kvalifikacije,
 - Savjet za visoko obrazovanje,
 - Eički komitet,

- finansiranje rada obrazovno-vaspitnih ustanova;
- druge poslove, u skladu sa propisima.

Izveštaj o radu Ministarstva prosvjete koncipiran je u više cjelina, odnosno oblasti rada iz djelokruga Ministarstva i to:

1. Normativno-pravni poslovi i harmonizacija propisa;
2. Oblast prosvjete;
3. Oblast visokog obrazovanja;
4. Oblast međunarodne saradnje;
5. Oblast informaciono-komunikacionih tehnologija;
6. Oblast investicionih ulaganja;
7. Oblast finansiranja rada obrazovno-vaspitnih ustanova i investicija;
8. Oblast nacionalnog okvira kvalifikacija.

1. NORMATIVNO-PRAVNI POSLOVI I HARMONIZACIJA PROPISA

U 2019. godini su donijeti sljedeći zakoni:

- Zakon o akademskom integritetu („Službeni list CG“, br. 17/19);
- Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG“, br. 17/19 i 47/19);
- Zakon o dopunama Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG“, br. 72/19).

Donijeti su sljedeći pravilnici:

- Pravilnik o načinu i postupku provjere znanja, vještina i kompetencija u postupku sticanja stručne kvalifikacije;
- Pravilnik o načinu, postupku i vremenu polaganja maturalnog ispita u gimnaziji;
- Pravilnik o načinu ocjenjivanja učenika u osnovnoj školi;
- Pravilnik o izmjeni i dopunama Pravilnika o načinu, uslovima i postupku za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama.

Donijeti su sljedeći kolektivni ugovori:

- Granski kolektivni ugovor za ustanove učeničkog i studentskog standarda;
- Kolektivni ugovor za Univerzitet Crne Gore;
- Granski kolektivni ugovor o izmjeni Granskog kolektivnog ugovora za oblast prosvjete;
- Kolektivni ugovor o izmjenama i dopunama Kolektivnog ugovora za Javnu ustanovu Viša stručna škola „Polijska akademija“;
- Kolektivni ugovor o izmjenama Kolektivnog ugovora za Javnu ustanovu Centar za stručno obrazovanje;
- Kolektivni ugovor o izmjenama Kolektivnog ugovora za Javnu ustanovu Ispitni centar.

Sprovođenje propisa

U izvršenju propisa u oblasti obrazovanja i vaspitanja Ministarstvo prosvjete je rješavalo u prvostepenom i drugostepenom upravnom postupku, izdavalo saglasnosti na opšta akta ustanova. U toku izvještajnog perioda primljeno je 116 žalbi, a iz prethodnog izvještajnog perioda prenijeto je neriješenih 169 žalbi pa je ukupno u radu bilo 285 drugostepenih upravnih predmeta u toku 2019. godine.

Ukupno je riješeno 258 žalbi od toga je 85 žalbi protiv odluka Komisije za izradu Konkursa i vrjednovanje ponuda za dodjelu sredstava iz Fonda za kvalitet i talente za školsku 2017/2018. godinu i 27 žalbi protiv Odluke Nacionalnog savjeta za obrazovanje broj: 023-1161/2019-31 od 17. jula 2019. godine.

U 2 predmeta je postupak po žalbi obustavljen.

Ukupno je usvojeno 56 žalbi, a odbijeno 200 žalbi.

Na kraju godine ostalo je 27 neriješenih žalbi koje su izjavljene protiv odluka Komisije za izradu Konkursa i vrednovanje ponuda za dodjelu sredstava iz Fonda za kvalitet i talente za školsku 2018/2019. godinu.

U drugostepenom upravnom postupku u izvještajnom periodu 20 žalbi nijesu riješene u propisanom roku.

U postupku priznavanja inostranih obrazovnih isprava (do nivoa visokog obrazovanja) podnijeto je 1.658 zahtjeva, od čega 1.463 za srednju školu i 195 za osnovnu školu, a iz prethodnog izvještajnog perioda prenijeto je neriješenih 881 zahtjeva, pa je ukupno u radu bilo 2.539 u toku 2019. godine. Riješeno i donijeto 738 rješenja za zahtjeve iz 2019. godine i 217 rješenja za zahtjeve iz prethodnog perioda, što je ukupan broj riješenih zahtjeva 955 u 2019. godini. U propisanom roku nije riješeno 1.584 zahtjeva koji su u postupku rješavanja. Donijeto je 35 rješenja o povraćaju taksi.

U postupku priznavanja inostranih obrazovnih isprava okolnosti koje utiču na dužinu trajanja upravnog postupka tj. njegovu efikasnost, prilikom priznavanja inostranih obrazovnih isprava za osnovno i srednje obrazovanje radi zapošljavanja, Ministarstvo je dužno da donese rješenje po zahtjevu za priznavanje isprave u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva. Međutim, u pojedinim predmetima taj rok je znatno duži od propisanog, iz razloga što odgovore od strane Ministarstva vanjskih poslova, u većini slučajeva, čekamo duže vremena, ponekad i više mjeseci.

U 2019. godini Ministarstvo prosvjete je podnijelo 2 krivične prijave protiv podnosioca zahtjeva za priznavanje falsifikovane inostrane diplome.

Sprovođenje drugih nadležnosti iz djelokruga rada odjeljenja za normativno-pravne poslova

Odjeljenje za normativno-pravne poslove u izvještajnom periodu dalo je saglasnosti na opšta i druga akta obrazovno-vaspitnih ustanova i to:

Saglasnosti na opšta akta:

- 162 saglasnosti na pravilnike o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i to: osnovnih i muzičkih škola 86, predškolskih ustanova, srednjih, obrazovnih centara, domova učenika i studenata 78.

- 115 saglasnosti na statute odnosno odluke o izmjenama i dopunama, odnosno statuta obrazovno-vaspitnih ustanova.

-mišljenje na:

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za školstvo; Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji JU Ispitnog centra; Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za školstvo.

Ostalo:

- Rješenje o utvrđivanju minimalnog broja bodova potrebnih za upis u gimnaziju i četvorogodišnju stručnu školu za školsku 2019/2020. godinu;
- Odluke o promjeni naziva obrazovno-vaspitnih ustanova.

Osim navedenog, Odjeljenje je dalo 162 pisana mišljenja i objašnjenja po zahtjevima fizičkih i pravnih lica u vezi s primjenom propisa iz oblasti obrazovanja, za tumačenje nivoa stručne spreme, odnosno vrsti kvalifikacija, tumačenja propisa, kao i usmena objašnjenja i upućivanje stranaka na odgovarajući postupak i saradnja sa drugim službama i resorima u vezi sa tim.

Takođe, dat je veliki broj mišljenja na nacрте i prijedloge zakona i drugih propisa, koje pripremaju druga ministarstva i organi uprave, koji su dostavljeni ovom ministarstvu na izjašnjavanje.

2. OBLAST PROSVJETE

2.1. Predškolsko vaspitanje i obrazovanje

U Crnoj Gori predškolsko vaspitanje i obrazovanje organizovano je za svu djecu do polaska u osnovnu školu. Ukupan broj djece upisane u predškolsko vaspitanje i obrazovanje ove školske godine je 23.080, u okviru 170 vaspitnih jedinica, odnosno 778 grupa, a što je za 6,5% više nego školske 2018/2019. godine.

Tokom 2019. godine izgrađen je vrtić u Tuzima i počela je izgradnja vrtića u Rožajama, kao i nove škole u Bijelom Polju. Sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope dogovoren je novi kredit u iznosu 10 miliona eura za izgradnju novih šest vrtića i totalnu rekonstrukciju jednog vrtića.

Cijeneći činjenicu da su vaspitne grupe brojne, obezbijedili smo angažovanje dodatnog kadra kako bi se prema povećanom broju djece uskladio i obezbijedio kvalitet rada u sigurnom okruženju.

Sprovedena je Kampanja „Zablistaću u vrtiću“ za rani razvoj i učenje u svim opštinama.

Usluge interaktivnih službi djeci iz ruralnih oblasti postoje u 16 opština – ukupno 28 punktova. Kroz sajmove inovativnih praksi zaposleni u svim javnim predškolskim ustanovama imali su priliku da predstave svoju praksu, razmijene iskustva, inovacije, kreativne prakse i unaprijede znanja i vještine. Obradene su teme: Promocija ranog razvoja i rad s roditeljima, Rezultati interaktivnih službi, Didaktički i asistivni materijal. Dizajniran je i urađen link za školski portal.

Sprovedene su dvije obuke vaspitača za rad s djecom RE populacije: Rad s roditeljima i Razvoj samopouzdanja, aktivnog pristupa i odgovornosti. Takođe je realizovana i obuka za izradu specijalizovane didaktike u vrtićima. Sprovedeno je praktično vođenje (coaching) za programe: portfolio, interaktivne službe, prilagođavanje u radu sa djecom s posebnim obrazovnim potrebama i monitorinzi pohađanja RE djece.

2.2. Osnovno obrazovanje i vaspitanje

Osnovno obrazovanje i vaspitanje, koje traje devet godina, obavezno je za svu djecu uzrasta od šest do 15 godina života. Mrežu osnovnih škola u Crnoj Gori čine 162 javne ustanove (242 područne ustanove), kao i četiri privatne osnovne škole. U školskoj 2018/2019. godini u javnim ustanovama osnovnim školama nastavu je pohađalo 67.495 učenika i to u sjevernoj regiji 17.354, u centralnoj 33.589 i 16.552 u južnoj regiji. Privatne osnovne škole pohađalo je 205 učenika.

U 2019. godini nastavljen je projekat CLIL (dio nastave se realizuje na engleskom jeziku) u još četiri odjeljenja prvog razreda u JU OŠ „Sutjeska“, Podgorica, JU OŠ „Rifad Burdžović Tršo“, Bijelo Polje, JU OŠ „29. novembar“ Dinoša, Tuzi i JU OŠ „Mileva Lajović-Lalatović“, Nikšić.

Osnovno muzičko i baletsko obrazovanje djeca mogu sticati istovremeno s pohađanjem osnovne škole. U Crnoj Gori je devet osnovnih muzičkih škola. Osnovno muzičko obrazovanje u školskoj 2018/2019. godini je pohađalo 4.859 učenika.

Vršnjačko nasilje jedan je od rizika kojem su izložena djeca i mladi, a u cilju analize stanja i predlaganja mjera za suzbijanje vršnjačkog nasilja i vandalizma u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori, Ministarstvo prosvjete formiralo je Komisiju čiji članovi su i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva finansija, Uprave policije, Zajednice opština i NVO „Roditelji“. Analiza je ukazala na potrebu donošenja strateškog dokumenta kojim su predviđene konkretne mjere koje se odnose na učenike, njihove roditelje, zaposlene u obrazovno-vaspitnim ustanovama i druge nadležne institucije. Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 20. juna 2019. godine donijela Program za suzbijanje vršnjačkog nasilja i vandalizma u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori s Akcionim planom 2019-2021. godina. Ciljevi Programa su poboljšanje prevencije nasilja i smanjena pojava vandalizma u obrazovno-vaspitnim ustanovama. Aktivnosti utvrđene Programom su: formiranje tima za praćenje pojave nasilja i vandalizma pri Ministarstvu prosvjete; formiranje timova za bezbjednost u svim školama; unapređenje Uputstva školama „Podjela odgovornosti i postupanje u cilju prevencije i u slučajevima pojave nasilja“, unapređenje pravnog okvira; sprovođenje odgovarajućih obuka; unapređenje modula za praćenje nasilja i vandalizma u MEIS aplikaciji; otvaranje telefonske linije za prijavu slučajeva nasilja i vandalizma u obrazovno-vaspitnim ustanovama; povezivanje škola i centara za socijalni rad; organizovanje službe tehničke zaštite i službe fizičke zaštite; izrada planova zaštite obrazovno-vaspitnih ustanova; poboljšanje bezbjednosti dvorišta obrazovno-vaspitnih ustanova; unapređenje saradnje s lokalnom upravom i Upravom policije.

Primjenjujući sistemski pristup razvoju nastavnog kadra, kao i osnivanje mikrobot klubova i njihovo opremanje u svim osnovnim školama u Crnoj Gori, stvaraju se preduslovi za razvoj potrebnih znanja za 21. vijek na sistemski i održiv način. Jedan od ključnih ciljeva projekta „Nastavnik za 21. vijek“ je poboljšanje profesionalnih vještina i znanja nastavnika razredne i predmetne nastave u osnovnim školama kako bi kod učenika uzrasta od 6 do 14 godina podržali razvoj kritičkog mišljenja, rješavanje

problema i kodiranje. Tokom 24 mjeseca, trodnevnom obukom, obuhvatiće se 4.556 nastavnika koji do sada nijesu bili dio programa „Škole za 21. vijek“. Realizacijom Projekta obučiće se i 20 novih trenera, u skladu sa standardima kvaliteta definisanim u projektu „Škole za 21. vijek“. Benefit Projekta je i opremanje svih osnovnih škola dodatnim komponentama za mikrobat koje će pomoći kvalitetniju i kompleksniju praksu programiranja, kako u mikrobat klubu kao vannastavnoj aktivnosti, tako i u učionici. Uslovi saradnje, prava i obaveze Ministarstva prosvjete i Britanskog savjeta utvrđeni su Sporazumom o saradnji na projektu „Nastavnik za 21. vijek“, koji je Vlada Crne Gore prihvatila na sjednici održanoj 26. decembra 2019. godine.

U skladu sa Strategijom za borbu protiv trgovine ljudima Ministarstvo prosvjete je u saradnji s Ministarstvom unutrašnjih poslova (Odjeljenje za borbu protiv trgovine ljudima) organizovalo obuke u Podgorici, Baru i Bijelom Polju kojima je prisustvovalo oko 90 nastavnika. U saradnji sa Zavodom za školstvo sprovedeno je istraživanje i prezentovani rezultati o nivou znanja djece školskog uzrasta o trgovini ljudima.

Takođe, u skladu sa Memorandumom o saradnji Ministarstva prosvjete i Centra za posredovanje Crne Gore, kao i Vladinim Programom razvoja alternativnog rješavanja sporova 2019-2021, organizovane su obuke nastavnika za školsku medijaciju. Seminarima je prisustvovalo 40 nastavnika. Pripremljen je flajer za učenike za školsku medijaciju za škole čiji nastavnici su pohađali obuku i formirani su školski timovi. Organizovan je okrugli sto na kojem su prezentovana iskustava iz naših škola i regiona.

Donijet je Program za razvoj i podršku talentovanim učenicima 2020-2022. godina koji ima za cilj da se nastavi sa reformom koja je započeta Strategijom za razvoj i podršku darovitim učenicima 2015-2019. godine. Opšti cilj Programa za razvoj i podršku talentovanim učenicima (2020-2022) jeste stvaranje sistemskih uslova za kvalitetno osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje talentovanih učenika. Ovaj cilj će se ostvariti realizacijom operativnih ciljeva:

- unaprijediti podršku i praćenje rada s talentovanim učenicima i poboljšati sistem evidentiranja talentovanih učenika i njihovih mentora;
- unaprijediti profesionalne kompetencije nastavnika za rad sa talentovanim učenicima;
- obogaćivanje kurikuluma u cilju podsticanja talenata i poboljšanje informatičke infrastrukture;
- unaprijediti sistem takmičenja organizovanjem njihovog većeg broja i primjenom viših oblika provjera znanja i vještina;
- obezbijediti dodatnu literaturu za talentovane učenike;
- unaprijediti mehanizme interne i eksterne evaluacije rada s talentovanim učenicima.

U toku je realizacija Programa „Vještine za adolescenciju“ u saradnji sa Kancelarijom UNODC-a, koji uključuje Razvoj preventivnih socio-emocionalnih kompetencija u dodatnih 11 škola iz južne regije. Sprovedene su dvije sesije sa

edukatorima u cilju da se dobiju povratne informacije o dinamici programa. U saradnji sa Lions klubom Podgorica program se proširio na još šest osnovnih škola za koje su realizovane obuke.

2.3. Inkluzivno obrazovanje

U skladu sa Strategijom inkluzivnog obrazovanja 2019–2025. formiran je tim za praćenje Strategije, koji se sastaje kvartalno. Izmijenjen i dopunjen je Pravilnik o načinu, uslovima i postupku za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama.

U saradnji sa UNICEF-om u toku je realizacija Programa: Za dostupne, pravične, jednake, kontinuirane i kvalitetne mogućnosti u inkluzivnom obrazovanju. Definisan je protokol za praćenje, urađen plan monitoringa i podrške za sprovođenje programa koji su u prethodnom periodu pokrenuti (odnose se na rad s djecom s intelektualnim smetnjama, autizmom, teškoćama čitanja i pisanja, korišćenja Daisy udžbenika) i razvijen model obuke (neposredna podrška nastavnicima u učionici za primjenu).

Organizovana obuka škola sa integrisanim odjeljenjima od strane resursnih centara za izradu prilagođenog radno-razvojnog materijala i realizovan prvi krug obilazaka s ciljem praktičnog vođenja. Koncipirane su mjere za prelaz djeteta sa posebnim obrazovnim potrebama sa razredne na predmetnu nastavu. Takođe je pripremljen materijal za savladavanje razvojnih faza puberteta i adolescencije za ove učenike.

Kroz IPA projekat „Unapređenje obrazovnih programa i usluga za zadovoljenje potreba marginalizovanih grupa” radi se na adaptaciji modularizovanih programa. U saradnji sa UNICEF-om Crna Gora je uključena u regionalni program „Za svako dijete GLAS“, čiji je cilj kreiranje osnovnog paketa komunikacionih simbola i aplikacije za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama.

U četiri srednje škole realizuje se „Program za mlade“ Specijalne Olimpijade kroz opremanje škola za formiranje školskih sportskih inkluzivnih timova, promocije, radionice sa učenicima (u partnerstvu sa UNICEF-om).

2.4. Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice – obrazovanje na albanskom jeziku

Dvojezična nastava – na crnogorskom i albanskom jeziku organizuje se na svim nivoima.

U studijskoj 2019/2020. godini upisano je 8 studenata na programu za učitelje na albanskom jeziku. Dodijeljeno je 5 stipendija studentima koji se obrazuju za deficitarna zanimanja za nastavu na albanskom jeziku. Na inicijativu Ministarstva prosvjete realizovano je 5 jednodnevnih obuka na temu integrativna nastava, u okviru koje su realizovane i teme koje se tiču realizacije 20% otvorenog dijela kurikuluma, za oko 140 nastavnika. Školama je data obaveza da u otvoreni kurikulum uključe 20% nastavnih sadržaja koji će kreirati nastavnici, a realizuju ih u saradnji sa lokalnom zajednicom, što značajno doprinosi ostvarivanju prava na izučavanje specifičnosti jezika, kulture, istorije i drugih posebnosti manjinskih naroda, odnosno sredine u kojoj škola radi.

Obrazovanje RE populacije

Ministarstvo prosvjete, u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, Zavodom za školstvo, Nacionalnim romskim savjetom i nevladinim organizacijama koje se bave pitanjima pripadnika romske i egipćanske populacije, od 21. do 28. marta, 2019. godine, promovisalo je upis u predškolsko vaspitanje i obrazovanje, prvi razred osnovne škole i srednje škole u Podgorici, Nikšiću, Beranama, Kotoru i Baru. Podijeljeni su flajeri na crnogorskom, albanskom i romskom jeziku.

U predškolske ustanove u izvještajnom periodu upisano je 208 djece RE populacije. U školskoj 2019/2020. godini u osnovnim školama nastavu pohađa ukupno 1.821 osnovac RE populacije, dok srednje škole pohađa ukupno 142 učenika RE populacije.

Ministarstvo prosvjete je obezbijedilo udžbenike za učenike RE populacije od II do IX razreda osnovne škole, kao i za one učenike RE populacije koji primaju MOP (materijalno obezbjeđenje porodica).

U Podgorici je obezbijeđen besplatan prevoz za preko 400 učenika/učenica RE populacije, koji pohađaju osnovnu školu.

Od septembra, 2019. godine, prevoz za RE učenike osnovnih škola je obezbijeđen i u Nikšiću, u JU OŠ "Mileva Lajović-Lalatović" i u Beranama, u JU OŠ "Radomir Mitrović".

U toku 2020. godine nastaviće se sa angažovanjem saradnika u socijalnoj inkluziji RE u obrazovanju, shodno normativu. Ova praksa se pokazala kao izuzetno korisna za obuhvat djece RE populacije sistemom obrazovanja, kao i za smanjenje drop-out-a. U 2019. godini angažovan je 21 saradnik (medijator) u osnovnim školama: u Podgorici, Nikšiću, Beranama, Ulcinju, Herceg Novom i Tivtu. Ministarstvo prosvjete je i ove godine objavilo konkurs za dodjelu stipendija srednjoškolcima i studentima RE populacije. Za srednjoškolce RE populacije dodijeljena je 121 stipendija (mjesečni iznos 60 eura), dok je za studente isplaćeno 13 stipendija (mjesečni iznos 150 eura).

Tokom 2019. godine, Ministarstvo je za 12 učenika RE populacije iniciralo obezbjeđivanje besplatnog polaganja vanrednih ispita.

U MEIS-u je urađena aplikacija u cilju prepoznavanja rizika ranog napuštanja školovanja na nivou osnovne i srednje škole. Postavljeni su indikatori rizika, parametri evidencije, kriterijumi za upozorenje i mjere koje treba preduzeti.

Angažovani su mentori (profesori) u srednjim školama u okviru projekta koji realizuje NVO "Mladi Romi", u saradnji s Ministarstvom prosvjete. U srednjim školama je angažovano 44 mentora za 120 srednjoškolaca RE populacije. Mentori će raditi sa djecom do kraja školske godine.

Tokom 2019. godine, u licenciranim školama, realizovan je Program za osnovno obrazovanje odraslih, za 270 osoba, uglavnom pripadnika RE populacije. U JU Gimnazija "Slobodan Škerović" realizovan je Program obuke za socijalne saradnike u obrazovanju. Ovu obuku pohađalo je 6 polaznika, i svi su pripadnici RE populacije.

LGBT

U svim školama formirani su timovi za prevenciju bilo kog vida vršnjačkog nasilja. Pri Ministarstvu prosvjete formiran je Tim za praćenje pojave nasilja i vandalizma, koji će se sastajati kvartalno ili po potrebi. Otvorena je i SOS linija direktno u Ministarstvu prosvjete, a zadužena je i osoba koja će primati pozive. Takođe, imenovana je i osoba u Zavodu za školstvo koja će se baviti vršnjačkim nasiljem.

Obaveza škola je da u informacioni (MEIS) sistem unose informacije o slučajevima bilo kog vida nasilja i počinjenim štetama, kao i o preduzetim mjerama.

Organizovana su 4 seminara na temu "Obrazovanje za demokratsko građansko i ljudska prava". NVO Asocijacija Spektra, u saradnji s Ministarstvom prosvjete i Zavodom za školstvo, realizovala je projekat Akcija za TRANSformaciju škola.

Realizovano je istraživanje o diskriminaciji LGBT osoba u obrazovnom sistemu Crne Gore, te se bavilo ispitivanjem stavova srednjoškolaca o rodnim i polnim različitostima u 5 crnogorskih opština (Podgorici, Kolašinu, Mojkovcu, Kotoru i Bijelom Polju). Istraživanje je obuhvatilo 10 srednjih škola, kao i iskustva transrodnih i rodno varijantnih osoba u obrazovnom sistemu, kroz sprovođenje fokus grupa i dubinskih intervjua. Na osnovu istraživanja kreirane su "Smjernice za kreiranje sigurnog školskog prostora za rodne različitosti" koje su distribuirane svim srednjim školama.

Urađen je i distribuiran u svim srednjim školama materijal koji ima za cilj da na jasan, činjeničan i tačan način nastavnom kadru omogući obradu tema koje se posredno i neposredno odnose na LGBT tematiku.

Distribuirano je 1.000 publikacija svim srednjim školama u centralnoj regiji koje se tematski bave LGBT osobama i kulturnim identitetima koji afirmišu njihovo društveno prihvatanje. Ovu aktivnost je realizovalo Ministarstvo kulture u saradnji s Ministarstvom prosvjete i Ministarstvom za ljudska i manjinska prava.

2.5 Srednje opšte obrazovanje (gimnazije) i stručno obrazovanje

U školskoj 2019/2020. godini po programima srednjeg obrazovanja obrazuje se 27.302 učenika. Po programima stručnih škola obrazuje se 18.840 učenika. U prvi razred srednjih škola upisano je 6.759 učenika, od toga je u obrazovne programe gimnazija upisano 1.950 učenika. U junskom i avgustovskom roku školske 2018/2019. godine maturalni ispit je položilo 1.847 učenika, eksterni stručni ispit je položilo 3.145 učenika i interni stručni ispit je položilo 1.760 učenika.

U sklopu priprema za raspisivanje Konkursa za upis učenika u prvi razred srednjih škola za školsku 2019/2020. godinu, Ministarstvo prosvjete je u saradnji sa školama organizovalo promotivne aktivnosti sa ciljem upoznavanja učenika i roditelja o obrazovnoj ponudi stručnih škola koja omogućava bržu zapošljivost, ali i nastavak obrazovanja, kao i o kvalifikacijama koji su na tržištu rada prepoznate kao deficitarne. Organizovani su promotivni događaji - info punktovi u Podgorici, Beranama i Budvi na kojima su učenici stručnih i mješovitih škola demonstrirali znanja i vještine koje su stekli u toku obrazovanja. U promociji su učestvovali i poslodavci koji sarađuju sa školama, kao i učenici koji su nakon završetka obrazovnih programa stručnog obrazovanja postali uspješni preduzetnici. Obrazovna ponuda prezentovana je učenicima osnovnih škola i od strane samih škola koje su organizovale dane otvorenih vrata, posjećivale osnovne škole i same pripremale promotivne materijale kako bi učenicima osnovnih škola bilo dostupno što više informacija kao pomoć u donošenju konačne odluke o upisu.

Ove aktivnosti su takođe imale za cilj da se razbije predrasude o stručnom obrazovanju. Sprovedena je kampanja „Alati budućnosti su u tvojim rukama“ sa ciljem da se učenicima i roditeljima približi stručno obrazovanje kako bi ono postalo prvi izbor učenika jer nudi i mogućnost zapošljavanja i nastavka obrazovanja. Urađen je i spot "Stručno je ključno – Alati budućnosti su u tvojim rukama".

Rezultat aktivnosti koje je Ministarstvo prosvjete realizovalo je da je nastavljena tendencija interesovanja učenika za upis u obrazovne programe u trogodišnjem trajanju koji vode direktno na tržište rada i koji su na tržištu rada prepoznati kao deficitarni. U prvi razred programa u trogodišnjem trajanju u školskoj 2016/2017. godini upisano je 566 učenika, u školskoj 2019/2020. godini broj učenika u prvom razredu u obrazovnim programima u trogodišnjem trajanju je 1.543.

U dualni oblik obrazovanja u školskoj 2019/2020. godini uključeno je 824 učenika koji praktično obrazovanje realizuju kod 277 poslodavaca. Od toga broja, 308 učenika su u prvom razredu, 377 učenika u drugom razredu i 139 učenika u trećem razredu. Broj stručnih i mješovitih škola koje realizuju dualni oblik obrazovanja je 27 u 19 opština. Učenici u dualnom obliku obrazovanja obrazuju se po 18 obrazovnih programa. Poređenja radi, u školskoj 2017/2018. godini u prvom razredu bila su 192 učenika, u drugom 79, u trećem 6. Školske 2018/2019. godini u prvom razredu bila su 324 učenika, u drugom 193, u trećem 53.

U saradnji sa European training foundation (ETF) i Međunarodnom organizacijom rada sprovedeno je istraživanje i pripremljen je evaluacioni izvještaj o realizaciji praktičnog obrazovanja kod poslodavca za školsku 2017/2018. i školsku 2018/2019. godinu.

Za školsku 2019/2020. godinu dodijeljena je 271 stipendija učenicima prvog razreda stručnih i mješovitih škola koji se obrazuju po obrazovnim programima u trogodišnjem trajanju za 22 obrazovna programa. Učenicima drugog razreda dodijeljene su 282 stipendije, učenicima trećeg razreda 108 stipendija. Privredna komora obezbjeđuje sredstva za 30 stipendija na godišnjem nivou. Stipendije se dodjeljuju za 22 obrazovna programa.

Pripremljen je Torino izvještaj na osnovu podataka i dokaza o stanju u stručnom obrazovanju i dostavljen European training foundation (ETF) iz Torina. Torino izvještaj pripremaju sve države – kandidati za članstvo u EU kako bi se na osnovu njega ustanovilo kako država primjenjuje utvrđene koncepte politika i prioriteta u oblasti stručnog obrazovanja, kako društveno-ekonomski kontekst utiče na sprovođenje politika, kako se koriste dokazi i što je potrebno da se stručno obrazovanje dalje unapređuje i dr.

Nastavljen je upis u programe specijalističkih odjeljenja – matematičkog i filološkog u Gimnaziji „Slobodan Škerović” u Podgorici, kao i realizacija nastave na engleskom jeziku za četiri nastavna predmeta, za učenike koji to žele. Program matematičke gimnazije realizuje se i u Gimnaziji „Stojan Cerović” u Nikšiću.

Raspisan je Konkurs za upis učenika u prvi razred srednje škole u školskoj 2019/2020. godini, kao i Naknadni konkurs za upis učenika u prvi razred srednje škole u školskoj 2019/2020. godini. Upis učenika u prvi razred srednje škole sproveden je u skladu s unaprijednim kriterijumima za upis u gimnaziju i stručnu školu u četvorogodišnjem trajanju, u skladu sa kojima je potrebno da učenik ostvari minimalan broj bodova za upis u četvorogodišnje stručne škole i gimnazije.

Za školsku 2019/2020. godinu pripremljeno je 13 novih obrazovnih programa, od čega je 8 programa u četvorogodišnjem trajanju, a 5 u trogodišnjem. Pored toga, pripremljena su i tri prilagođena modularizovana obrazovna programa za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama. Sektori u kojima su urađeni obrazovni programi su: Građevinarstvo i uređenje prostora, Poljoprivreda, prehrana i veterina, Rudarstvo, metalurgija i hemijska industrija, Zdravstvo i socijalna zaštita, Usluge, Interdisciplinarna područja i Turizam, trgovina i ugostiteljstvo. Ovi obrazovni programi baziraju se na 50 standarda zanimanja koji su urađeni u saradnji sa poslodavcima odnosno 50 standarda stručnih kvalifikacija i 15 standarda kvalifikacija nivoa

obrazovanja. Standardi zanimanja i standardi kvalifikacija usvojeni su na Savjetu za kvalifikacije, na prijedlog sektorskih komisija.

Pripremljeni su i usvojeni na Vladi dokumenti: Informacija o realizaciji Strategije razvoja stručnog obrazovanja za period 2015-2020. godina, kao i Strategija razvoja stručnog obrazovanja u Crnoj Gori (2020-2024) sa Akcionim planom sprovođenja strategije za period 2020-2021. godina. Strategija je urađena imajući u vidu dostignuti nivo razvoja stručnog obrazovanja i ostvarenost ciljeva, definisanih u Strategiji razvoja stručnog obrazovanja u prethodnom četvorogodišnjem periodu i realizovanih mjera i aktivnosti iz odgovarajućih akcionih planova. Strateški cilj, definisan u Strategiji razvoja stručnog obrazovanja u Crnoj Gori za period 2020-2024. godina je: Kvalitetan i inkluzivan sistem stručnog obrazovanja koji je osnov za cjeloživotno učenje, ekonomsku i socijalnu integraciju, lični i profesionalni razvoj pojedinca, sa efektivnim sistemom upravljanja i finansiranja. Pored ostalog, Strategijom je planirana digitalizacija obrazovanja – korišćenje digitalnih sadržaja u nastavi i unapređenje digitalnih kompetencija nastavnika, povećanje obima učenja u realnom radnom okruženju kod programa za sve nivoje douniverzitetskog obrazovanja (tj. povećanje obima praktične nastave) i unapređenje mehanizama obezbjeđenja kvalitete u učenju uz rad, stvaranje uslova za uvođenje elemenata dualnog obrazovanja u obrazovne programe u četvorogodišnjem trajanju i obrazovne programe višeg stručnog obrazovanja, stvaranje uslova za pretvaranje pojedinih stručnih škola u regionalne centre za inovacije, elektronski upis u srednje škole, formiranje Fonda za dualno obrazovanje u saradnji sa partnerima radi podjele odgovornosti u finansiranju i drugo.

U skladu s evropskim ciljevima kada je u riječ o konceptu cjeloživotnog obrazovanja, međusektorska radna grupa pripremila je u januaru 2019. godine godišnji plan obrazovanja odraslih za 2019. godinu i Izvještaj o realizovanim aktivnostima iz Godišnjeg plana obrazovanja odraslih u 2018. godini. Ova dokumenta su sastavni dio Plana obrazovanja odraslih 2019–2022. godine, koja prate po prioritetnim oblastima, aktivnosti i detaljno ih razrađuju.

Tokom 2019. godine licencirano je 6 novih organizatora obrazovanja odraslih, dok su dopunu licence izvršila 7 organizatora obrazovanja odraslih. Registrovano je 109 organizatora obrazovanja odraslih u Crnoj Gori.

U okviru projekta "Nacionalni koordinator za implementaciju evropske agende za učenje odraslih, Radni plan: Crna Gora", koji realizuje Ministarstvo prosvjete, u okviru Erasmus+ programa, pripremljeno je drugo dopunjeno izdanje Vodiča kroz sistem neformalnog obrazovanja odraslih u Crnoj Gori i priručnik „Analiza obrazovanja odraslih u Crnoj Gori – sa prikazom uporednih praksi“, koji su objavljeni u septembru 2019. godine. Organizovana je u okviru projekta Nacionalna konferencija „Digitalne vještine i kompetencije kod odraslih“ na kojoj su prisustvovali predstavnici licenciranih organizatora obrazovanja odraslih.

U okviru projekta „Europass – Euroguidance 2018–2020“, koji realizuje Ministarstvo prosvjete, u okviru Erasmus+ programa, pripremljeni su priručnici „Korišćenje društvenih mreža u vođenju karijere“, „Vođenje intervjua s učenicima“ i „Europass mobilnost i Europass jezički pasoš“.

Državna nagrada „Oktoih“

Nagrada „Oktoih“, najveće crnogorsko priznanje u oblasti obrazovanja i vaspitanja, kao i učeničkog i studentskog standarda za 2019. godinu dodijeljena je profesorima biologije Desanki Malidžan, JU OŠ „Radojica Perović“, Podgorica i Sanji Ognjanović, JU Gimnazija „Slobodan Škerović“, Podgorica.

Fond za kvalitet i talente

Ministar prosvjete je formirao Komisiju koja je u skladu sa Pravilnikom o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava za unapređenje kvaliteta nastave i talente izradila Javni poziv za dodjelu nagrade učeniku i Javni konkurs za dodjelu nagrade nastavniku i vrednovala pristigle prijedloge. Komisiju su činili predstavnici Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, Udruženja Roditelji, Sindikata prosvjete, strukovnih udruženja, direktora škola i obrazovnih institucija, kao i Ministarstva prosvjete. Javni konkursi su raspisani 30. septembra 2019. godine i trajali su do 30. oktobra 2019. godine i na njih je stiglo oko 2.500 prijava. Nakon detaljnog razmatranja svake prijave pojedinačno Komisija je donijela Odluku da nagradu u iznosu 1.000 eura dobije 17 učenika i 16 nastavnika umjetničkih škola, 111 učenika i 107 nastavnika osnovnih škola i 93 učenika i 85 nastavnika srednjih škola. Odluke su objavljene na internet stranici Ministarstva prosvjete. Takođe, nagradu iz Fonda za kvalitet i talente dobilo je 97 učenika koji su osvojili jedno od prva tri mjesta na državnom takmičenju u znaju ili vještinama u organizaciji Ispitnog centra ili Centra za stručno obrazovanje, kao i na međunarodnim takmičenjima u koordinaciji Ispitnog centra.

Nacionalni savjet za obrazovanje

Nacionalni savjet za obrazovanja kao tijelo koje radi na odlučivanju o stručnim pitanjima i davanju stručne pomoći u postupku donošenja odluka i pripreme propisa iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, vaspitanja i obrazovanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama u 2018. godini održao je šest sjednica. Usvojeni su sljedeći dokumenti/akta/udžbenici:

1. Dopuna liste potencijalnih recenzenata za udžbenike i nastavna sredstva u osnovnom i srednjem obrazovanju.
2. Udžbenici i nastavna sredstva: Govorimo crnogorski, nivo A1, Govorimo crnogorski, nivo A2; Crnogorski jezik kao nematernalni za II razred gimnazije; Muzički koraci za drugi razred muzičke škole; Priroda 4, udžbenik i radna sveska za IV razred osnovne škole; Priroda 5, udžbenik i radna sveska za V razred osnovne škole; Biologija 6, udžbenik i radna sveska za VI razred osnovne škole; Istorija 6, radna sveska za VI razred osnovne škole; Fizika II, udžbenik i radna sveska za II razred gimnazije; Hemija 7, udžbenik i zbirka zadataka za VII razred osnovne škole; Hemija 8, udžbenik i zbirka zadataka za VIII razred osnovne škole; Fokus 1, Fokus 2, Fokus 3, Fokus 4, Fokus 5, udžbenik engleskog jezika za srednje opšte i srednje stručno obrazovanje; My little Island 1, My little Island 2 i My little Island 3, literatura za nastavnike engleskog jezika u predškolskim ustanovama; Informatika sa tehnikom 5 (I i II dio), udžbenik V razred osnovne škole; Informatika sa tehnikom 6 (I i II dio), udžbenik VI razred osnovne škole; Informatika sa tehnikom 7 (I i II dio), udžbenik VII razred osnovne škole; Informatika sa tehnikom 8 (I i II dio), udžbenik VIII

razred osnovne škole; Računovodstvo, udžbenik za I razred srednje stručne škole; Računovodstvo, udžbenik za II razred srednje stručne škole; Crnogorski jezik kao nematernalni za III razred gimnazije; Crnogorski jezik 6 za šesti razred osnovne škole; Finansijsko poslovanje za III razred srednjih stručnih škola; Vino i hrana za IV razred srednjih stručnih škola; Marketing za IV razred srednjih stručnih škola; Proizvodnja električne energije za II razred srednjih stručnih škola.

3. Ispitni katalozi za sticanje stručnih kvalifikacija: Saradnik za socijalnu inkluziju RE za oblast socijalne zaštite; Proizvođač u akvaponijskoj proizvodnji; Frizer za žene; Frizer za muškarce; Pomoćnik frizera za žene; Pomoćnik frizera za muškarce; Krojač tekstilnih i odjevnih proizvoda; Pomoćnik krojača tekstilnih i odjevnih proizvoda; Pomoćnik konfektionara; Kuvar jednostavnih gastronomskih proizvoda; Poslastičar jednostavnih poslastičarskih proizvoda; Mesar u ugostiteljstvu; Roštiljčija; Pripremač pica; Pomoćnik u kuhinji.
4. Programi obrazovanja odraslih: za stručno usavršavanje državnih službenika za strategijsko planiranje; za stručno usavršavanje pedijatar za prepoznavanje seksualnog zlostavljanja djece; za sticanje stručne kvalifikacije Saradnik/Saradnica za socijalnu inkluziju RE za oblast socijalne zaštite;
5. Program za provjeru znanja crnogorskog jezika i Program za provjeru znanja crnogorskoj jezika za strance;
6. Obrazovni programi za srednje stručno obrazovanje: Nautički tehničar; Brodomašinski tehničar; Prehrambeni tehničar; Proizvođač prehrambenih proizvoda; Frizer; Pomoćnik frizera; Modni krojač; Elektrotehničar računarskih sistema i mreža; Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija; Elektrotehničar elektronskih komunikacija; Elektrotehničar elektronike; Monter elektronske komunikacione infrastrukture; Tehničar prodaje; Prodavač; Gastronom; Kuvar; Elektrotehničar energetike; Elektroinstalater; Tehničar modnog dizajna; Konobar; Vodoinstalater.
7. Predmetni programi za osnovno muzičko obrazovanje: Muzička početnica; Klavir; Harmonika; Violina; Violončelo; Gitara; Harfa; Flauta; Klarinet; Saksofon; Truba; Oboa; Horna; Trombon; Fagot; Udaraljke; Tambura; Mandolina; Viola; Kontrabas; Solo pjevanje; Solfeđo sa teorijom muzike; Horsko pjevanje i Kamerna muzika i orkestar.
8. Predmetni programi za osnovno baletsko obrazovanje: Klasičan balet; Kreativna igra; Karakterne igre; Savremeni balet; Klavir; Uvod u muzičko obrazovanje i upoznavanje s instrumentom.
9. Predmetni programi za osnovno obrazovanje: Kombinatorika i teorija brojeva; Geometrija; Skupovi, relacije, funkcije; Ljekovito bilje; Izrada grafike sa obradom slike i fotografije; Zanimljiva geografija; Istraživanje humanitarnog prava; Evropska unija; Likovna radionica; Preduzetništvo, Fizičko vaspitanje.
10. Predmetni programi osnovne škole za odrasle: Biologija, VI-IX razred; Crnogorski jezik, I-IX razred; Engleski jezik, IV-IX razred; Fizika, VII-IX razred; Geografija, VII-IX razred; Hemija, VII-IX razred; Informatika sa tehnikom, IV-VI razred; Istorija, VII-IX razred; Likovna kultura, IV-IX razred; Matematika, I-IX

razred; Muzička kultura, IV-IX razred; Poznavanje društva, IV-V razred; Priroda, IV-V razred; Ruski jezik, VII-IX, razred; Građansko vaspitanje, VII-IX razred; Istorija religije, VII-IX razred; Izrada grafike i obrada slike i fotografije, VII-IX razred; Literarna radionica, VII-IX razred; Preduzetništvo, VII-IX razred; Zanimljiva geografija; Zdravi stilovi života, VIII-IX, razred.

11. Predmetni programi za srednje obrazovanje: Fizičko vaspitanje za I i II razred srednje stručne škole, Fizičko vaspitanje za I, II i III razred srednje stručne škole i Fizičko vaspitanje za I, II, III i IV razred srednje stručne škole.
12. Predmetni program Crnogorski jezik i književnost za crnogorsku dijasporu.
13. Katalog programa stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2017/18. i 2018/19 godinu.
14. Vodič i Obrazac za primjenu individualnog tranzicionog plana 2 (ITP2).
15. Godišnji izvještaj o kvalitetu rada obrazovno-vaspitnih ustanova.
16. Prijedlog opšteg dijela javno važećeg obrazovnog programa za osnovno muzičko i baletsko obrazovanje.

3. OBLAST VISOKOG OBRAZOVANJA

3.1. Direkcija za visoko obrazovanje i ENIC/NARIC centar

U cilju dobijanja povratne informacije sa tržišta rada o potrebama poslodavaca i karakteristikama kvalifikacija koje se stiču u Crnoj Gori i inostranstvu, kao i boljeg razumijevanja nivoa usaglašenosti visokoobrazovnih programa sa potrebama tržišta rada, odnosno u kojoj mjeri vještine stečene na ustanovama visokog obrazovanja zadovoljavaju potrebe poslodavaca, Ministarstvo prosvjete je u okviru projekta „**Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost - INVO**“, koji se finansirao iz kredita Svjetske banke, sprovedo dva istraživanja o percepciji poslodavaca o relevantnosti programa visokog obrazovanja u Crnoj Gori (2013. i 2019. godine).

Tokom istraživanja sprovedenog 2019. godine, urađeno je 645 intervju licem u lice i ukupno 10 dubinskih intervju radi boljeg razumijevanja percepcije relevantnosti visokoobrazovnih programa i diploma od strane poslodavaca.

U maju 2019. potpisan je prvi put Ugovor o finansiranju između Vlade Crne Gore i Univerziteta Crne Gore, na period od tri godine. Novi, tzv. ugovorni model finansiranja treba da omogući unapređenje svih komponenti na Univerzitetu, uključujući posebno one koje se odnose na kvalitet, odnos broja studenata i broja profesora, i da obezbijedi metodologiju utvrđivanja cijene koštanja studenta. Ugovor se odnosi na tri studijske godine, odnosno 2019/2020, 2020/2021. i 2021/2022, i ima četiri aneksa s indikatorima uspjehnosti:

- Aneks 1 – Kvalitet rada ustanove i upisna politika;
- Aneks 2 – Obezbjedenje kvaliteta;
- Aneks 3 – Informisanje javnosti o radu ustanove;
- Aneks 4 – Unapređenje kvaliteta postojećih studijskih programa, utvrđivanje potrebe nastavka studijskih programa, odnosno ukidanja pojedinih neodrživih studijskih programa.

U martu mjesecu Skupština je donijela **Zakon o akademskom integritetu**, koji treba da doprinese, osim promociji načela akademskog integriteta i unapređenju kvaliteta u obrazovanju. U skladu sa Zakonom o akademskom integritetu Vlada Crne Gore imenovala je **Etički komitet** koji će obavljati poslove na očuvanju, unapređenju, zaštiti i promociji akademskog integriteta i prevenciji svih oblika kršenja akademskog integriteta. Univerzitet Crne Gore je dosadašnji Sud časti zamijenio Etičkim odborom septembra 2019. godine.

Vlada Crne Gore je usvojila **Informaciju o stanju u oblasti priznavanja s prijedlogom novog modela za priznavanje inostranih obrazovnih isprava**, nakon pripremljenje analize od inostranog eksperta angažovanog kroz HERIC projekat čiji je zadatak bio da, između ostalog, analizira uporednu praksu u oblasti priznavanja i da preporuke za unapređenje stanja u ovoj oblasti vodeći računa o specifičnosti crnogorskog sistema.

Ministarstvo je pripremio **Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija**, čije je usvajanje na Vladi planirano za prvi kvartal.

Skupština je donijela Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG“, broj 47/19) i Zakon o dopunama Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG“, broj 72/19).

U skladu sa članom 19 Uredbe o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata („Službeni list CG“, br. 54/2018), Ministarstvo prosvjete je pripremio Završni izvještaj o realizaciji Strategije razvoja visokog obrazovanja u Crnoj Gori 2016-2020. godine, koji je Vlada usvojila u decembru 2019. godine.

Izvještaj sadrži postignute rezultate za cjelokupan period važenja strateškog dokumenta, kao i informaciju o implementaciji aktivnosti iz Akcionog plana. Procenat realizacije aktivnosti definisanih Strategijom je na visokom nivou - u potpunosti je sprovedeno 85,7%. Djelimično je realizovano 10,7% aktivnosti i uglavnom su kontinuiranog karaktera, dok je nerealizovanih obaveza samo 3,6%.

Na osnovu člana 150 stav 2 tačka 3 Zakona o radu („Službeni list CG“, br. 49/08, 26/09, 59/11, 66/12, 31/14 i 4/18) i člana 24 st. 1 i 5 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru („Službeni list CG“, br. 16/16, 83/16, 21/17, 42/17, 12/18, 39/18, 42/18 i 34/19), Sindikat Univerziteta Crne Gore, Rektor Univerziteta Crne Gore i Vlada Crne Gore zaključili su Kolektivni ugovor o izmjenama i dopunama Kolektivnog ugovora za Univerzitet Crne Gore.

Koeficijenti su, u skladu sa predloženom izmjenom Kolektivnog ugovora za Univerzitet Crne Gore, uvećani za 9%, kao i za 2021. još 3% dodatno.

Realizovan je osmi godinu zaredom Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem, u skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem („Sl. list Crne Gore“, br. 38/12) i Pravilnikom o načinu objavljivanja javnog poziva, postupku i kriterijumima za stručno osposobljavanje („Sl. list Crne Gore“, broj 46/12).

Poslodavci su iskazali izuzetno veliko interesovanje za Program, što je rezultiralo oglašavanjem 11.613 slobodnih mjesta za stručno osposobljavanje, dok je ukupan broj lica sa stečenim visokim obrazovanjem koja su se prijavila za učešće u Programu 3.242.

Nakon elektronskim putem sprovedenog postupka povezivanja korisnika i poslodavaca 3.009 visokoškolaca, odnosno cca 97% je dobilo priliku da se u devetomjesečnom periodu stručno osposobljava kod izabranog poslodavca i time stekne uslove za polaganje stručnog, odnosno državnog ispita.

3.2 Direkcija za učenički i studentski standard

Direkcija za učenički i studentski standard za studijsku 2019. godinu dodijelila je 3.438 studentskih kredita. Talentovanim učenicima dodijeljeno je 135 stipendija, a najboljim studentima 297 stipendija. Učenicima i studentima, koji su se zadesili u željezničkoj nesreći na Bioču ili su u nesreći izgubili roditelje dodijeljeno je 29 stipendija.

Obezbijeđena je dotacija za 5.648 učenika i studenata u deset domova učenika i studenata u Crnoj Gori.

Pravo na participaciju u cijeni prevoza u prigradskom i međugradskom saobraćaju koristi 2500 učenika i studenata gdje je organizovan javni prevoz. U ruralnim predjelima, odnosno gdje nema organizovanog javnog prevoza Ministarstvo finansira 115 školskih vozila, kojima raspolažu 96 škola, Ministarstvo finansira troškove, koji se odnose na rashode za gorivo, osiguranje, registraciju i održavanje. Ovaj vid prevoza koristi 4.620 korisnika, Direktor za srednje obrazovanje dodjeljuje a Direkcija vrši isplatu 624 stipendije za deficitarna zanimanja učenicima I, II III razreda srednjih škola.

Direktorat za manjine dodjeljuje a Direkcija isplaćuje 134 stipendije učenicima i studentima romske i egipćanske populacije.

Ministarstvo prosvjete je u cilju zaštite životnog standarda najugroženijih kategorija stanovništva, realizovalo nabavku i dodjelu nedostajućih kompleta udžbenika za djecu korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice, djecu bez roditeljskog staranja, djecu koja su smještena u ustanovama socijalne i dječje zaštite, djecu sa smetnjama u razvoju koja pohađaju posebne vaspitno - obrazovne ustanove ili su uključena u redovni vaspitno-obrazovni proces i djecu RE populacije, vrijednost ovih nabavki je 464.562,40 eura.

4. ODJELJENJE ZA MEĐUNARODNU SARADNJU

KONFERENCIJE/FORUMI

U okviru međunarodne saradnje i razmjene dobrih praksi u obrazovanju ministar prosvjete dr Damir Šehović prisustvovao je:

- 16. Svjetskom obrazovnom forumu koji je održan od 20. do 23. januara u Londonu;
- Drugom digitalnom samitu Zapadnog Balkana, koji se održao 4. i 5. aprila 2019. godine u Beogradu u sastavu Delegacije Vlade Crne Gore koju je predvodila ministarka javne uprave Suzana Pribilović;
- 7. Dijalogu o politici obrazovanja Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope, koji je održan 17. maja 2019. godine, u Temišvaru, Rumunija;
- Međunarodnoj konferenciji „Going global“, koja je održana 13-15. maja 2019. godine, u Berlinu, Njemačka;

- Ministarskom sastanku Platforme za Zapadni Balkan o obrazovanju, nauci, istraživanju i inovacijama koji se održao u Beogradu 3-5. juna;
- Sastanku ministara obrazovanja država potpisnica Evropske kulturne konvencije Savjeta Evrope, koji je održan u Parizu 26. novembra 2019. godine;
- Sjedinjenim Američkim Državama, gdje je boravio na poziv Fondacije Gusinje.

SPORAZUMI/PROGRAMI SARADNJE/PROTOKOLI

♦ Sporazum sa Evropskom šahovskom unijom

Cilj Sporazuma je popularizacija šaha među učenicima osnovnih škola, jačanje intelektualnih, kulturnih i sportskih kapaciteta, pri čemu će školama biti obezbijeđena šahovska oprema i rekviziti za sportska takmičenja u šahu.

♦ Sporazum o saradnji između Ministarstva prosvjete i Goethe Instituta i prateći Protokol o saradnji između Ministarstva prosvjete i Goethe Instituta u okviru "PASCH" inicijative

Sporazum i Protokol će unaprijediti saradnju u oblasti obrazovanja koja je zajednički interes dvije države. Predmet ovog Sporazuma i pratećeg Protokola, na osnovu zajedničkih ciljeva partnera u okviru crnogorsko-njemačke saradnje, je dalje poboljšanje kvaliteta obrazovanja u oblasti učenja stranih jezika, posebno podizanje nivoa stručnih kvalifikacija nastavnica i nastavnika njemačkog jezika, te pružanje podrške podizanju kvaliteta nastave njemačkog jezika u Crnoj Gori. Takođe, cilj je da se kroz „PASCH“ inicijativu kod mladih ljudi probudi interesovanje za njemački jezik, modernu Njemačku i njeno društvo.

♦ Memorandum o razumijevanju između Ministarstva prosvjete i Peace Corps-a

Memorandum predstavlja namjeru učesnika da sarađuju na razvoju projekata i aktivnosti u oblasti nastave engleskog jezika, koje je identifikovalo Ministarstvo prosvjete, a podržava Peace Corps, obezbijevanjem Peace Corps volontera u cilju rješavanja lokalnih i nacionalnih prioriteta i postizanju održivih rezultata. Osim podrške u realizaciji nastave na engleskom jeziku, volonteri će sa domaćim nastavnicima raditi takođe na angažovanju mladih u vannastavnim klubovima, obrazovnim kampovima i sportskim programima, čiji je cilj kulturna saradnja i razvijanje određenih sposobnosti kod učenika.

DONACIJE

- **Donacija Sjedinjenih Američkih Država 2019.**

Ugovor o donaciji između Vlade Sjedinjenih Američkih Država, Kancelarije za odbrambenu saradnju (OCD) i Ministarstva prosvjete predviđa donaciju Vlade Sjedinjenih Američkih Država za rekonstrukciju pet škola na sjeveru Crne Gore: JU OŠ „Aleksa Bećo Đilas“ Bijelo Polje, JU OŠ „Lubnice“ Berane, JU OŠ „Bratstvo jedinstvo“ Pljevlja, Srednja mješovita škola „Braća Selić“ Kolašin, JU OŠ „25. maj“ Rožaje. Ukupna vrijednost donacije je 1,039,714 USD.

- **Donacija Ambasade Narodne Republike Kine 2019.**

Ambasada NR Kine donirala je 50.000 eura za rekonstrukciju postojećih prostorija JU Osnovna škola „Štampar Makarije“, čime će škola dobiti dodatni školski objekat koji će biti kapaciteta za oko 250 djece, a koji će biti priveden namjeni ulaganjem Ministarstva prosvjete i NR Kine. Ukupna investicija u rekonstrukciju i adaptaciju je 200.000 eura, od čega će Ministarstvo prosvjete investirati 150.000, Ambasada NR Kine 50.000. Ugovor o donaciji su potpisali direktorica JU OŠ „Štampar Makarije“ Nataša Vlahović i ambasador NR Kine u Crnoj Gori Nj. E. Liu Jin.

MEĐUNARODNI KONKURSI

- ♦ **Lidice 2019.**

47. Međunarodna dječija izložba lijepih umjetnosti „Lidice 2019“ (ICEFA) namijenjena je svoj djeci uzrasta od 4 do 16 godina iz svih obrazovnih ustanova svijeta i pojedincima.

Ovo takmičenje je prvi put organizovano 1967. godine u sjećanje na djecu žrtve iz češkog sela Lidice, koju su ubili njemački nacisti, kao i svoj djeci koja su poginula u ratu. Takmičenje je dobilo međunarodne dimenzije 1973. godine kada su pored djece iz Republike Češke učestvovala i djeca iz cijelog svijeta.

Tema za 2019. godinu je bila „Hemija“ jer se 2019. godine obilježava 150 godina od kada je svijet prvi put vidio Mendeljejev periodični sistem elementa, jedan od stubova savremene hemije.

- ♦ **Ovo je moj Meksiko 2019.**

Ministarstvo spoljnih poslova Meksika, putem Instituta za Meksikance u inostranstvu (IME) pozvalo je svu zainteresovanu djecu od 6 do 14 godina da uzmu učešće na XXIII konkursu dječijeg crteža „Ovo je moj Meksiko“.

Tema ovogodišnjeg konkursa je bila „Idoli i poznate ličnosti Meksika“ koja stavlja akcenat na značajne ličnosti meksičke istorije, umjetnosti, nauke, sporta, tehnologije, politike, biznisa itd.

IPA

U 2019. godini otpočela su tri projekta u okviru Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike (SOPEES 2015-2017).

I Integracija ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore i utvrđivanje kvaliteta, sa fokusom na STEM. Ugovor potpisan: 30. 8.2019, u trajanju od 24 mjeseca, predviđeni datum završetka 30. 8. 2021. Početni (kick-off) sastanak je održan 11. septembra 2019. godine. Prvi sastanak Upravnog odbora je održan 13. novembra 2019. godine kada je usvojen Početni izvještaj koji obuhvata inicijalni projektni period u trajanju od mjesec dana. **Nosilac projekta:** EPRD Office for Economic Policy and Regional Development Ltd. iz Poljske u konzorcijumu sa Research Institute IBE Ltd. (Poljska), GOPA GmbH Ltd (Njemačka) i GOPA Worldwide Consultants GmbH Ltd. iz Njemačke. **Ukupna vrijednost:** 939.779,70 eura.

II Razvoj obrazovnih i stručnih kvalifikacija za potrebe tržišta rada. Ugovor potpisan: 24. 8. 2019. u trajanju od 24 mjeseca, datum završetka planiran za 24. 8. 2021. Početni (kick-off) sastanak je održan 27. avgusta 2019. godine. Prvi sastanak Upravnog odbora je održan 10. decembra 2019. godine. **Nosilac projekta:** Particip GmbH iz Njemačke. **Ukupna vrijednost:** 411.200,00 eura.

III Unapređenje obrazovnih programa i usluga za potrebe marginalizovanih grupa. Ugovor potpisan: u trajanju od 24 mjeseca, predviđen završetak sastanka Početni (kick-off) sastanak je održan 3. oktobra 2019. godine. Prvi sastanak Upravnog odbora je održan 20. decembra 2019. godine. **Nosilac projekta:** IBF International Consulting iz Belgije u konzorcijumu sa EuroPartner Consulting Int. iz Sjeverne Makedonije. **Ukupna vrijednost:** 384.264,71 eura.

Programiranje IPA-e 2020: Akcioni dokument zapošljavanje, obrazovanje, i socijalne politike AD EESP 2020 – tokom januara i februara 2019. godine održani sastanci predstavnika ministarstava prosvjete i rada i socijalnog staranja sa ekspertima iz DG NEAR u vezi sa programiranjem i finalnim nacrtom akcionog dokumenta kojim se planiraju aktivnosti za sredstva opredijeljena za programsku 2020. godinu za sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika. Cilj sastanaka je bio davanje inputa potrebnih za finalizaciju nacrtu akcionog dokumenta od strane korisničkih institucija. Ovi inputi se za sektor obrazovanja odnose, prije svega, na nabavku IT opreme za računarske učionice u srednjim školama, obuku nastavnika za IT, obrazovanje odraslih, aktuelne projekte IPA II i njihovu povezanost sa AD 2020 itd. Potpisivanje Finansijskog sporazuma se očekuje tokom 2020. godine.

Tokom 2019. godine, održan je niz mjesečnih koordinacionih sastanaka predstavnika relevantnih ministarstava sa predstavnicima Delegacije EU i Operativne strukture.

5. INFORMACIONO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE

Strateški cilj crnogorskog obrazovnog sistema je uključivanje sve djece uzrasta od 3 do 6 godina u neki vid predškolskog programa. Rano djetinjstvo je ključna životna faza u smislu djetetovog fizičkog, intelektualnog, emocionalnog i socijalnog razvoja, tako da za mnogu djecu, najvažnije godine školovanja dolaze prije nego što i nauče da čitaju. Na portalu za nastavnike (www.skolskiportal.edu.me) kreirana je stranica za predškolsko obrazovanje u cilju pružanja podrške u radu svim zaposlenima u predškolskim ustanovama, koja nudi niz publikacija, kreativnih ideja, iskustava dobre prakse itd.

U februaru 2019. godine obilježen je Dan sigurnog interneta kroz radionice i prezentacije za djecu, nastavnike i roditelje u 32 osnovne i srednje škole u svim opštinama u Crnoj Gori. Pored toga, kontinuirano se radilo na edukaciji nastavnika u ovoj oblasti, kao i na kreiranju određenog seta materijala koji su objavljeni na portalu za nastavnike.

Trogorodišnji projekat British Council-a „Škole za 21. vijek“, koji je počeo kao pilot projekat u 2017. godini nastavio se i u toku 2019. godine. Ovaj projekat se tiče unapređenja vještina kritičkog razmišljanja, rješavanja problema i digitalnih vještina. Svaka od škola, uključenih u projekat, dobila je po 30 microbit uređaja, koji služe u savladavanju navedenih vještina. Tokom 2019. godine projekat je implementiran u 33 osnovne škole i tom prilikom je obučeno 136 nastavnika.

U okviru zajedničkog projekta Ministarstva prosvjete i Kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori, "Rana identifikacija djece u riziku i unapređenje korišćenja podataka iz MEIS baze", unapređen je informacioni sistem crnogorskog obrazovanja u cilju praćenja djece koja su u riziku od ranog napuštanja škole, a ujedno je kreiran i modul za evidenciju nasilja, kao i svih drugih problema kod djece s informacijama o preduzetim mjerama. Druga komponenta projekta je prepoznavanje određenih mogućnosti Informacionog sistema crnogorskog obrazovanja (MEIS), sa posebnim osvrtom na veće korišćenje podataka. Tako je nadograđen web portal Školska statistika (www.skolskastatistika.edu.me), koji je kreiran u pilot fazi istog projekta. Obje komponente projekta su u fazi implementacije u osnovnim i srednjim školama. U sklopu ovog projekta, u cilju upoznavanja zaposlenih u školama s novinama koje ovaj projekat uvodi, održano je savjetovanje za 212 direktora škola, kao i obuka za 210 ICT koordinatora.

U aprilu 2019. godine Ministarstvo prosvjete je, kao i prethodnih godina, u saradnji sa brojnim partnerima obilježilo međunarodni Dan djevojčica u ICT-u. Dan djevojčica u ICT-u je globalna inicijativa koja ima za cilj podizanje svijesti kod djevojčica i mladih žena o značaju digitalnih vještina za uspješnu profesionalnu karijeru, ohrabrujući ih da razmotre studije i karijere u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija (ICT). Tim povodom održane su radionice u 12 osnovnih i srednjih škola u 4 opštine.

Crna Gora se prvi put 2019. godine pridružila Evropskoj nedjelji programiranja, grass roots inicijativi, koja ima za cilj da svakom približi programiranje i digitalnu pismenost na zabavan i zanimljiv način. Uz pomoć tri nastavnika lidera, promovisane su aktivnosti iz ove oblasti, koje su realizovane u mnogim osnovnim i srednjim školama. Na taj način Crna Gora je u 2019. godini sa brojem događaja u odnosu na broj stanovnika zauzela treće mjesto.

Realizovan je pilot projekat uvođenjem SELFIE alata u 10 osnovnih i srednjih škola. SELFIE instrument je osmišljen kako bi se školama pomoglo da uključe digitalne tehnologije u nastavu, učenje i vrednovanje učenika. Služi utvrđivanju područja koja dobro funkcionišu i onih u kojima su potrebna poboljšanja, te pomaže u određivanju prioriteta, a realizuje se prikupljanjem stavova učenika, nastavnika i rukovodilaca škole o tome kako se u njihovoj školi koristi tehnologija. Ovaj instrument može pomoći školi u dijelu sprovođenja interne evaluacije, procjene kvaliteta rada škole, kao i kreiranju plana razvoja škole.

U toku 2019. godine održano je 6 kurseva Oracle Akademije za 132 nastavnika, i to Java Programming, Java Foundations, Database Foundations i Database Design and Programming with SQL. Ove obuke se realizuju na osnovu trogodišnje saradnje koju je Ministarstvo prosvjete uspostavilo sa Oracle Akademijom.

U 2019. godini se kontinuirano radilo i na povećanju internet protoka u objektima obrazovno-vaspitnih ustanova, a uvedena je i internet konekcija u 50 područnih ustanova. Internet protok se u školama obezbjeđuje putem različitih tehnologija (ADSL, VDSL, optika, satelitski internet), a od 2019. godine i putem mobilne tehnologije.

Informacioni sistem obrazovanja je značajno unaprijeđen u toku 2019. godine, i to:

- povezivanje web servisom s informacionim sistemom Ministarstva rada i socijalnog staranja u cilju automatskog preuzimanja podataka u MEIS o djeci korisnicima MOP-a i djeci bez roditeljskog staranja, kao i slanja podataka (faktura) o djeci koja imaju pravo na besplatan boravak i ishranu u predškolskim ustanovama;
- u saradnji sa UNICEF-om kroz projekat "Rana identifikacija djece u riziku i unapređenje korišćenja podataka iz MEIS baze" MEIS je nadograđen modulom za pedagoško-psihološku službu;
- unaprijeđena je evidencija odjeljenjskih starješina u dijelu izvještavanja o djeci u riziku od ranog napuštanja škole, saradnje sa pedagoško-psihološkom službom itd;
- unaprijeđena je evidencija odjeljenjskih starješina s evidencijom talentovanih učenika (evidentiraju se oblasti u kojima je dijete talentovano, takmičenja, plasman i mentor);
- unaprijeđena je i korišćenje podataka, izrađen je veliki set podataka objavljenih na sajtu www.skolskastatistika.edu.me, kako u javnom dijelu podataka

namijenjenih za širu javnost, tako i u dijelu privatnih podataka namijenjenih obrazovno-vaspitnim ustanovama.

Implementirano je digitalno potpisivanje i otpremanje dokumenata putem eDMS-a (Origamija), koji se koristi u Ministarstvu prosvjete. Održana je obuka za korišćenje eDMS-a za 9 zaposlenih.

Informacioni sistem crnogorskog obrazovanja (MEIS) povezan je na Jedinostveni informacioni sistem za elektronsku razmjenu podataka i kreiran je niz web servisa pomoću kojih se putem ovog sistema razmjenjuju podaci sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i Ministarstvom rada i socijalnog staranja. Postojeća razmjena podataka sa navedenim resorima koja se ranije obavljala direktnom razmjenom podataka, sada je preusmjerena na razmjenu podataka preko Jedinostvenog informacionog sistema za elektronsku razmjenu podataka.

U 2019. godini. na portalu elektronske uprave (www.euprava.edu.me) kreirana je i objavljena jedna elektronska usluga za građanje. Putem ove usluge statistički podaci iz oblasti obrazovanja dostupni su široj javnosti (Školska statistika). Osim podataka koji su dostupni javnosti za sve nivoe obrazovanja zaključno sa srednjim obrazovanjem (predškolsko, osnovno, srednje, muzičko, resursni centri), ponuđen je i set privatnih podataka za svaku obrazovno-vaspitnu ustanovu koji mogu poslužiti ustanovama za analizu kvaliteta rada ustanove, internu evaluaciju, kao i za kreiranje razvojnog plana ustanove.

U okviru portala za otvorene podatke (www.data.gov.me) kreirano je i objavljeno sedam setova podataka za školsku 2019/2020. godinu.

Predstavnici Ministarstva prosvjete, Monstat-a i Kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori učestvovali su od 13. do 19. novembra na MICS-EAGLE radionici u Bangkoku, Tajland. Cilj radionice je bio revidiranje MICS6 podataka u oblasti obrazovanja u kontekstu pravičnosti i razmatranje njihovog uticaja na stvaranje politika i programa. Pored toga, cilj radionice je bio i razvoj nacionalnog plana za sprovođenje MICS-EAGLE-a.

6. INVESTICIONE AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSE NA OBJEKTE ŠKOLSKE INFRASTRUKTURE

Sredstvima obezbijeđenim Kapitalnim budžetom Crne Gore, čiju realizaciju sprovodi Direkcija javnih radova, u toku 2019. godine realizovane su izgradnje sljedećih objekata:

- Završeni su radovi na izgradnji Likovne akademije površine 5.100 m² u sklopu Univerzitetskog kompleksa u zahvatu DUP-a "Stari Obod", ukupne površine objekata 22.086 m².
- U toku je izgradnja školskog objekta površine 500 m² JU OŠ „Bedri Elezaga“ Vladimir, Ulcinj, Područna ustanova u Sukobinu.

- Završeni su radovi na izgradnji Srednje stručne škole u Golubovcima površine 5.478 m².
- Završeni su radovi na izgradnji vrtića u Tuzima, površine oko 1.400 m².
- U toku je tender za izgradnju vrtića u Pljevljima;
- U toku su radovi na izgradnji Osnovne škole Dušan Korać u Bijelom Polju Donacijom Ambasade SAD-a u toku 2019. godine u toku su radovi na rekonstrukciji objekata:

- JPU "Radmila Nedić" Berane
- JU OŠ „Sutjeska“ Podgorica
- JU OŠ „Mihailo Žugić“ Pljevlja
- JU OŠ „25. maj“ Rožaje
- JU OŠ „Lubnice“ Berane
- JU OŠ „Bratstvo jedinstvo“ Pljevlja
- JU OŠ „Aleksa Bećo Đilas“ Bijelo Polje
- JU SMS „Braća Selić“ Kolašin

Sufinansiranjem sa Ministarstvom sporta i Opštinom Bijelo Polje završena je rekonstrukcija fiskulturne sale u:

- JU OŠ „Marko Miljanov“ Bijelo Polje.

Iz tekućeg budžeta Ministarstva prosvjete u 2019. godini izvršena je rekonstrukcija sljedećih objekata:

- JU OŠ „Hajro Šahmanović“ Plav izgradnja sporstkih terena;
- JU OŠ „Hajro Šahmanović“ Plav izgranja nove škole područne ustanove u Vojnom selu, Plav;
- JU OŠ „Džafer Nikočević“ Gusinje izgradnja sportskih terena – sufinansiranje sa Fondacijom Gusinje iz Njujorka;
- JU SMS „Mladost“ Tivat, zamjena fasadne bravarije;
- JU OŠ „Rifat Burdžović Tršo“ Bijelo Polje rekonstrukcija Područne ustanove Trubina;
- JU OŠ „Boško Buha“ Pljevlja rekonstrukcija kotlarnice;
- JU OŠ „Braća Labudović“ Nikšić rekonstrukcija kotlarnice;
- JU OŠ „Bratvo Jedinstvo“ Rožaje rekonstrukcija kotlarnice;
- JU SMS „Danilo Kiš“ Budva rekonstrukcija krovnog pokrivača;
- JU OŠ „Bratvo Jedinstvo“ Pljevlja rekonstrukcija krovnog pokrivača;
- JU Gimnazija „Tanasije Pejatović“ Pljevlja rekonstrukcija fiskulturne sale i toaleta;
- JU OŠ „Maksim Gorki“ Podgorica adaptacija fiskulturne sale i stepeništa.

7. OBLAST FINANSIRANJA RADA OBRAZOVNO-VASPIITNIH USTANOVA I INVESTICIJA

Služba finansija Ministarstva prosvjete u toku 2019. godine realizovala je sljedeće aktivnosti:

- Sve obaveze po osnovu poreza i doprinosa na isplaćene neto zarade u 2019. godini su u potpunosti plaćene.

- Obaveze iz Granskog kolektivnog ugovora za oblast prosvjete koje se odnose na 0,2% uplate za Sindikat, kao i uplata od 5% na regres realizovane po svim programima.
- Zahtjevi po osnovu otpremnina za odlazak u penziju i pomoći za slučaj smrti člana uže porodice, kao i stručni ispiti, su svi realizovani.
- Ugovor prema Zadruzi „Solidarno“ u iznosu 350.000,00 je izmiren u cjelosti. Novi Sporazum je potpisan 2. decembra 2019. godine i obaveza Ministarstva je uvećana za 100.000,00 eura što znači da je ukupna obaveza od 2020. godine 450.000,00 eura, dok je obaveza Ministarstva finansija 250.000,00 eura.
- Program stručnog obrazovanja obuhvatio je 1.699 pripravnika Uprave za kadrove i 1.597 pripravnika Zavoda za zapošljavanje i uplata je izvršena u potpunosti za svih 9 mjeseci.
- Isplaćeno je 19 zaposlenih po sporazumnom raskidu radnog odnosa u iznosu od 188.302,00 eura.
- Isplaćene su jubilarne nagrade za period 2018. i 2019. godina u ukupnom iznosu 374.309,00 eura.
- Sindikatu prosvjete je uplaćeno 80.000,00 eura na ime isplate troškova za zaposlene koji imaju troškove prevoza.
- U toku decembra mjeseca isplaćena je nadoknada po osnovu razlike za radnu knjigu u neto iznosu od 630.647,00 eura odnosno 899.933,00 eura u bruto iznosu. Isplaćena kamata iznosi 258.164,00 eura.
- Neizmirene obaveze iznose 1.172.000,00 eura i odnose se većinom na obaveze prema javnim preduzećima na ime duga za električnu energiju i komunalne usluge.

8. NACIONALNI OKVIR KVALIFIKACIJA

U 2019. godini donijeta je Odluka o osnivanju Savjeta za kvalifikacije u trećem sazivu. Konstitutivna sjednica Savjeta za kvalifikacije u trećem sazivu održana je 17. decembra 2019. godine.

Savjet za kvalifikacije je tokom 2019. godine održao 7 sjednica na kojima je usvojeno:

- 55 standarda zanimanja;
- 4 inicijative za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja iz oblasti visokog obrazovanja (nivoi VI-VIII);
- 3 inicijative za razvijanje stručnih kvalifikacija: 2 inicijative za razvijanje stručnih kvalifikacija iz oblasti stručnog obrazovanja (nivoi II-V) i 1 inicijativa za razvijanje stručne kvalifikacije iz oblasti visokog obrazovanja (nivoi VI-VIII);
- 65 standarda kvalifikacija: 15 standarda kvalifikacija nivoa obrazovanja i 50 standarda stručnih kvalifikacija.

U skladu sa članom 21 Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija, članovima sektorskih komisija koje su obrazovane Odlukom Savjeta za kvalifikacije od 25. novembra 2015. godine istekao je mandat u trajanju od četiri godine. Savjet za kvalifikacije je, na sjednici održanoj 17. decembra 2019. godine, imenovao nove članove i predsjednike sljedećih sektorskih komisija: Sektorske komisije za zdravstvo i socijalnu zaštitu, Sektorske komisije za poljoprivredu, prehranu i veterinu, Sektorske komisije za turizam, trgovinu i ugostiteljstvo, Sektorske komisije za inženjerstvo, proizvodne tehnologije (mašinstvo i obrada metala, elektrotehnika i automatizacija i

dr.), Sektorske komisije za građevinarstvo i uređenje prostora, Sektorske komisije za ekonomiju i pravo i Sektorske komisije za saobraćaj i komunikacije.

Sektorske komisije su savjetodavna i stručna tijela koja se formiraju na bazi partnerstva i čine ih predstavnici organa državne uprave nadležnog za taj sektor kvalifikacija, udruženja poslodavaca, udruženja zaposlenih u tom sektoru kvalifikacija, univerziteta, odnosno samostalne ustanove visokog obrazovanja, Centra za stručno obrazovanje, odnosno Zavoda za školstvo ili druge obrazovne institucije, Ministarstva prosvjete i odgovarajućeg tijela nadležnog za određene profesije (Inženjerska, Ljekarska komora i dr.). Sektorske komisije kontinuirano analiziraju stanje i tendencije na tržištu rada, kao i potrebe tržišta rada unutar svog sektora.

Sektorska komisija za inženjerstvo, proizvodne tehnologije (mašinstvo i obrada metala, elektrotehnika i automatizacija i dr.) tokom 2019. godine održala je jednu sjednicu. Komisija je u 2019. godini pripremila novi prijedlog Klasifikacije kvalifikacija, sa izmjenama u dijelu koji se odnosi na podjelu podsektora na oblasti.

Sektorska komisija za poljoprivredu, prehranu i veterinu održala je 5 sjednica na kojima je usvojeno: 6 standarda zanimanja, 8 standarda kvalifikacija i 2 inicijative za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja.

Sektorska komisija za zdravstvo i socijalnu zaštitu održala je 5 sjednica na kojima je usvojeno: 2 inicijative za razvijanje stručnih kvalifikacija, 4 standarda zanimanja i 6 standarda kvalifikacija.

Sektorska komisija za društvene nauke održala je 6 sjednica. U skladu sa Akcionim planom, Sektorska komisija je tokom 2019. godine pripremala dokument Profil sektora Društvene nauke.

Sektorska komisija za usluge u 2019. godini održala je tri sjednice i usvojila jedan standard zanimanja i tri standarda kvalifikacije od kojih su dva sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći za učenike sa poremećajem sluha i govora.

Sektorska komisija za ekonomiju i pravo održala je jednu sjednicu na kojoj je usvojila jednu inicijativu za razvijanje stručne kvalifikacije i jedan standard zanimanja.

Sektorska komisija za turizam, trgovinu i ugostiteljstvo održala je dvije sjednice, usvojila je četiri standarda zanimanja i jedan standard kvalifikacije nivoa obrazovanja sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći za učenike sa poremećajem sluha i govora.

Sektorska komisija za humanistiku i umjetnost održala je tri sjednice na kojima je usvojen dvadeset jedan standard zanimanja i dvadeset tri standarda kvalifikacija od čega su dva standarda kvalifikacija nivoa obrazovanja i dvadeset jedan standard stručne kvalifikacije.

Sektorska komisija za interdisciplinarna područja održava je tri sjednice na kojima je usvojila jednu inicijativu za razvijanje kvalifikacije nivoa obrazovanja iz oblasti visokog obrazovanja, tri standarda zanimanja i četiri standarda kvalifikacija od čega jedan standard kvalifikacije nivoa obrazovanja i tri standarda stručne kvalifikacije.

Sektorska komisija za rudarstvo, metalurgiju i hemijsku industriju održala je četiri sjednice na kojima je usvojila pet standarda zanimanja i sedam standarda kvalifikacija (dva standarda kvalifikacije nivoa obrazovanja i pet standarda stručnih kvalifikacija).

Sektorska komisija za građevinarstvo i uređenje prostora održala je tri sjednice na kojima je usvojila je deset standarda zanimanja, trinaest standarda kvalifikacija (tri standarda kvalifikacije nivoa obrazovanja i deset standarda stručne kvalifikacije).

Sektorska komisija za obrazovanje i osposobljavanje održala je tri sjednice i usvojila jednu inicijativu za razvijanje kvalifikacije nivoa obrazovanja, Izvještaj o radu za 2018. godinu, kao i Akcioni plan za 2019. godinu. Sektorska komisija je radila na redvidiranju dokumenta Profil sekora obrazovanje i osposobljavanje.

Izvještaj Komisije za dodjelu višeg zvanja nastavnicima/cama u 2019. godini

Komisija za dodjelu višeg zvanja nastavnicima/cama, od maja 2019. godine, radi u novom sazivu čiji su članovi predstavnici Zavoda za školstvo, Centra za stručno obrazovanje, Ispitnog centra i Ministarstva prosvjete.

U skladu sa Pravilnikom o vrstama zvanja, uslovima, načinu i postupku predlaganja i dodjeljivanja zvanja nastavnicima Komisija Ministarstva donijela je odluku o dodjeli **317 zvanja nastavnicima/cama** u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama i to: **166 nastavnika – mentora; 93 nastavnika – savjetnika; 49 nastavnika – višeg savjetnika i 9 nastavnika – istraživača. Dodjela višeg zvanja** doprinosi prepoznavanju najkvalitetnijih nastavnika/ca i daje snažnu podršku njihovom profesionalnom razvoju koji presudno utiče na kvalitet obrazovno-vaspitnog procesa u školama i vrtićima.

9. OCJENA STANJA

U toku 2019. godine Ministarstvo prosvjete radilo je na stalnom praćenju i unapređenju kvaliteta obrazovno-vaspitnog procesa na svim nivoim obrazovanja. Sve aktivnosti Ministarstva bile su usmjerene na obezbjeđivanje mogućnosti da svi koji su uključeni u obrazovno-vaspitni proces razviju ključne i stručne kompetencije potrebne za nastavak obrazovanja ili za uključivanje na tržište rada i aktivno građanstvo.

Rad Ministarstva prosvjete u 2019. godini odnosio se na: realizaciju Programa rada Vlade za 2019. godinu i zaključaka Vlade; donošenje normativnog okvira; utvrđivanje i vođenje politike razvoja obrazovno-vaspitnog sistema Crne Gore; sprovođenje upravnih postupaka u oblasti priznavanja inostranih obrazovnih isprava; izdavanja licenci za rad ustanovama predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja i organizatorima obrazovanja odraslih i licenci za izvođenje novih obrazovnih programa; izdavanje propisanih saglasnosti; stručne i administrativne poslove za Nacionalni savjet za obrazovanje, Savjet za kvalifikacije i Savjet za visoko obrazovanje; finansiranje rada obrazovno-vaspitnih ustanova, te brojne projekte koji

za cilj imaju sticanje kvalitetnih i primjenljivih znanja, sa akcentom na digitalizaciju, umjetnost i sport, u skladu sa propisima.

U cilju nagrađivanja najboljih u sistemu obrazovanja iz Fonda za kvalitet i talente Ministarstvo je obezbijedilo iz Budžeta 500.000 eura. Nagrađeno je 526 najboljih nastavnika i učenika i time smo nastavili da na transparentan i institucionalizovan sistem ističemo najbolje.

U 2019. godini povećan je za 6,5 % obuhvat djece u predškolskim ustanovama.

U saradnji sa Britanskim savjetom uvedeni su mikrobit računari u crnogorske škole.

Projekat Britanskog savjeta „Nastavnik za 21. vijek” primjenjuje sistemski pristup razvoju nastavnog kadra, kao i osnivanje mikrobit klubova i njihovo opremanje u svim osnovnim školama u Crnoj Gori, stvarajući preduslove za razvoj potrebnih znanja za 21. vijek na sistemski i održiv način.

U 2019. godini donijet je Program za suzbijanje vršnjačkog nasilja s Akcionim planom za period 2019-2021. godine.

U četiri srednje škole u 2019. godini realizuje se „Program za mlade” - Specijalne Olimpijade kroz opremanje škola za formiranje školskih sportskih inkluzivnih timova, promocije, radionice sa učenicima (u partnerstvu sa UNICEF-om).

Nastavljena je tendencija interesovanja učenika za upis u obrazovne programe u trogodišnjem trajanju koji vode direktno na tržište rada, koji su na tržištu rada prepoznati kao deficitarni. Za školsku 2019/2020. godinu dodijeljena je 271 stipendija učenicima prvih razreda stručnih i mješovitih škola koji se obrazuju po obrazovnim programima u trogodišnjem trajanju za 22 obrazovna programa. Učenicima drugog razreda dodijeljene su 282 stipendije, učenicima trećeg razreda 108 stipendija.

U maju 2019. potpisan je prvi put Ugovor o finansiranju između Vlade Crne Gore i Univerziteta Crne Gore, na period od tri godine. Novi ugovorni model finansiranja treba da omogući unapređenje svih komponenti na Univerzitetu, uključujući posebno one koje se odnose na kvalitet, odnos broja studenata i broja profesora, i da obezbijedi metodologiju utvrđivanja cijene koštanja studenta. Ugovor se odnosi na tri studijske godine, odnosno 2019/2020, 2020/2021. i 2021/2022.

Donošenjem Zakona o akademskom integritetu, koji doprinosi osim promocije načela akademskog integriteta i unapređenje kvaliteta u visokom obrazovanju. U skladu sa Zakonom Vlada Crne Gore je imenovala Etički komitet koji će obavljati poslove na očuvanju, unapređenju, zaštiti i promociji akademskog integriteta i prevenciji svih oblika kršenja akademskog integriteta. Univerzitet Crne Gore je dosadašnji Sud časti zamijenio Etičkim odborom septembra 2019. godine.

Realizovan je osmu godinu zaredom Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem. Poslodavci su iskazali izuzetno veliko interesovanje za Program, što je rezultiralo oglašavanjem 11.613 slobodnih mjesta za stručno osposobljavanje, dok ukupan broj lica sa stečenim visokim obrazovanjem koja su se prijavila za učešće u Programu 3.242.

Od 2019. godine su znatno povećana izdvajanja sredstava za stambene potrebe zaposlenih u prosvjeti za naredne tri godine i za ove namjene se izdvajaju sredstva od 700.000 eura godišnje, dok se za stambene potrebe zaposlenih u studentskim i učeničkim domovima izdvaja 70.000 eura godišnje.

Posebna pažnja posvećena je obnovi školske infrastrukture. Realizovano je ili započeto više miliona investicija u obrazovnu infrastrukturu. U toku 2019. godine završeni su radovi na izgradnji 3 nova objekta: Likovna akademija na Cetinju, SMŠ Golubovci i vrtić u Tuzima. Započeta je izgradnja na 3 objekta u Ulcinju, Bijelom Polju

i Pljevljima. Takođe je rekonstruisano preko 15 obrazovno-vaspitnih objekata, dok je izgrađeno ili rekonstruisano 5 objekata na školskoj sportskoj infrastrukturi.

Nastavljene su aktivnosti na izradi i sprovođenju strateških dokumenata, realizaciji značajnih projekata, kampanja i bilateralne saradnje u oblasti obrazovanja i vaspitanja.

Problemi uočeni u izvještajnom periodu odnose se na: nedovoljne prostorne kapacitete obrazovno-vaspitnih ustanova, posebno predškolskih, nedovoljnu uključenost djece iz najosjetljivijih grupa u predškolsko vaspitanje i obrazovanje, veliki broj škola s malim brojem učenika, posebno na seoskom području, nemogućnost obezbjeđivanja stručnog kadra za rad u školama na seoskom području, nedovoljnu usklađenost upisne politike sa potrebama tržišta rada, finansiranje Univerziteta Crne Gore itd.

PROCENAT REALIZACIJE PROGRAMA RADA

Programom rada Vlade za 2019. godinu predviđeno je 5 obaveza Ministarstva prosvjete, od čega je realizovano 3 u roku, pa je procenat ispunjenosti obaveza predviđenih Programom rada Vlade 60%.

Pripremljen je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija, Ministarstvo je angažovalo eksperta kroz HERIC projekat, s ciljem analize uporedne prakse i najboljih preporuka u ovoj oblasti. Na osnovu navedene analize, Ministarstvo je pripremilo Informaciju o stanju u oblasti priznavanja s predlogom novog modela za priznavanje inostranih obrazovnih isprava, koju je Vlada usvojila u julu mjesecu.

Imajući u vidu navedeno, kao i složenost pitanja koja treba da reguliše predmetni zakon, došlo je do prolongiranja usvajanja Prijedloga zakona tako da je predviđen za Program rada Vlade za 2020. godinu.

Donošenje Strategije razvoja visokog obrazovanja u Crnoj Gori (2020-2024), s Akcionim planom za 2020. godinu je odloženo za prvi kvartal 2020. godine.

Razlozi za odlaganje donošenja Strategije su usvajanje završnog Izvještaja o implementaciji važeće Strategije razvoja visokog obrazovanja (2016-2020), kao i angažovanje eksperta kroz Horizontal Facility projekat „Kvalitetno obrazovanje za sve” u saradnji sa Savjetom Evrope.

U dijelu realizacije zaključaka Vlade iz 2019. godine, konstatovano je da je stepen realizacije zaključaka 100%.

U skladu sa Programom rada Ministarstva prosvjete za 2019. godinu bile su predviđene 53 obaveze, od čega je realizovano 37.

PRIORITETI I MJERE ZA SPROVOĐENJE PROGRAMA RADA U 2020. GODINI

Ovu godinu obilježiće do sada najveći nivo kapitalnih ulaganja u sistem obrazovanja, kroz gradnju obrazovnovaspitnih ustanova.

Zahvaljujući saradnji sa Evropskom investicionom bankom, Bankom za razvoj savjeta Evrope i KFW bankom započet je najveći investicioni ciklus u oblasti infrastrukture do sada, koji je na nivou oko 100 miliona eura.

Takođe, biće stvorene pretpostavke za dodatnu zaštitu našeg tržišta rada od pojedinih manje kvalitetnih diploma, za realizaciju projekta digitalnih učionica, za osnivanje Istraživačkog centra za talente, a i počće i realizacija Fonda za dualno

obrazovanje i Fonda za podršku naučnoistraživačke djelatnosti na Univerzitetu Crne Gore.

Biće realizovana nabavka 30 školskih vozila vrijednih oko 2 miliona eura, kao i opremanje škole računarskom opremom i školskim namještajem, kao i opremom za srednje stručne škole.

Programom rada Ministarstva za 2020. godinu predviđeno je: u tematskom dijelu 17 obaveza, u normativnom dijelu 5 obaveza, kao i 12 ostalih obaveza koje se odnose na konkurse.

**Crna Gora
Zavod za školstvo**

Broj: 01/1-077/20-122/1
Podgorica, 30.01.2020.godine.

**CRNA GORA
ZAVOD ZA ŠKOLSTVO**

**Izvještaj o radu
za 2019. godinu**

SADRŽAJ

UVOD.....	3
I. ODSJEK ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ OBRAZOVNOG SISTEMA	3
II. ODSJEK ZA MEĐUNARODNU SARADNJU	7
III. ODSJEK ZA UTVRĐIVANJE KVALITETA	11
IV. ODSJEK ZA KONTINUIRANI PROFESIONALNI RAZVOJ	12
V. PROJEKTI	14
VI. OPŠTI POSLOVI	14

UVOD

Organizacione jedinice Zavoda za školstvo su: Sektor za unapređivanje obrazovanja, Sektor za nastavu i Služba za opšte poslove i finansije.

U okviru Sektora za unapređivanje obrazovanja funkcionišu: Odsjek za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema i Odsjek za međunarodnu saradnju.

U okviru Sektora za nastavu funkcionišu: Odsjek za utvrđivanje kvaliteta i Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj.

U okviru Službe za opšte poslove i finansije funkcionišu: Kancelarija za opšte poslove i Kancelarija za računovodstveno finansijske poslove.

Zavod za školstvo utvrđuje i obezbjeđuje kvalitet obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama, obavlja razvojne, savjetodavne, istraživačke i stručne poslove iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, obrazovanja i vaspitanja djece sa posebnim potrebama i vaspitanja u domovima učenika.

Za izvršavanje poslova iz djelokruga Zavoda, utvrđena su službenička i namještenička mjesta za 79 izvršioca. Trenutno je zaposleno 64 službenika i namještenika.

Po završetku svake godine, Zavod za školstvo podnosi Godišnji izvještaj rada Ministarstvu prosvjete.

I – ODSJEK ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ OBRAZOVNOG SISTEMA

Realizovane aktivnosti:

1. **Analize i stručna mišljenja** (odgovoreno na 111 dopisa za NVO, Nacionalni savjet za obrazovanje, MP i sl).
2. **Izrada unaprijedene verzije Metodološkog uputstva za nastavnike „Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenja nastave i učenja u školi“ za osnovnu školu u dijelu Praktičnog materijala za svaki predmetni program.**

Izrađena je radna verzija praktičnog materijala za svaki predmetni program u dijelu priručne literature Metodološkog uputstva ***Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenja nastave i učenja u školi***. Izrađeno je 17 praktičnih materijala u vidu Godišnjeg plana ocjenjivanja za svaki predmet koji ima nacionalni značaj i model pripreme za ocjenjivanje jednog obrazovno-vaspitnog ishoda.

3. **Pravilnik o izmjenama pravilnika o vrstama ocjena i načinu ocjenjivanja učenika u osnovnoj školi:** predstavnici Odsjeka su učestvovali u izradi ovog Pravilnika.
4. **Učešće u realizaciji stručnih ispita:**

U toku 2019. godine samostalni savjetnici iz Odsjeka za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema su kao članovi komisija učestvovali u realizaciji stručnih ispita za različita predmetna područja.

5. **Izrada predmetnih programa zasnovanih na ishodima za osnovno muzičko i baletsko obrazovanje:** izrađeno je 6 programa za baletsko obrazovanje, 1 program za grupno muziciranje i 27 programa za osnovno muzičko obrazovanje.
6. **Izrada opšteobrazovnog dijela 12 nastavnih planova obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje.**

Odsjek je u okviru svojih nadležnosti izradio Nastavni plan u dijelu opšteobrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje za sljedeća zanimanja: kozmetički tehničar, IV

nivo; kozmetičar, III nivo; veterinarski tehničar, IV nivo; operater hemijskih procesa i ispitivanja, III nivo; tehničar hemijsko-farmaceutskih procesa i ispitivanja, IV nivo; građevinski tehničar za visokogradnju, IV nivo; građevinski tehničar za niskogradnju i hidrogradnju, IV nivo; izvođač građevinskih radova, III nivo; muzički izvođač, III nivo; muzički saradnik, IV nivo; pekar, III nivo; tehničar za logistiku, špediciju i carinu, IV nivo.

7. Istraživanje – *Trgovina ljudima:*

Zavod za školstvo je u okviru Akcionog plana Strategije za borbu protiv trgovine ljudima bio u obavezi da realizuje istraživanje sa učenicima osnovnih i srednjih škola. Uzorak istraživanja su činili učenici završnih razreda iz 107 osnovnih i srednjih škola. Istraživanjem smo željeli da saznamo koliko učenici znaju o trgovini ljudima, ko su njihovi izvori informacija o ovoj problematici, koliko je ova pojava po njihovom mišljenju prisutna u svijetu i u Crnoj Gori, da li učenici mogu da prepoznaju manifestacije trgovine ljudima, šta bi preduzeli i kome bi se obratili kada bi uvidjeli neku situaciju trgovine ljudima i koliko su u školi imali prilike da se upoznaju sa ovim fenomenom. Glavna percepcija problema trgovine ljudima, iz ugla učenika, može se oslikati u sljedećem: problem postoji, ali se ne dešava ovdje i ne dešava se nama.

8. Istraživanje – *Istraživanje efekata obrazovanja u oblasti vanrednih situacija na znanje, vrijednosti i životne vještine učenika osnovnih škola:*

Zavod za školstvo je u okviru Akcionog plana Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018/19. g. bio u obavezi da realizuje istraživanje sa učenicima osnovnih škola. Uzorak istraživanja su činili učenici završnog razreda iz 36 osnovnih škola. Istraživanjem smo željeli da saznamo koliko učenici znaju o bezbjednosnim rizicima, njihovim manifestacijama i posljedicama po imovinu i život ljudi; kakvo je kod učenika poznavanje sigurnosnih i zaštitnih mjera i radnji u rizičnim situacijama; koliko je razvijena svijest o potrebi zaštite i spašavanje ljudi i imovine; da li učenici koji su učili ovaj predmet imaju više znanja, pozitivnije stavove i vrijednosti prema ovim pitanjima u odnosu na učenike koji nisu učili ovaj predmet. Takođe, ovim istraživanjem smo željeli da ispitamo kako učenici procjenjuju nivo svog znanja o temama koje se tiču obrazovanja u oblasti VS; koliko smatraju važnim teme koje se tiču obrazovanja u oblasti VS; ko su im najčešći izvori informacija o temama koje se tiču obrazovanja u oblasti VS; kako ocjenjuju ulogu škole u informisanju o temama koje se tiču obrazovanja u oblasti VS, koliko stvarno znaju o bezbjedonosnim rizicima, njihovim manifestacijama i posljedicama, kakvo je poznavanje sigurnosnih i zaštitnih mjera i radnji u rizičnim situacijama, rasprostranjenost rizičnih ponašanja učenika osnovne škole, spremnost učenika da prihvate preventivne oblike ponašanja i spremnost učenika za djelovanje u školi i šire, u lokalnoj zajednici. Ispitanici u ovom istraživanju su učenici IX razreda osnovne škole iz različitih regiona Crne Gore: 30% južna regija; 40% centralna regija; 30% sjeverna regija. Uzorak je brojao oko 820 učenika IX razreda. Kroz ovo istraživanje smo u kalendarskoj 2019. godini realizovali sljedeće: izrada upitnika za učenike, tvrdiavanje uzorka istraživanja – škole, izbor ispitivača, obavljanje ispitivanja, izrada baze podataka, unos podataka, statistička obrada podataka i logička analiza podataka. Istraživanje je završeno do kraja kalendarske 2019. godine uz obaveznu prezentaciju istraživanja školama i stručnoj javnosti bude realizovana u februaru 2020. godine.

9. Izrada predmetnih programa zasnovanih na ishodima za opštu gimnaziju i specijalizovana odjeljenja jezičke i matematičke gimnazije.

U Zavodu za školstvo su u oktobru 2019. godine realizovana dva konsultativno-edukativna savjetovanja za članove komisija koji imaju zadatak da izrade predmetne

programe zasnovane na ishodima u opštem srednjem obrazovanju. U narednom periodu je potrebno izraditi 71 predmetni program za opštu gimnaziju i specijalistička odjeljenja jezičke i metamatičke gimnazije. Na savjetovanjima je bilo prisutno oko 70 predstavnika Univerziteta, Zavoda za školstvo i nastavnika praktičara. Komisijama je povjeren zadatak da urade radnu verziju programa do 01. marta 2020. godine.

10. Izvještaj o realizaciji Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017–2021.

Zavod za školstvo je realizovao sve planirane aktivnosti u vezi sa rodnom ravnopravnošću. Dio planiranih aktivnosti je realizovao samostalno, a dio zajedno sa Ministarstvom prosvjete. Na sajtu Zavoda se nalaze sve informacije o međupredmetnim programima o rodnoj ravnopravnosti u osnovnim i srednjim školama. Predstavnik Zavoda za školstvo je bio član Radne grupe za izradu novog Programa sprovođenja za 2019/2020. – Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (PAPRR) 2017–2021. Izrađen je i objavljen priručnik „Vodič za nastavnike/nastavnice kroz međupredmetnu oblast – rodna ravnopravnost, za osnovnu i srednje škole“. Priručnik je dostupan online (sajt Zavoda za školstvo) i ne postoji štampana verzija. Realizovani su programi stručnog usavršavanja za vaspitno-obrazovni kadar na nivou predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja, saglasno Preporuci Savjeta Evrope CM (2017)13. U tom smislu su realizovane dvije obuke, gdje je obučeno 50 nastavnika/nastavnica.

11. Izvještaj o realizaciji Plana aktivnosti za podršku učenicima romske populacije

Akreditovana su četiri programa obuke u Katalogu programa stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2019/20. i 2020/21. godinu, kako bismo osnažili nastavnike i dali im podsticaj u radu s učenicima romske populacije. Programi sadrže radionice iz oblasti interkulturalnosti, nediskriminacije, prihvatanja različitosti. U svim osnovnim školama sproveden je set radionica namijenjenih nediskriminaciji. Paket obuka za nediskriminaciju nalazi se na Školskom portalu Ministarstva prosvjete (www.skolskiportal.edu.me). Za učenike romske populacije realizuju se aktivnosti putem individualnog plana podrške, dopunske nastave, prije svega u cilju ovladavanja službenim jezikom i pismom. Sprečavanje napuštanja školovanja prati se mehanizmima koje su predstavnici škola razvili u saradnji sa Zavodom za školstvo i Ministarstvom prosvjete. Postoji dokument kojim se prati izostajanje, dinamika rada i napredovanja učenika.

SEMINARI I SAVJETOVANJA:

- 1. Dva seminara na temu – *Psihosocijalna podrška djeci/učenicima u stresnim situacijama*** u okviru AP Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za 2019. godinu;
- 2. Pet seminara na temu – *Obrazovanje u oblasti vanrednih situacija*** u okviru AP Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za 2019. godinu;
- 3. Dva seminara na temu – *Nastava orijentisana na učenje*** u saradnji sa CDRSEE za direktore škola, školske nadzornike i savjetnike Zavoda za školstvo i Ministarstva prosvjete, pedagoge, psihologe, nastavnike u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama. Dva predstavnika Odsjeka učestvovala su u realizaciji seminara;
- 4. Tri seminara na temu – *Individualizacija nastave/učenja***, na kojima je prisustvovalo preko 100 nastavnika raznih stručnih profila. Seminare su realizovali predstavnici Odsjeka.
- 5. Sedamnaest seminara na temu – *Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenja nastave i učenja u školi***. Seminari su realizovani u sedam pilot osnovnih škola iz Podgorice, Nikšića i Cetinja. Pilotiranje je imalo za cilj da se dobije povratna informaciju

o kvalitetu izrađene priručne literature od nastavnika praktičara. Finalizacija aktivnosti je planirana do marta 2020. godine.

6. Savjetovanja za predstavnike osnovnih i srednjih škola na temu □ *Rezultati istraživanja o trgovini ljudima*. Savjetovanje na kome su predstavljeni rezultati istraživanja je realizovano u decembru 2019. godine. Savjetovanju je prisustvovalo oko 50 učesnika iz osnovnih i srednjih škola, Ministarstva prosvjete, Zavoda za školstvo, Kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i nevladinih organizacija.

7. Inkluzivno obrazovanje

- Tokom 2019. godine angažovano je 30 članova mobilnog tima, koji su realizovali ukupno 1280 polusatnih aktivnosti u vidu: individualne podrške djeci sa smetnjama i teškoćama u razvoju, savjetodavnog rada s nastavnicima, stručnom službom i roditeljima, prisustva časovima u cilju praćenja funkcionisanja djeteta tokom nastave i zajedničkih aktivnosti u grupi, održavanja prezentacija nastavnicima kako bi im se približile smetnje učenika, predstavljanja asistivne tehnologije, njenog značaja u prilagođavanju nastave i sl;
- U saradnji s Ministarstvom prosvjete realizovana je dvodnevna radionica za redefinisane rada mobilnih timova na kojima je zaključeno sljedeće: članovi mobilnog tima mogu biti zapošljeni u ustanovama obrazovanja i vaspitanja, zdravstvenim i ustanovama socijalnog staranja, mobilni tim daje podršku djeci s posebnim obrazovnim potrebama u redovnom sistemu obrazovanja (djeca sa tjelesnim smetnjama, iz spektra autizma, intelektualnim, smetnjama vida, sluha i govorno-jezičkim teškoćama), član mobilnog tima se angažuje tako što se obrazovno-vaspitna ustanova koju pohađa dijete sa smetnjama u razvoju Zavodu za školstvo obrati iskazanom potrebom za podršku učeniku koji pohađa nastavu prema jednom od programa inkluzivnog obrazovanja. Zavod za školstvo, u zavisnosti od smetnje koju dijete ima, angažuje člana ili članove mobilnog tima, određuje vrstu i način podrške za dijete;
- Tim za inkluziju je organizovao 14 radionica na kojima se promoviše jednakost i nediskriminacija;
- Realizovano je 12 susreta resursnih centara i škola s integrisanim odjeljenjima;
- Realizovano je 13 radionica na kojima su praktikovane diskusije, savjetovanja, namijenjena roditeljima (8 radionica za roditelje), nastavnicima škola iz okruženja, o čemu je zajednica informisana putem lokalnih medija;
- Resursni centri, pored angažovanja specijalnih edukatora i rehabilitatora, logopeda i psihologa kao članova mobilnog tima, davali su podršku predškolskim i školskim ustanovama kada im se obrate za pomoć, a najčešće u dijelu prilagođavanja pristupa, metoda, načina učenja i napredovanja djece sa smetnjama u razvoju;
- Uz podršku KulturKontakta, do sada su realizovane 4 dvodnevne obuke *Individualizacija i tranzicija ka i u srednjem obrazovanju*, koje su obuhvatile 96 nastavnika osnovnih i srednjih škola;
- Na osnovu definisanih kriterijuma izvršen je odabir škola za projekat *Kvalitetno obrazovanje za sve* Savjeta Evrope, čiju realizaciju će, pored ostalih, pratiti i Zavod za školstvo;
- Uz podršku UNICEF-a, Zavod realizuje program *Za svako dijete GLAS*, čiji je cilj razvijanje osnovnog paketa komunikacionih simbola u svrhu razvoja i unapređenja komunikacije kod djece sa smetnjama u razvoju;
- Izrađen je ITP-3 i vodič s preporukama za prilagođavanje nastave na fakultetima;
- Na Školski portal su postavljeni materijali za prilagođavanje nastave, Radni materijal za unapređenje čitanja i pisanja u I ciklusu, kao i drugi materijali: primjeri iz prakse;
- Realizovan je seminar *Metode i postupci u radu s djecom sa autizmom* za 40 nastavnika;
- Unaprijeđena je Metodologija eksternog utvrđivanja kvaliteta □ dodati su indikatori za inkluzivno obrazovanje.

II – ODSJEK ZA MEĐUNARODNU SARADNJU

Realizovane aktivnosti:

1. Saradnja sa Savjetom Evrope:

- Učešće u radu Nadzornog odbora za obrazovnu politiku i praksu Savjeta Evrope (Steering Committee for Educational Policy and Practice - CDPPE);
- Imenovanje učesnika iz Crne Gore za programe obuke Evropskog centra za moderne jezike (ECML);
- Organizacija seminara *Elektronski Evropski jezički portfolio* (e-ELP), u saradnji sa Evropskim centrom za moderne jezike, održanog 4. i 5. oktobra 2019. u Podgorici;
- Promocija obilježavanja Evropskog dana jezika, u saradnji sa udruženjima nastavnika stranih jezika – engleskog, francuskog, ruskog, njemačkog i italijanskog jezika.

2. Koordinacija i realizacija aktivnosti Erasmus+ projekta *Nastavi da se usavršavaš! (Keep Educating yourself – KEY)*:

- Koordinacija Projektnog tima i saradnja sa Filozofskim fakultetom iz Nikšića i JPU „Ljubica Popović“ iz Podgorice;
- Priprema priloga za publikaciju „Analiza profesionalnog razvoja vaspitača u Republici Srbiji, Crnoj Gori, Rumuniji, Republici Sloveniji, Mađarskoj i Ujedinjenom Karljevstvu“;
- Učešće u izradi Vodiča za implementaciju projekta;
- Učešće u izradi Plana za kontrolu kvaliteta i Plana za održivost projekta;
- Učešće u pripremi Pravilnika o radu Centra za cjeloživotno učenje;
- Izvještavanje glavnom koordinatoru projekta (programsko, finansijsko);
- Prezentacija projekta direktorima predškolskih ustanova i timovima za PRNV;
- Učešće u pripremi Uvodne konferencije 28–29. mart 2019. godine;
- Priprema za preventivnu monitoring posjetu Erasmus+ kancelarije Crna Gora 11. jula 2019. godine;
- Učešće na sastancima Upravnog odbora projekta i seminarima za projektne timove.

3. Implementacija projekta *Moje vrijednosti i vrline*:

- Realizovana je obuka za ukupno 110 nastavnika osnovnih i srednjih škola, koji program za razvoj socijalnih i emocionalnih vještina realizuju sa 21000 učenika osnovnih i srednjih škola;
- Godišnji izvještaj o broju uključenih škola, nastavnika i učenika u pomenutom programu: po uzrastu, polu, RAE učenici, učenici s posebnim obrazovnim potrebama;
- Program je prilagođen i realizovan za grupu mladih, pripadnika LGBTQ zajednice u Crnoj Gori;
- Iskustva, postignuća i izazovi u programu više puta su prezentovani pred ekspertima UNICEF-a u oblasti obrazovanja (u Crnoj Gori i regionu), kao i na međunarodnoj konferenciji o iskustvima u reformama obrazovanja;
- Pripremljena i realizovana konferencija na temu „Socioemocionalne kompetencije – od faktora obrazovnih postignuća do posebnog ishoda obrazovanja“ uz učešće eksperta iz regiona;
- Održan okrugli sto na temu praćenja razvoja socijalnih i emocionalnih vještina učenika, rezultati ugrađeni u smjernice za praćenje socijalnih i emocionalnih vještina učenika.

4. Koordinacija i realizacija aktivnosti na projektu *Unapređivanje kvaliteta obrazovanja, kroz ključne kompetencije i utvrđivanje kvaliteta sa posebnim fokusom na STEM discipline* (Sektorski operativni program za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike 2015–2017, Montenegro (IPA II): izrada projektnog predloga;

evaluacija tenderske dokumentacije; koordinacija projektnih aktivnosti; učešće u radu radnih grupa za izradu ključnih kompetencija.

5. Koordinacija i realizacija aktivnosti na projektu *Implementacija projekta „Škole za 21. vijek“* u skladu sa Memorandumom o razumijevanju koji je potpisan između Ministarstva prosvjete, Zavoda za školstvo i Britanskog savjeta:

- Unapređivanje predmetnog programa Informatika sa tehnikom;
- Izrada međupredmetne teme Digitalne kompetencije;
- Izrada Vodiča za nastavnike *Implementacija međupredmetne teme Digitalne kompetencije*;
- Učešće u radu Nacionalnog odbora projekta;
- Učešće u radu konferencije povodom početka programa „Škole za 21 vijek” održan 12. marta 2019. godine u Podgorici;
- Posjete školama Oktoih, Vuk Karadžić i Njegoš i Spuž (monitoring sprovođenja programa).

6. Implementacija Obrazovanja za održivi razvoj:

- Koordiniranje Mediteranske strategije Obrazovanja za održivi razvoj;
- Pisanje rada na temu Implementacija programa Obrazovanje za održivi razvoj u obrazovnom sistemu Crne Gore;
- Učešće u radu UNECE Ad hoc radne grupe za strateško planiranje obrazovanja za održivi razvoj do 2030. godine;
- Učešće u radu UNECE Ad hoc radne grupe za izradu indikatora za praćenje implementacije Strategije obrazovanja za održivi razvoj do 2030. godine;
- Implementacija Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine;
- Učešće u radu koordinacionog tijela u procesu izrade Ciljevi održivog razvoja (SDGs), konsultativnog procesa izrade Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije održivog razvoja do 2030. godine;
- Učešće u sprovođenju pilot projekta u okviru UNESCO-ve mreže pridruženih škola, na temu „Doprinos sveobuhvatnog institucionalnog pristupa učenju o klimatskim promjenama“;
- Pružanje stručne i logističke podrške projektima Ministarstva održivog razvoja i turizma;
- Stručna podrška projektu UNDP-a Unapređivanje znanja o klimatskim promjenama u opštem obrazovanju.

7. Sprovođenje međunarodnog programa Eko-škole:

- Posjete i savjetovanja na nivou ustanova;
- Raspisivanje poziva za dodjelu nagrade Zelena zastava;
- Akreditacija obrazovno-vaspitnih ustanova za dodjelu Zelene zastave i sertifikata o sticanju statusa međunarodne Eko-škole;
- Organizovanje konferencije za dodjelu nagrade Zelena zastava i sticanje statusa međunarodne Eko-škole;
- Izrada priručnika za implementaciju programa Eko-škole;
- Raspisivanje IV poziva za prijavljivanje četvrte grupe pilot škola;
- Učešće na godišnjem sastanku nacionalnih operatera za međunarodni program Eko-škole pod nazivom „Učimo iz prošlosti, gradimo budućnost”, u Holandiji, Reeuwijk, Landal Green Parks, od 11. do 13. novembra 2019. godine, na kojem su, između ostalog, predstavljeni rezultati takmičenja za primjere najboljih priprema za nastavu i upućene čestitke pobjednicima takmičenja iz Singapura, Portugala, Crne Gore i Južne Afrike;
- Organizovana prezentacija za obrazovno-vaspitne ustanove koje su se prijavile za sprovođenje programa na osnovu četvrtog javnog poziva;
- Ažuriranje podataka na međunarodnoj platformi Eko-škola (Podio);

- Dodjela posebnih priznanja za Dan planete Zemlje, u okviru programa Mladi ekoreporter.

8. Implementacija preduzetničkog učenja:

- Učešće u radu komisije za izradu Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje (2020–2024);
- Izrada Akcionog plana za 2019. godinu u skladu sa Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje (2015–2019);
- Učešće u izradi Akcionog plana u odnosu na Strategiju razvoja malih i srednjih preduzeća (2017–2021);
- Učešće u radu Nacionalnog partnerstva za preduzetništvo;
- Pisanje izvještaja koji proizilaze iz obaveza planiranih Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje;
- Implementacija Akcionog plana za 2019. godinu u skladu sa Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje (2015–2019);
- Pisanje izvještaja za Akt o malom preduzetništvu;
- Učešće u izradi RIGA izvještaja;
- Učešće u izradi Torino izvještaja;
- Učešće u radu konferencije SBA u organizaciji ETF-a, 7. mart 2019, Podgorica.

9. Koordinacija projekta *Inspirativno liderstvo i preduzetništvo*, koji je realizovan u saradnji Zavoda za školstvo i Instituta za preduzetništvo i ekonomski razvoj (IPER), i u saradnji sa međunarodnom konsultantskom agencijom INOMER sa sjedištem u Parizu, uz finansijsku podršku Evropskog instituta za inovacije i tehnologije (EIT).

10. Koordinacija projekta *Digitalne pedagogije* (UNICEF, Ministarstvo prosvjete i Zavod za školstvo): posjete školama; analiza i prezentovanje istraživanja; definisanje preporuka za unapređivanje implementacije projekta.

11. Saradnja sa NVO sektorom:

- Pisanje izvještaja u skladu sa Strategijom razvoja NVO;
- Prisustvo sastancima, okruglim stolovima i dešavanjima u organizaciji NVO;
- Organizacija sastanaka po zahtjevu NVO prema Akcionom planu u odnosu na Strategiju razvoja NVO;
- Uređivanje stranice za NVO na sajtu Zavoda za školstvo.

12. Ažuriranje internet stranice Zavoda: priprema informacija za veb sajt; uređivanje; kreiranje novih stranica i linkova; dodavanje dokumenata.

13. Prevođenje materijala, stručnih tekstova i projektnih prijedloga za potrebe ostalih odsjeka.

14. Izvještavanje za Eurydice mrežu.

15. Organizacija i realizacija međunarodne konferencije „Razmjena iskustava o procesu reforme obrazovanja”, 8. i 9. oktobra 2019. godine u Podgorici.

16. Učešće u radu komisija i međunarodnih i nacionalnih konferencija:

- Učešće u radu Komisije za izbor programa za Katalog stručnog usavršavanja nastavnika za period 2019–2021;
- Učešće u istraživanju „Sistem karijernog savjetovanja u Crnoj Gori”, a nakon toga i u izradi Studije o unapređenju, preporukama i primjerima dobre prakse u oblasti karijernog vođenja i savjetovanja;
- Učešće na konferencijama o ulaganja u rani razvoj djece, o društvenoj koheziji, o pravima LGBTQ populacije;

- Prezentovanje međupredmetne teme Obrazovanje za održivi razvoj na Scientix konferenciji (Beograd, 22-23. februar 2019. godine), u organizaciji Centra za promociju nauke iz Beograda;
- Učešće na godišnjem sastanku CIDREE mreže od 14. do 15. novembra 2019. u Ljubljani;
- Učešće u radu međunarodne konferencije Globalno obrazovanje (GENE mreže), Podgorica, 27. i 28. jun 2019. godine;
- Prisustvo konferenciji BRIDGE Cilj 4.7 (Obrazovanje za održivi razvoj), 5-6. novembra 2019. godine u Helsinkiju, u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova Finske;
- Učešće na 41. okruglom stolu GENE mreže (Malta, 16-18. oktobar 2019);
- Organizacija i sprovođenje studijske posjete obrazovno-vaspitnim institucijama Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Slovenije od 22. do 25. aprila;
- Prisustvo konferenciji i prezentovanje sprovođenja obrazovanja za održivi razvoj na konferenciji Agenda 2030 (3-5 april 2019 Bukurešt, Rumunija) i izrada i slanje rada za časopis „Obrazovanje za održivi razvoj – međupredmetna tema u kurikulumu“;
- Organizacija i sprovođenje studijske posjete od 25. do 28. novembra Agenciji za ekonomski razvoj Auleda u Valoni i Gimnaziji „Myslym Keta“ u Tirani;
- Realizovana sedmodnevna izložba učeničkih radova svih škola uključenih u program „Moje vrijednosti i vrline“.

III – ODSJEK ZA UTVRĐIVANJE KVALITETA

Realizovane aktivnosti:

1. Redovni nadzor:

Redovno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada realizovano je u 55 obrazovno-vaspitnih ustanova: 34 osnovne škole; 10 predškolskih ustanova (četiri javne predškolske ustanove i šest privatnih predškolskih ustanova); 8 srednjih škola (jedna gimnaziju, jedna mješovita srednja škola i šest srednjih stručnih škola) i 3 osnovne muzičke škole.

2. Ostale aktivnosti

- Izrada Godišnjeg izvještaja o kvalitetu rada nadzorisanih ustanova u 2018. godini;
- Priprema izvještaja o nadzoru za objavljivanje na sajtu Zavoda za školstvo;
- Saradnja sa: Britanskim savjetom, Zavodom za vrednovanje kvaliteta vaspitanja i obrazovanja Srbije, Ministarstvom prosvjete Federacije BiH, SICI (Standing International Conference of National and Regional Inspectorates of Education), ERI SEE (Education Reform Initiative of South East Europe), Eurydice.
- 3. Učešće predstavnika Zavoda (prosvjetnih nadzornika) u sljedećim aktivnostima (konferencije, projekti, komisije, radne grupe, radna tijela i drugo):**
 - Rad u komisijama za polaganje stručnih ispita nastavnika;
 - Izdavanje stručnog mišljenja o kvalitetu rada direktora i pomoćnika direktora škole;
 - Rad u Projektnom timu EU Projekta „Integracija ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore“ i radnim grupama za razvoj ishoda učenja ključnih kompetencija;
 - Rad u Nacionalnom odboru projekta „Škole za 21. vijek“;
 - Rad u Žiriju na III nacionalnom takmičenju učenika u programiranju uz upotrebu micro:bit uređaja);
 - Okrugli sto – Prezentovanje održivosti predmetnih disciplina (sociologija, filozofija i građansko obrazovanje) u srednjim školama;
 - Izrada Kataloga za polaganje eksterne mature (saradnja sa Ispitnim centrom Crne Gore);
 - Savjetovanje za nastavnike sociologije;

- Izrada ispitnih pitanja za maturalni ispit (sараdnja sa Ispitnim centrom Crne Gore);
- Sаradnja sa Udruženjem profesora francuskog jezika;
- Učešće u radnim timovima za izradu predmetnih programa zasnovanih na ishodima za opšte srednje obrazovanje (gimnaziju) ;
- Organizacija po dva seminara „Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika, unapređivanja nastave i učenja u školi“ za nastavnike svih predmeta u osnovnoj školi;
- Prisustvo takmičenjima učenika iz različitih predmeta; koncertima i smotrama horova na različitim muzičkim festivalima;
- Savjetovanje sa profesorima muzičkih škola, doc., dr Katarina Zadnik, doc. dr Vedrana Marković, vanr. prof. dr Jelena Cvetković-Crvenica;
- Učešće u izradi pedagoške dokumentacije za osnovnu muzičku i baletsku školu.

IV - ODSJEK ZA KONTINUIRANI PROFESIONALNI RAZVOJ

Realizovane aktivnosti:

Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj realizovao je sljedeće aktivnosti u skladu sa programskim ciljevima Akcionog plana za 2019. godinu:

1. Realizovano je 78 programa obuke namijenjenih nastavnicima predškolskog vaspitanja, nastavnicima u osnovnim školama, gimnazijama i nastavnicima opšteobrazovne grupe predmeta u srednjim stručnim školama, stručnim saradnicima, pomoćnicima direktora i direktorima;
2. Realizovano je 6 modula **Programa obuke za direktore vaspitno-obrazovnih institucija**, za novopostavljene direktore;
3. Zavod za školstvo je jedan od partnera u projektu *Učinkovito osiguranje kvaliteta rada škola kroz uspješno upravljanje promjenama* koji u Crnoj Gori realizuje KulturKontakt Austrija. Projekat je regionalnog karaktera i implementira se od decembra 2018. godine u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji. Opšti cilj projekta je poboljšanje kvaliteta obrazovanja u srednjim školama kroz jačanje kompetencija direktora škola.

Cilj projekta se tokom implementacije razvijao kroz niz aktivnosti:

- dopuna ključnih kompetencija direktora za efektivno osiguranje kvaliteta rada škola sa fokusom na vođstvo i upravljanje promjenama;
- izrada programa obuke na temu Upravljanje promjenama;
- osiguranje kvaliteta i održivosti obuka za direktore kroz evaluaciju i reflektivne procese.

Zavod za školstvo je u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje izradio prvi od dva nova, planirana, modula obuke na temu *Upravljanje promjenama*. Moduli su sačinjeni u skladu sa savremenim konceptom rukovođenja koji polazi od činjenice da su danas brze promene jedna od najvažnijih karakteristika vremena u kome živimo i da škola, ako želi da se razvija, mora da ide u korak sa promjenama. Uspješnost upravljanja promjenama u ustanovama obrazovanja značajan je pokazatelj kvaliteta rada direktora i škole u cjelini. Prvi modul obuke je već realizovan sa direktorima srednjih stručnih i mješovitih škola, a na konferenciji, koja je u decembru realizovana u Podgorici, razmijenjena su mišljenja o prezentovanim modelima upravljanja promjenama i kroz primjere iz prakse govoreno o njihovoj primjenljivosti u procesu rukovođenja školom.

4. Realizovano je istraživanje potreba nastavnika za profesionalnim razvojem, na osnovu analize izvještaja Odsjeka za utvrđivanje kvaliteta rada, anketiranja škola, analize lista za evaluaciju programa obuke i rezultata istraživanja UNICEF-a o potrebama obuka za nastavnike predškolskog vaspitanja i obrazovanja.

5. Objavljen je Konkurs za izbor programa stručnog usavršavanja 2019/21.
6. Formirana je Komisija za procjenu programa. Prispjeli programi analizirani su i procjenjivani, te predloženi Nacionalnom savjetu i Ministarstvu prosvjete na potvrđivanje. Nacionalni savjet je prihvatio 354 programa koja je predložila Komisija, a odbijeno je 180 programa.
7. Kontinuirano obavještavanje o seminarima na sajtu Zavoda u cilju lakšeg prijavljivanja nastavnika.
8. Realizovana II Nacionalna ljetnja akademija o obrazovanju za demokratsko građanstvo i ljudska prava „Demokratska škola za sve – od riječi ka primjeni” kojoj je prisustvovalo 20 nastavnika.
9. U Podgorici je 29. maja 2019. održan **3. sastanak mreže koju su zajedno pokrenuli Inicijativa za obrazovnu reformu u Jugoistočnoj Europi (Education Reform Initiative of South Eastern Europe – ERI SEE), i Evropska fondacija za obuku (European Training Foundation – ETF)**. Sastanku je prisustvovala Ljiljana Ivanović i govorila na temu: Usklađivanje ponude obuka sa stvarnim potrebama nastavnika. Razmijenjena su iskustva i prakse među kolegama iz regije i EU država članica o profesionalnom razvoju nastavnika.
10. Od 27. do 29. juna 2019. godine, na poziv Misije OCED-a u Bosni i Hercegovini, Ljiljana Ivanović je u Sarajevu prisustvovala **Konferenciji o stručnom usavršavanju nastavnika za inkluzivno i nediskriminativno obrazovanje**, i predstavila sistem profesionalnog razvoja nastavnika/vaspitača u Crnoj Gori predstavnicima obrazovnih institucija u BiH: ministarstava prosvjete, zavoda, univerzitetskim profesorima i direktorima škola. Nakon predstavljanja sistema, razmijenjena su iskustva i zapažanja o konkretnim praksama, zakonskim i podzakonskim rješenjima kao što su: sistem viših zvanja u Crnoj Gori, izbor direktora obrazovno-vaspitnih institucija, licenciranje nastavnika, mjerenje efekata programa obuke i druge važne teme. Predstavila je i priručnike za profesionalni razvoj koje je Zavod za školstvo publikovao u saradnji sa Britanskim savjetom. Učesnici su svojim aktivnim učešćem pokazali visok nivo interesovanja za funkcionisanje sistema profesionalnog razvoja u Crnoj Gori dovodeći ga u vezu sa svojim sistemom i prilikama u BiH, izazovima, preprekama i mogućim oblicima saradnje.
11. U periodu od 10. do 24. novembra 2019. godine, u organizaciji USA Department State, a na poziv Američke ambasade, u Vašingtonu, Los Anđelesu i Čikagu, Ljiljana Ivanović je sa grupom edukatora iz Crne Gore učestvovala **u studijskoj posjeti SAD-u kroz International Visitors Leadership Program (IVLP)** koji je ove godine je bio posvećen unapređivanju medijske pismenosti u našoj državi. Cijeneći činjenicu da medijska pismenost danas predstavlja važnu kompetenciju učenika za budući život i aktivno učešće u društvenom životu, učesnici Programa su upoznali na koji način su medijska pismenost i kritičko mišljenje (dva nerazdvojna pojma u američkim prilikama) implementirana ne samo u obrazovanje nego u cjelokupni društveni sistem. Edukatori su posjetom važnih institucija, od federalnog nivoa do organizacija i institucija koje se bave medijskom pismenošću, dobili jasnu sliku gdje se Crna Gora nalazi u odnosu na uspješni obrazovni sistem kakav je američki i kako možemo, u skladu sa našim obrazovnim kontekstom, unaprijediti medijsku pismenost naših učenika.
12. Učešće u radu Upravnog odbora Evropskog centra za moderne jezike –Grac;
13. Savjetnici Odsjeka su aktivno učestvovali u radu različitih radnih grupa i komisija.
14. Inicirano je i rađeno na izmjenama Pravilnika o organizaciji stručnog usavršavanja i realizaciji programa obuke stručnog usavršavanja i načinu izbora autora programa obuke

stručnog usavršavanja i Pravilnika o bližim uslovima, načinu i postupku izdavanja i obnavljanja dozvole za rad nastavnika, direktoru i pomoćniku direktora obrazovno-vaspitne ustanove.

V – PROJEKTI

Projekat „Čas istorije u Prijestonici: Cetinje – jedna priča”

Projekat „Čas istorije u Prijestonici: Cetinje – jedna priča” uspješno se sprovodi od 2014. g. za sve osnovne škole i učenike 7. razreda. Program pruža priliku učenicima da obilaskom značajnih kulturno-istorijskih znamenitosti na Cetinju, Lovćenu i Rijeci Crnojevića prošire znanja o istoriji, tradiciji i kulturnom nasljeđu Crne Gore.

Tokom 2019. g. u projektu je učestvovalo 6733 učenika i 346 nastavnika, što ukupno čini 7079 učesnika.

Projekat Ljetnja škola „Crna Gora, moja postojbina“

Ljetnja škola „Crna Gora, moja postojbina“ namijenjena djeci crnogorskih iseljenika, održana je po dvanaesti put na Ivanovim koritima u ljeto 2019. godine, u organizaciji Zavoda za školstvo i Uprave za dijasporu.

Škola je realizovana u prelijepom ambijentu Ivanovih korita u odmaralištu „Lovćen – Bečići“. Cilj škole je da djeca na zabavan način, kroz obrazovne radionice crnogorskog jezika i književnosti, istorije, geografije, kulturne baštine, muzičke i likovne umjetnosti, kao i kroz sportske aktivnosti, viteške i druge društvene, igre, upoznaju svoju postojbinu.

Školu je za dvanaest godina pohađalo oko 900 učenika uzrasta od 9 do 15 godina iz 18 zemalja. U 2019. godini učestvovalo je 49 učenika iz 10 država.

VI – OPŠTI POSLOVI

Realizovane aktivnosti:

- 1. Realizacija projekta „Cetinje jedna priča” □ koordiniranje i pozivanje direktora vaspitno obrazovnih ustanova na dogovorne sastanke povodom termina i načina realizacije.**
- 2. Licenciranje i relicenciranje nastavnika i drugih izvršilaca obrazovno-vaspitnog rada:** Zavod je u skladu sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju izdao 7452 rješenja o izdavanju i obnavljanju licence za rad u obrazovno-vaspitnoj ustanovi).
- 3. Ostali poslovi Kancelarije za opšte poslove:**
 - javne nabavke (okončano 16 postupaka javnih nabavki, a u periodu do kraja tekuće godine planira se implementacija novog Zakona o javnim nabavkama, redovno vođenje evidencije o istima, realizacija i planiranje za sljedeću godinu u skladu sa novim propisima);
 - 8 postupaka po zahtjevu za slobodan pristup informacijama;
 - poslovi vezani za ljudske resurse;
 - poslovi vezani za uspostavljanje unutrašnje finansijske kontrole;
 - poslovi vezani za sprovođenje Plana integriteta;
 - vođenje i ažuriranje Centralne kadrovske evidencije (KIS);
 - 67 rješenja o formiranju tima nadzornika;
 - 6592 uvjerenja po zahtjevu stranke;
 - popis imovine;

- 383 rješenja o imenovanju predstavnika Zavoda u komisiji za polaganje stručnog ispita nastavnika;
- pojedinačni akti iz radnog odnosa;
- izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- 290 ostalih spisa i akata.

4. Poslovi Kancelarije za računovodstveno-finansijske poslove:

- nadzor i kontrola nad izvršenjem budžeta Zavoda;
- vođenje računovodstvenih i finansijskih poslova;
- priprema finansijskog plana i izvještaja o izvršenju finansijskog plana;
- kontrola utroška sredstava po ugovorima zaključenim od strane Zavoda;
- kontrola obračuna zarada;
- priprema kvartalnih i polugodišnjih finansijskih izvještaja;
- priprema završnog računa budžeta;
- izrada finansijskih iskaza i dostavljanje Državnom trezoru;
- ovjeravanje tačnosti i punovažnosti prijedloga ili zahtjeva za plaćanje državnim novcem;
- usaglašavanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja imovine i obaveza;
- vršenje unosa zahtjeva u SAP sistem;
- praćenje finansijskih realizacija kredita, projekata i donacija;
- izrada statističkih izvještaja;
- obrada svih podataka za Poresku upravu;
- vođenje evidenciju o poklonima u skladu sa Zakonom o sprječavanju sukoba interesa;
- dostavljanje podataka Fondu PIO i drugim državnim organima – M4 obrasci;
- vođenje blagajničkog poslovanja (podizanje i isplata gotovine, obračun i isplata dnevnica za službena putovanja i dr);
- vođenje knjige blagajne i usaglašavanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim;
- vođenje knjige ulaznih faktura;
- vođenje knjigovodstva osnovnih sredstava;
- vršenje revalorizacije i amortizacije osnovnih sredstava.

DIREKTOR

Rešad Sijarić

Crna Gora
Pl Centar za stručno obrazovanje

IZVJEŠTAJ O RADU CENTRA ZA STRUČNO OBRAZOVANJE ZA 2019. godinu

Odgovorno lice:

Duško Rajković, direktor

SADRŽAJ:

1. RAZVOJ KVALIFIKACIJA U SKLADU SA PRINCIPIMA NACIONALNOG OKVIRA KVALIFIKACIJA	6
1.1. IZRADA STANDARDA ZANIMANJA	6
1.2. IZRADA STANDARDA STRUČNIH KVAILIFIKACIJA	10
1.3. IZRADA STANDARDA KVALIFIKACIJA NIVOA OBRAZOVANJA	14
1.4. IZRADA OBRAZOVNIH PROGRAMA	15
1.5. IZRADA ISPITNIH KATALOGA ZA STICANJE KLJUČNIH VJEŠTINA	17
1.6. OSPOSOBLJAVANJE ČLANOVA RADNIH GRUPA ZA IZRADU DOKUMENATA ZA RAZVOJ KVALIFIKACIJA (SZ, SK, SKN, OP, IK)	17
1.7. OBUKA NASTAVNIKA, DIREKTORA, PEDAGOGA I KOORDINATORA ZA REALIZACIJU MODULARIZOVANIH OBRAZOVNIH PROGRAMA	18
1.8. KONTINUIRANO PRAĆENJE REALIZACIJE I STRUČNA POMOĆ ŠKOLAMA ZA REALIZACIJU MODULARIZOVANIH OBRAZOVNIH PROGRAMA	18
1.9. UTVRĐIVANJE PLANA PRIPREME UDŽBENIKA I NASTAVNIH MATERIJALA U STRUČNOM OBRAZOVANJU	19
2. USPOSTAVLJANJE SISTEMA OSIGURANJA KVALITETA U STRUČNOM OBRAZOVANJU NA NACIONALNOM NIVOU I NIVOU ŠKOLA, U SKLADU SA EQAVET-OM	20
2.1. UTVRĐIVANJE KVALITETA OBRAZOVNO-VASPIITNOG RADA.....	20
2.2. UNAPREĐENJE METODOLOGIJE ZA EKSTERNO UTVRĐIVANJE KVALITETA OBRAZOVNO-VASPIITNOG RADA USTANOVA STRUČNOG I OBRAZOVANJA ODRASLIH	21
2.3. OBUKA NASTAVNIKA ZA EKSTERNO UTVRĐIVANJE KVALITETA NASTAVE	21
2.4. PODRŠKA ŠKOLAMA U REALIZACIJI INTERNE EVALUACIJE I OBUCI EVALUATORA.....	21
2.5. PLANIRANJE, ORGANIZACIJA I REALIZACIJA OBUKA ZA NASTAVNIKE I DIREKTORE	21
2.6. UTVRĐIVANJE MATERIJALNIH I KADROVSKIH USLOVA KOD POSLODAVACA ZA DUALNO OBRAZOVANJE.....	21
2.7. UČESTVOVANJE I PRAĆENJE FORUMA ETF-A ZA UNAPREĐENJE I ODRŽAVANJE KVALITETA STRUČNOG OBRAZOVANJA, UČESTVOVANJE NA KONFERENCIJAMA EQAVET-A	22
3. POVEĆANJE PRIVLAČNOSTI I DOSTUPNOSTI STRUČNOG OBRAZOVANJA	23
3.1. PRIPREME ZA EVROPSKO TAKMIČENJE U VJEŠTINAMA - EUROSKILLS.....	23
3.2. ORGANIZACIJA TAKMIČENJA	23
3.3. SAJMOVI	23
3.4. ORGANIZACIJA OKRUGLIH STOLOVA I JAVNIH RASPRAVA.....	24
4. OBRAZOVANJE ODRASLIH	25
4.1. IZRADA PROGRAMA OBRAZOVANJA:	25
4.2. PRAĆENJE REALIZACIJE PROGRAMA OSNOVNOG OBRAZOVANJA ODRASLIH	26
4.3. REALIZACIJA PROGRAMA ANDRAGOŠKOG OSPOSOBLJAVANJA NASTAVNOG KADRA	26
4.4. SPROVOĐENJE EDUKACIJE ZA RODITELJE RE POPULACIJE.....	26
4.5. PROMOVISANJE CJELOŽIVOTNOG UČENJA I OBILJEŽAVANJE MEĐUNARODNOG DANA PISMENOSTI I MEĐUNARODNOG DANA STARIJIH OSOBA	27
4.6. AKTIVNOSTI INFORMISANJA I SAVJETOVANJA	29
5. OPŠTI, PRAVNI I RAČUNOVODSTVENI POSLOVI U CENTRU ZA STRUČNO OBRAZOVANJE.....	30
5.1. OPŠTA AKTA	30
5.2. JAVNE NABAVKE.....	30
5.3. SJEDNICE UPRAVNOG ODBORA I STRUČNIH TIJELA	30
5.4. SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA	31
5.5. UNUTRAŠNJA REVIZIJA.....	31
5.6. IZVRŠAVANJE MJERA PLANA OPTIMIZACIJE JAVNE UPRAVE CRNE GORE	31
5.7. LICENCE ZA RAD U OBRAZOVNO-VASPIITNIM USTANOVAMA	31

5.8.	AKTIVNOSTI NA VOĐENJU INFORMACIONOG SISTEMA JU CSO	31
5.9.	RADNA TIJELA: ODBOR ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I ODBOR ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH	32
6.	PROJEKTI	33
6.1.	REALIZACIJA PROJEKTA EPALE NACIONALNA SLUŽBA PODRŠKE ZA CRNU GORU.....	33
6.2.	TOKOM 2019. GODINE, PREDSTAVNICI CENTRA SU UČESTVOVALI SU U REALIZACIJI VELIKOG BROJA AKTIVNOSTI U OKVIRU ČETIRI VELIKA PROJEKATA, ČIJE SU GLAVNE AKTIVNOSTI IZ NADLEŽNOSTI OVOG ODJELJENJA:	34
6.3.	OSTALO	36

Lična karta ustanove	
Puni naziv ustanove	JU Centar za stručno obrazovanje Crne Gore
Skraćeni naziv	CSO
Ime ustanove na engleskom jeziku	Vocational Educational and Training Centre of Montenegro
Adresa	Rimski trg b.b.
Telefon	+38220664713
faks	+38220664714
e-mail	cso@gov.me
Web stranica	www.cso.gov.me
Žiro račun	510-16086-340 Societe generale
Osnivač	Vlada Crne Gore
Odgovorno lice	Direktor Duško Rajković

Na osnovu člana 6 i 11 Odluke o osnivanju Centra za stručno obrazovanje ("Sl. list Crne Gore", br. 27/14), Upravni odbor JU Centar za stručno obrazovanje, uz saglasnost Ministarstva prosvjete, na sjednici od 19.09.2014. godine, donio je STATUT JAVNE USTANOVE CENTAR ZA STRUČNO OBRAZOVANJE.

Centar u oblasti stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih:

1. obavlja stručne poslove praćenja, analize i razvoja obrazovnog sistema;
2. u saradnji sa ustanovom, radi na unapređivanju obrazovno-vaspitnog rada i utvrđuje kvalitet realizacije standarda obrazovno-vaspitnog rada;
3. obavlja pripremu stručnih zadataka o pitanjima o kojima odlučuju Nacionalni savjet za obrazovanje i Ministarstvo prosvjete;
4. obavlja stručne poslove u pripremi: obrazovnih programa, kataloga i standarda znanja, standarda zanimanja, normativa i standarda nastavnih sredstava i opreme;
5. obavlja istraživanja;
6. obavlja savjetodavni rad u ustanovama u oblasti stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih i institucijama povezanim sa vaspitanjem i obrazovanjem;
7. priprema obrazovno-vaspitne i pedagoško-metodske standarde udžbenika i priručnika za stručne predmete u stručnom obrazovanju;
8. priprema profesionalne standarde za nastavno i vaspitno osoblje;
9. organizuje stručno usavršavanje nastavnika i obuku direktora;
10. predlaže mjere za razvoj i uvođenje novih nastavnih tehnologija i njihove primjene;
11. prati eksperimente;
12. izdaje licence za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama u skladu sa zakonom;
13. obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju Centra.

Prostorni uslovi i ljudski kapaciteti

Centar svoju djelatnost obavlja u kancelarijskim prostorijama koje se nalaze na adresi Rimski trg b.b.

Trenutno u Centru za stručno obrazovanje radi 30 zaposlenih.

MISIJA

Centar za stručno obrazovanje, kao razvojna, savjetodavna i istraživačka ustanova, uspostavlja i unapređuje sistem stručnog obrazovanja, usavršavanja i osposobljavanja u cilju stvaranja stručnog kadra, osposobljenog za uključivanje u tržište rada, nastavak obrazovanja i cjeloživotno učenje, u skladu sa ličnim, socijalnim i ekonomskim interesima.

VIZIJA

Centar za stručno obrazovanje je savremena i uticajna, razvojna, savjetodavna i istraživačka ustanova, prepoznata kao pouzdan partner od strane relevantnih nacionalnih i međunarodnih subjekata, koja kompetentnim i motivisanim kadrom stvara uslove za kvalitetno, fleksibilno i efikasno stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, u skladu sa evropskim standardima.

1. RAZVOJ KVALIFIKACIJA U SKLADU SA PRINCIPIMA NACIONALNOG OKVIRA KVALIFIKACIJA

1.1. IZRADA STANDARDA ZANIMANJA

U skladu sa utvrđenom dinamikom i planiranim oblastima razvoja kvalifikacija, tokom 2019. godine, urađeno je i usvojeno 55 standarda zanimanja, čija je izrada započeta u oktobru 2018. godine:

SEKTOR: HUMANISTIKA I UMJETNOST

Podsektor: Umjetnost

Oblast: Muzička umjetnost

1. Notograf (nivo II), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Arhivar muzičke građe (nivo III), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Saradnik u muzičkom programu (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
4. Fagotista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
5. Flautista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
6. Gitarista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
7. Harfista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
8. Harmonikaš (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
9. Hornista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
10. Klarinetista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
11. Klavirista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
12. Kontrabasista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
13. Oboista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
14. Perkusionista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
15. Saksofonista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
16. Solo pjevač (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
17. Trombonista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
18. Trubač (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
19. Violinista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
20. Violista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
21. Violončelista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: GRAĐEVINARSTVO I UREĐENJE PROSTORA

Podsektor: Građevinarstvo

1. Građevinski tehničar za projektovanje objekata visokogradnje (nivo IV1), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Građevinsko-arhitektonski tehničar za izvođenje objekata visokogradnje (nivo IV1), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Građevinski tehničar za kontrolu kvaliteta (nivo IV1), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
4. Građevinski tehničar za niskogradnju (nivo IV1), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
5. Građevinski tehničar za hidrogradnju (nivo IV1), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
6. Armirač (nivo III), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
7. Izolater (nivo III), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
8. Tesar (nivo III), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
9. Zidar (nivo III), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije

10. Pomoćnik izvođača građevinskih radova (nivo II), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA

Podsektor: Prehrana

1. Pekar za hljeb i peciva (nivo III), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Pekar za zahtjevne pekaskе proizvode (nivo III), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Pomoćnik pekara za hljeb i peciva (nivo III), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
4. Pomoćnik pekara za zahtjevne pekaskе proizvode (nivo III), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA

Podsektor: Veterina

1. Veterinarski tehničar za kućne ljubimce (nivo IV1), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Veterinarski tehničar životinja za uzgoj i proizvodnju hrane (nivo IV1), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Podsektor: Zdravstvo

Oblast: Kozmetika

1. Kozmetički tehničar za tretmane lica (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Kozmetički tehničar za masažu i tretmane tijela (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Kozmetičar za manikir i pedikir (nivo III), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
4. Kozmetičar za njegu tijela (nivo III), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: USLUGE

Podsektor: Lične usluge

1. Šminker (nivo III), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: INTERDISCIPLINARNA PODRUČJA

Podsektor: Ekonomija, pravo i saobraćaj

1. Špeditorski tehničar (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Carinski tehničar (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Tehničar za organizaciju transporta (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: RUDARSTVO, METALURGIJA I HEMIJSKA INDUSTRIJA

Podsektor: Hemijska industrija

1. Tehničar hemijskih ispitivanja (nivo IV1), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Tehničar industrijske farmaceutske tehnologije (nivo IV1), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Tehničar industrijske hemijske tehnologije (nivo IV1), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
4. Operater hemijskih ispitivanja (nivo III), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
5. Operater hemijskih tehnoloških procesa (nivo III) usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: TURIZAM, TRGOVINA I UGOSTITELJSTVO

Podsektor: Ugostiteljstvo

1. Poslastičar jednostavnih poslastičarskih proizvoda (nivo III) - revizija, usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Poslastičar složenih poslastičarskih proizvoda (nivo III), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Pomoćnik poslastičara jednostavnih poslastičarskih proizvoda (nivo II), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije
4. Pomoćnik poslastičara složenih poslastičarskih proizvoda (nivo II), usvojen 11.03.2019. na XXVII sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: EKONOMIJA I PRAVO

Podsektor: Pravo

1. Vatrogasac - Spasilac (nivo III), usvojen 18.12.2019. na I sjednici Savjeza za kvalifikacije

U skladu sa utvrđenom dinamikom i planiranim oblastima razvoja kvalifikacija, u oktobru 2019. godine, započeta je izrada 36 standarda zanimanja:

SEKTOR: INŽENJERSTVO, PROIZVODNE TEHNOLOGIJE (MAŠINSTVO I OBRADA METALA, ELEKTROTEHNIKA I AUTOMATIZACIJA I DR.)

Podsektor: Mašinstvo

1. Mehaničar motornih vozila (nivo III)
2. Pomoćnik mehaničara motornih vozila (nivo II)
3. Autoperač-Podmazivač (nivo II)
4. Autovulkanizer (nivo II)

SEKTOR: INŽENJERSTVO, PROIZVODNE TEHNOLOGIJE (MAŠINSTVO I OBRADA METALA, ELEKTROTEHNIKA I AUTOMATIZACIJA I DR.)

Podsektor: Elektrotehnika

1. Električar motornih vozila (nivo III)
2. Pomoćnik električara motornih vozila (nivo II)

SEKTOR: INŽENJERSTVO, PROIZVODNE TEHNOLOGIJE (MAŠINSTVO I OBRADA METALA, ELEKTROTEHNIKA I AUTOMATIZACIJA I DR.)

Podsektor: Mehatronika

1. Tehničar mehatronike putničkih automobila (nivo IV1)
2. Tehničar mehatronike privrednih vozila (nivo IV1)

SEKTOR: GRAĐEVINARSTVO I UREĐENJE PROSTORA

Podsektor: Uređenje prostora

Oblast: Arhitektura

1. Tehničar za arhitektonsko projektovanje (nivo IV1)
2. Tehničar za urbanističko planiranje i projektovanje (nivo IV1)
3. Tehničar za dizajn enterijera (nivo IV1)

SEKTOR: GRAĐEVINARSTVO I UREĐENJE PROSTORA

Podsektor: Uređenje prostora

Oblast: Dekoracija prostora

1. Dekorater prostora za događaje (nivo IV1)
2. Aranžer - dekorater izloga i postavki (nivo IV1)
3. Pomoćnik dekoratera prostora za događaje (nivo II)

SEKTOR: GRAĐEVINARSTVO I UREĐENJE PROSTORA

Podsektor: Uređenje prostora

Oblast: Geodezija

1. Geodetski tehničar za državni premjer i katastar (nivo IV1)
2. Geodetski tehničar za inženjersko - tehničke oblasti (nivo IV1)
3. Pomoćnik izvođača geodetskih radova (nivo II)

SEKTOR: POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA

Podsektor: Šumarstvo i obrada drveta

Oblast: Obrada drveta

1. Tehničar primarne i polufinalne obrade drveta (nivo IV1)
2. Tehničar finalne obrade drveta (nivo IV1)
3. Operater primarne i polufinalne obrade drveta (nivo III)
4. Operater finalne obrade drveta (nivo III)

SEKTOR: POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA

Podsektor: Šumarstvo i obrada drveta

Oblast: Šumarstvo

1. Tehničar uzgoja i zaštite šuma (nivo IV1)
2. Tehničar iskorišćavanja šuma (nivo IV1)
3. Čuvar šuma i rezervata (nivo III)
4. Operater iskorišćavanja šuma (nivo III)
5. Sjekač šuma (nivo II)

SEKTOR: ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Podsektor: Zdravstvo

Oblast: Farmacija

1. Farmaceutski tehničar u prometu lijekova i medicinskih sredstava (nivo IV1)
2. Farmaceutski tehničar u farmaceutskoj proizvodnji i laboratoriji (nivo IV1)

SEKTOR: ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Podsektor: Zdravstvo

Oblast: Fizioterapija

1. Tehničar za hidro-peloido terapijske procedure (nivo IV1)
2. Tehničar za medicinsko-terapijske masaže (nivo IV1)

SEKTOR: ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Podsektor: Socijalna zaštita

1. Personalni asistent (nivo III)

SEKTOR: TURIZAM, TRGOVINA I UGOSTITELJSTVO

Podsektor: Ugostiteljstvo

Oblast: Poslastičarstvo

1. Poslastičar u ugostiteljstvu (nivo III) - revizija
2. Pomoćnik poslastičara u ugostiteljstvu (nivo II) - revizija
3. Konditor (nivo III)
4. Pomoćnik konditora (nivo II)

SEKTOR: TURIZAM, TRGOVINA I UGOSTITELJSTVO

Podsektor: Turizam i ugostiteljstvo

Oblast: Turizam

1. Hotelsko - restoranski tehničar (nivo IV1)

1.2. IZRADA STANDARDA STRUČNIH KVAILIFIKACIJA

U skladu sa utvrđenom dinamikom i planiranim oblastima razvoja kvalifikacija, tokom 2019. godine, urađeno je i usvojeno 50 standarda stručnih kvalifikacija:

SEKTOR: HUMANISTIKA I UMJETNOST

Podsektor: Umjetnost

Oblast: Muzička umjetnost

1. Notograf (nivo II), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Arhivar muzičke građe (nivo III), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Saradnik u muzičkom programu (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
4. Fagotista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
5. Flautista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
6. Gitarista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
7. Harfista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
8. Harmonikaš (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije

9. Hornista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
10. Klarinetista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
11. Klavirista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
12. Kontrabasista (nivo IV1), usvojen 03.04.2019. na XXVIII sjednici Savjeta za kvalifikacije
13. Oboista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
14. Perkusionista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
15. Saksofonista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
16. Solo pjevač (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
17. Trombonista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
18. Trubač (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
19. Violinista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
20. Violista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
21. Violončelista (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: GRAĐEVINARSTVO I UREĐENJE PROSTORA

Podsektor: Građevinarstvo

1. Građevinski tehničar za projektovanje objekata visokogradnje (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Građevinsko-arhitektonski tehničar za izvođenje objekata visokogradnje (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Građevinski tehničar za kontrolu kvaliteta (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
4. Građevinski tehničar za niskogradnju (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
5. Građevinski tehničar za hidrogradnju (nivo IV1), usvojen 10.06.2019. god na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
6. Armirač (nivo III), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
7. Izolater (nivo III), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
8. Tesar (nivo III), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
9. Zidar (nivo III), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije
10. Pomoćnik izvođača građevinskih radova (nivo III), usvojen 10.06.2019. na XXX sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA

Podsektor: Prehrana

1. Pekar za hljeb i peciva (nivo III), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Pekar za zahtjevne pekarske proizvode (nivo III), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Pomoćnik pekara za hljeb i peciva (nivo II), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
4. Pomoćnik pekara za zahtjevne pekarske proizvode (nivo II), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA

Podsektor: Veterina

1. Veterinarski tehničar za kućne ljubimce (nivo IV1), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Veterinarski tehničar životinaj za uzgoj i proizvodnju hrane (nivo IV1), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Podsektor: Zdravstvo

Oblast: Kozmetika

1. Kozmetički tehničar za tretmane lica (nivo IV1), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Kozmetički tehničar za masažu i tretmane tijela (nivo IV1), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Kozmetičar za manikir i pedikir (nivo III), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
4. Kozmetičar za njegu tijela (nivo III), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: USLUGE

Podsektor: Lične usluge

1. Šminker (nivo III), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: INTERDISCIPLINARNA PODRUČJA

Podsektor: Ekonomija, pravo i saobraćaj

1. Špeditorski tehničar (nivo IV1), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Carinski tehničar (nivo IV1), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Tehničar za organizaciju transporta (nivo IV1), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: RUDARSTVO, METALURGIJA I HEMIJSKA INDUSTRIJA

Podsektor: Hemijska industrija

1. Tehničar hemijskih ispitivanja (nivo IV1), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Tehničar industrijske farmaceutske tehnologije (nivo IV1), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Tehničar industrijske hemijske tehnologije (nivo IV1), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
4. Operater hemijskih ispitivanja (nivo III), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije
5. Operater hemijskih tehnoloških procesa (nivo III), usvojen 13.05.2019. na XXIX sjednici Savjeta za kvalifikacije

U skladu sa utvrđenom dinamikom i planiranim oblastima razvoja kvalifikacija, tokom 2019. godine, započeta je izrada 31 standarda stručnih kvalifikacija:

SEKTOR: INŽENJERSTVO, PROIZVODNE TEHNOLOGIJE (MAŠINSTVO I OBRADA METALA, ELEKTROTEHNIKA I AUTOMATIZACIJA I DR.)

Podsektor: Mašinstvo

1. Mehaničar motornih vozila (nivo III)
2. Pomoćnik mehaničara motornih vozila (nivo II)
3. Autoperač-Podmazivač (nivo II)
4. Autovulkanizer (nivo II)

SEKTOR: INŽENJERSTVO, PROIZVODNE TEHNOLOGIJE (MAŠINSTVO I OBRADA METALA, ELEKTROTEHNIKA I AUTOMATIZACIJA I DR.)

Podsektor: Elektrotehnika

1. Električar motornih vozila (nivo III)
2. Pomoćnik električara motornih vozila (nivo II)

SEKTOR: INŽENJERSTVO, PROIZVODNE TEHNOLOGIJE (MAŠINSTVO I OBRADA METALA, ELEKTROTEHNIKA I AUTOMATIZACIJA I DR.)

Podsektor: Mehatronika

1. Tehničar mehatronike putničkih automobila (nivo IV1)
2. Tehničar mehatronike privrednih vozila (nivo IV1)

SEKTOR: GRAĐEVINARSTVO I UREĐENJE PROSTORA

Podsektor: Uređenje prostora

Oblast: Arhitektura

1. Tehničar za arhitektonsko projektovanje (nivo IV1)
2. Tehničar za urbanističko planiranje i projektovanje (nivo IV1)
3. Tehničar za dizajn enterijera (nivo IV1)

SEKTOR: GRAĐEVINARSTVO I UREĐENJE PROSTORA

Podsektor: Uređenje prostora

Oblast: Dekoracija prostora

1. Dekorater prostora za događaje (nivo IV1)
2. Aranžer - dekorater izloga i postavki (nivo IV1)
3. Pomoćnik dekoratera prostora za događaje (nivo II)

SEKTOR: GRAĐEVINARSTVO I UREĐENJE PROSTORA

Podsektor: Uređenje prostora

Oblast: Geodezija

1. Geodetski tehničar za državni premjer i katastar (nivo IV1)
2. Geodetski tehničar za inženjersko - tehničke oblasti (nivo IV1)
3. Pomoćnik izvođača geodetskih radova (nivo II)

SEKTOR: POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA

Podsektor: Šumarstvo i obrada drveta

Oblast: Obrada drveta

1. Tehničar primarne i polufinalne obrade drveta (nivo IV1)
2. Tehničar finalne obrade drveta (nivo IV1)
3. Operater primarne i polufinalne obrade drveta (nivo III)
4. Operater finalne obrade drveta (nivo III)

SEKTOR: ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Podsektor: Zdravstvo

Oblast: Farmacija

1. Farmaceutski tehničar u prometu lijekova i medicinskih sredstava (nivo IV1)
2. Farmaceutski tehničar u farmaceutskoj proizvodnji i laboratoriji (nivo IV1)

SEKTOR: ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Podsektor: Zdravstvo

Oblast: Fizioterapija

1. Tehničar za hidro-peloido terapijske procedure (nivo IV1)
2. Tehničar za medicinsko-terapijske masaže (nivo IV1)

SEKTOR: ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Podsektor: Socijalna zaštita

1. Personalni asistent (nivo III)

SEKTOR: TURIZAM, TRGOVINA I UGOSTITELJSTVO

Podsektor: Ugostiteljstvo

Oblast: Poslastičarstvo

1. Poslastičar u ugostiteljstvu (nivo III)
2. Pomoćnik poslastičara u ugostiteljstvu (nivo II)
3. Konditor (nivo III)
4. Pomoćnik konditora (nivo II)

SEKTOR: EKONOMIJA I PRAVO

Podsektor: Pravo

1. Vatrogasac-Spasilac (nivo III)

1.3. IZRADA STANDARDA KVALIFIKACIJA NIVOA OBRAZOVANJA

U skladu sa utvrđenom dinamikom i planiranim oblastima razvoja kvalifikacija za tokom 2019. godine, urađeno je i usvojeno 15 standarda kvalifikacija nivoa obrazovanja:

SEKTOR: HUMANISTIKA I UMJETNOST

Podsektor: Umjetnost

Oblast: Muzička umjetnost

1. Muzički saradnik (nivo IV1), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Muzički izvođač (nivo IV1), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: GRAĐEVINARSTVO I UREĐENJE PROSTORA

Podsektor: Građevinarstvo

1. Građevinski tehničar za visokogradnju (nivo IV1), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Građevinski tehničar za niskogradnju i hidrogradnju (nivo IV1), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Izvođač građevinskih radova (nivo III), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA

Podsektor: Prehrana

1. Pekar (nivo III), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA

Podsektor: Veterina

1. Veterinarski tehničar (nivo IV1), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Podsektor: Zdravstvo

Oblast: Kozmetika

1. Kozmetički tehničar (nivo IV1), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Kozmetičar (nivo III), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: INTERDISCIPLINARNA PODRUČJA

Podsektor: Ekonomija, pravo i saobraćaj

1. Tehničar za špediciju, carinu i organizaciju transport (nivo IV1), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije

SEKTOR: RUDARSTVO, METALURGIJA I HEMIJSKA INDUSTRIJA

Podsektor: Hemijska industrija

1. Tehničar hemijsko-farmaceutskih procesa i ispitivanja (nivo IV1), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Operater hemijskih procesa i ispitivanja (nivo III), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije

Standardi kvalifikacije nivoa obrazovanja za obrazovne programe sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći

1. Kuvar sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći (nivo III), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije
2. Frizer sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći (nivo III), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije
3. Pomoćnik frizera sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći (nivo II), usvojen 20.06.2019. na XXI sjednici Savjeta za kvalifikacije

1.4. IZRADA OBRAZOVNIH PROGRAMA

U skladu sa utvrđenom dinamikom i planiranim oblastima razvoja kvalifikacija, tokom 2019. godine, urađeno je i usvojeno 15 obrazovnih programa:

SEKTOR: HUMANISTIKA I UMJETNOST

Podsektor: Umjetnost

Oblast: Muzička umjetnost

1. Muzički saradnik (nivo IV1), usvojen 16.07.2019. na X sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje
2. Muzički izvođač (nivo IV1), usvojen 16.07.2019. na X sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje

SEKTOR: GRAĐEVINARSTVO I UREĐENJE PROSTORA

Podsektor: Građevinarstvo

1. Građevinski tehničar za visokogradnju (nivo IV1), usvojen 05.07.2019. na IX sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje
2. Građevinski tehničar za niskogradnju i hidrogradnju (nivo IV1), usvojen 05.07.2019. na IX sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje
3. Izvođač građevinskih radova (nivo III), usvojen 05.07.2019. na IX sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje

SEKTOR: POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA

Podsektor: Prehrana

1. Pekar (nivo III), usvojen 05.07.2019. na IX sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje

SEKTOR: POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA

Podsektor: Veterina

2. Veterinarski tehničar (nivo IV1), usvojen 05.07.2019. na IX sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje

SEKTOR: ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Podsektor: Zdravstvo

Oblast: Kozmetika

1. Kozmetički tehničar (nivo IV1), usvojen 05.07.2019. na IX sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje
2. Kozmetičar (nivo III), usvojen 05.07.2019. na IX sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje

SEKTOR: INTERDISCIPLINARNA PODRUČJA

Podsektor: Ekonomija, pravo i saobraćaj

1. Tehničar za špediciju, carinu i organizaciju transport (nivo IV1), usvojen 05.07.2019. na IX sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje

SEKTOR: RUDARSTVO, METALURGIJA I HEMIJSKA INDUSTRIJA

Podsektor: Hemijska industrija

1. Tehničar hemijsko-farmaceutskih procesa i ispitivanja (nivo IV1), usvojen 05.07.2019. na IX sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje
2. Operater hemijskih procesa i ispitivanja (nivo III), usvojen 05.07.2019. na IX sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje

Obrazovni programi sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći

1. Kuvar sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći (nivo III u četvorogodišnjem trajanju), usvojen 16.07.2019. na X sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje
2. Frizer sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći (nivo III u četvorogodišnjem trajanju), usvojen 16.07.2019. na X sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje
3. Pomoćnik frizera sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći (nivo II u trogodišnjem trajanju), usvojen 16.07.2019. na X sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje

1.5. IZRADA ISPITNIH KATALOGA ZA STICANJE KLJUČNIH VJEŠTINA

U skladu sa utvrđenom dinamikom, predstavnici Odjeljenja za istraživanje i razvoj kvalifikacija, učestvovali su tokom 2019. godine u izradi četiri ispitna kataloga za sticanje ključnih vještina:

1. Vođenje profila poslovnih korisnika na društvenim mrežama
2. Kreiranje relacionih baza podataka
3. Izrada upcycling proizvoda od papira
4. Obavljanje jednostavnih baštovanskih poslova po principima permakulture

1.6. OSPOSOBLJAVANJE ČLANOVA RADNIH GRUPA ZA IZRADU DOKUMENATA ZA RAZVOJ KVALIFIKACIJA (SZ, SK, SKN, OP, IK)

Na osnovu usvojenih programa osposobljavanja radnih grupa koje učestvuju u izradi standarda zanimanja, standarda stručnih kvalifikacija, standarda kvalifikacija nivoa obrazovanja, obrazovnih programa i ispitnih kataloga, izvršene su obuke svih članova, prema utvrđenoj dinamici izrade navedenih dokumenata.

1. U martu 2019. godine, obučeno je oko 70 članova radnih grupa za izradu standarda kvalifikacije nivoa obrazovanja iz oblasti: građevinarstva, ekonomije, prava i saobraćaja, prehrambene tehnologije, veterine, kozmetike i muzičke umjetnosti, među kojima su bili predstavnici privrede, nastavnika srednjih stručnih i mješovitih škola i fakulteta.
2. U aprilu 2019. godine, obučeno je preko 200 članova radnih grupa za izradu obrazovnih programa iz oblasti: građevinarstva, ekonomije, prava i saobraćaja, prehrambene tehnologije, veterine, kozmetike i muzičke umjetnosti, među kojima su bili predstavnici privrede, nastavnika srednjih stručnih i mješovitih škola i fakulteta.
3. U oktobru 2019. godine, obučeno je oko 80 članova radnih grupa za izradu standarda zanimanja iz oblasti: automehatronike, arhitekture, dekoracije prostora, geodezije, farmacije, obrade drveta, šumarstva, fizioterapije i poslastičarstva, među kojima su bili predstavnici privrede, nastavnika srednjih stručnih i mješovitih škola i fakulteta, koji su delegirani nakon okruglih stolova. Obuke članova radnih grupa za izradu standarda zanimanja, održane su u okviru IPA Projekta pod nazivom: Development of Vocational Education Qualifications in Line with Labour Market Need / Razvoj kvalifikacija u stručnom obrazovanju u skladu sa potrebama tržišta rada. 8. i 9. oktobra 2019. godine, održana je dvodnevna obuka i radionica za izradu standarda zanimanja iz oblasti arhitekture, geodezije i prerade drveta, a 10. i 11. oktobra 2019. godine, održana je dvodnevna obuka i radionica za izradu standarda zanimanja iz oblasti ugostiteljstva, fizioterapije, farmacije i automehatronike. Obuku su vodili glavni ekspert IPA Projekta Klavs Christensen, a moderatori su bili predstavnici Odjeljenja za istraživanje i razvoj kvalifikacija. Uz pomoć moderatora radionice i eksperta na Projektu, članovi radnih grupa su definisali ključne poslove iz grupe opretnih poslova i aktivnosti unutar njih.
4. U decembru 2019. godine, obučeno je oko 80 članova radnih grupa za izradu standarda stručnih kvalifikacija iz oblasti: automehatronike, arhitekture, dekoracije prostora, geodezije, farmacije, obrade drveta, prava, fizioterapije i poslastičarstva, među kojima su bili predstavnici privrede, nastavnika srednjih stručnih i mješovitih škola i fakulteta. Obuke članova radnih grupa za izradu standarda stručnih kvalifikacija, održane su u okviru IPA Projekta pod nazivom: Development of Vocational Education Qualifications in Line with Labour Market Need / Razvoj kvalifikacija u stručnom obrazovanju u skladu sa potrebama tržišta rada. Obuke su održane u periodu od 9. do 17. decembra 2019. godine, a njima je prisustvovao i glavni ekspert IPA Projekta Klav Christensen.
5. U decembru 2019. godine, obučeno je oko 15 članova radnih grupa za izradu ispitnih kataloga za sticanje ključnih vještina.

1.7. OBUKA NASTAVNIKA, DIREKTORA, PEDAGOGA I KOORDINATORA ZA REALIZACIJU MODULARIZOVANIH OBRAZOVNIH PROGRAMA

U periodu od 22.08.2019. do 23.09.2019. godine, u trajanju od 22 dana (od 10 do 17h), Odjeljenje za istraživanje i razvoj kvalifikacija je, zajedno sa tri trenera, organizovalo i realizovalo obuke nastavnika, pedagoga/psihologa, direktora/pomoćnika direktora, koordinatora za praćenje realizacije modularizovanih obrazovnih programa, kao i predstavljanje koncepta modularizovane nastave predstavnicima Prosvjetne inspekcije i Zavoda za školstvo. Obuke su realizovane na osnovu programa za stručno usavršavanje nastavnika i stručnih saradnika objavljenih u Katalogu za školske 2017/18. i 2018/19. godinu.

Obuka nastavnika za implementaciju modularizovanih obrazovnih programa zasnovanih na ishodima učenja i Obuka koordinatora za praćenje realizacije sastojala se iz sljedećih cjelina:

- Izrada Godišnjeg plana rada (prezentacija formulara, uputstvo za izradu i radionica);
- Izrada Plana realizacije ishoda učenja (prezentacija formulara, uputstvo za izradu i radionica);
- Popunjavanje nove odjeljenjske knjige (prezentacija odjeljenjske knjige i uputstvo za popunjavanje);
- Evidentiranje časa u novoj odjeljenjskoj knjizi (prezentacija primjera i uputstvo za evidentiranje časa);
- Ocjenjivanje zasnovano na ishodima učenja i evidentiranje ocjena u novoj odjeljenjskoj knjizi (prezentacija načina ocjenjivanja kroz primjere i uputstvo za evidentiranje ocjena u odjeljenjskoj knjizi).

1.8. KONTINUIRANO PRAĆENJE REALIZACIJE I STRUČNA POMOĆ ŠKOLAMA ZA REALIZACIJU MODULARIZOVANIH OBRAZOVNIH PROGRAMA

Odjeljenje za istraživanje i razvoj kvalifikacija kontinuirano prati realizaciju modularizovanih obrazovnih programa uz pomoć koordinatora koji su imenovani od strane svojih škola sa zaduženjama da prate realizaciju obrazovnih programa za koje su zaduženi u svojim školama, tako što organizuju zajedničke sastanke na nivou aktiva nastavnika za realizaciju modula, pregledaju godišnje planove rada i planove realizacije ishoda učenja i pišu polugodišnje i godišnje izvještaje Centru za stručno obrazovanje.

1. Tokom januara 2019. godine i krajem juna 2019. godine, Odjeljenje za istraživanje i razvoj kvalifikacija je dobilo od koordinatora za praćenje realizacije modularizovanih obrazovnih programa, polugodišnje i godišnje izvještaje za školsku 2018/2019. godinu, koji su bili traženi prema pitanjima koja su od značaja za praćenje stanja u školama. Od ukupno 103 koordinatora, 90 ih je poslalo izvještaje u predviđenom roku, nakon čega je urađena analiza stanja. Pitanja u formularu izvještaja se odnose na kvalitet obrazovnih programa (ishode učenja, odmjerjenost broja časova i sl.) i na realizaciju obrazovnih programa u školama.
2. Tokom oktobra i novembra 2019. godine, na zahtjev JU Resursni centar za sluh i govor „Dr Peruta Ivanović“ iz Kotora i JU SSŠ „25. maj“ iz Tuzi, Odjeljenje je održalo naknadne obuke nastavnika pomenutih ustanova u vezi sa planiranjem i ocjenjivanjem modularizovanih obrazovnih programa.
3. Na inicijativu JU Likovna škola „Petar Lubarda“ sa Cetinja, 15. XI 2019. godine održan je sastanak sa menadžmentom i nastavnicima škole, na kojem su predstavljene tekuće aktivnosti Centra za stručno obrazovanje sa posebnim osvrtom na modularizaciju obrazovnih programa. Predstavljena su dokumenta koja je neophodno uraditi tokom izrade modularizovanih obrazovnih programa, proces njihove izrade i usvajanja, kao i tijela koja ih usvajaju. Sa školom su dogovarane dalje aktivnosti kroz koje bi se aktivno uključili u izradu modularizovanih programa.

1.9. UTVRĐIVANJE PLANA PRIPREME UDŽBENIKA I NASTAVNIH MATERIJALA U STRUČNOM OBRAZOVANJU

Tokom juna 2019. godine, Odjeljenje za istraživanje i razvoj kvalifikacija je, nakon analize novih modularizovanih obrazovnih programa, usvojenih 2018. godine, u skladu sa procijenjenim prioritetima i nakon konsultacija sa Ministarstvom prosvjete, dao predlog udžbenika za školsku 2018-2019. godinu Zavodu za udžbenike i nastavna sredstva na osnovu čega je Zavod objavio Konkurs za 16 udžbenika.

2. USPOSTAVLJANJE SISTEMA OSIGURANJA KVALITETA U STRUČNOM OBRAZOVANJU NA NACIONALNOM NIVOU I NIVOU ŠKOLA, U SKLADU SA EQAVET-OM

U periodu januar-decembar 2019. godine Odjeljenje za kvalitet i profesionalni razvoj nastavnika je angažovano na:

- Eksternom utvrđivanju kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada stručnih i mješovitih škola;
- Unapređenju metodologije za eksterno utvrđivanje kvaliteta obrazovno vaspitnog rada ustanova stručnog i obrazovanja odraslih;
- Obuci savjetnika za eksterno utvrđivanje kvaliteta nastave;
- Podršci školama u realizaciji interne evaluacije;
- Učešću u komisijama;
- Analizi i komentarisanju starteških i zakonskih dokumenata;
- Učešću na konferencijama, seminarima, radionicama u inostranstvu i Crnoj Gori;
- Planiranju, organizaciji i realizaciji obuka za nastavnike i direktore;
- Utvrđivanju materijalnih i kadrovskih uslova kod poslodavaca za dualno obrazovanje;
- Učestvovanju i praćenju Foruma ETF-a za unapređenje i održavanje kvaliteta stručnog obrazovanja, učestvovanje na konferencijama EQAVET-a.

2.1. UTVRĐIVANJE KVALITETA OBRAZOVNO-VASPITNOG RADA

Na osnovu Opšteg zakona o obrazovanju i Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama određeno je da se utvrđivanje kvaliteta vrši najmanje jedanput u periodu od četiri godine. Odjeljenje za evaluaciju je planiralo aktivnosti u cilju ispunjenja zakonskih uslova.

U periodu januar-decembar 2019. godine izvršeno je eksterno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u 14 škola koje realizuju programe stručnog obrazovanja:

1. JU Srednja mješovita škola „I. G. Kovačić“ Herceg Novi
2. JU Srednja mješovita škola „Braća Selić“ Kolašin
3. JU Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola Nikšić
4. JU Srednja mješovita škola »Bratstvo-jedinstvo« Ulcinj
5. JU Srednja muzička škola „D. Čokorilo“ Nikšić
6. JU Obrazovni centar Plužine
7. JU Muzička škola Tivat
8. JU Srednja stručna škola Rožaje
9. JU Resursni centar za obrazovanje i osposobljavanje “1 jun“ Podgorica
10. JU Obrazovni centar Šavnik
11. JU Srednja stručna škola Bar
12. JU Srednja stručna škola Bijelo Polje
13. JU Srednja mješovita škola „D. Kiš“ Budva
14. JU Srednja građevinsko-geodetska škola „inž. M. Radević“ Podgorica

Obilazak škola je izvršio Centar za stručno obrazovanje, i na osnovu nalaza savjetnika pripremio izvještaje o eksternoj procjeni kvaliteta. Na osnovu izvještaja nije bilo prigovora škola. Utvrđivanje kvaliteta je izvršeno u skladu sa Metodologijom za eksternu procjenu kvaliteta, koju je usvojio Nacionalni savjet za obrazovanje, koja obuhvata procjenu indikatora deset ključnih oblasti.

Izvršen je jedan vanredni nadzor za nastavnika u JU Srednja mješovita škola „Mladost“ Tivat.

Izvršen je prednadzor 3 organizatora obrazovanja odraslih. Prednadzor je imao za cilj utvrđivanje načina realizacije programa obrazovanja i utvrđivanje broja polaznika. Radi se o organizatorima obrazovanja odraslih koji su dobili finansijska sredstva od projekta Zavoda za zapošljavanje.

2.2. UNAPREĐENJE METODOLOGIJE ZA EKSTERNO UTVRĐIVANJE KVALITETA OBRAZOVNO-VASPIITNOG RADA USTANOVA STRUČNOG I OBRAZOVANJA ODRASLIH

Na osnovu iskustava primjene, Metodologije za eksterno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspiitnog rada, došlo se do zaključka da metodologiju treba u određenim segmentima unaprijediti. Osnovne aktivnosti na unapređenju metodologije su bile: rad u grupi na izradi nove metodologije i rad na novom Pravilniku o sadržaju, obliku i načinu utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspiitnog rada u ustanovama.

2.3. OBUKA NASTAVNIKA ZA EKSTERNO UTVRĐIVANJE KVALITETA NASTAVE

Za proces procjene kvaliteta vršena je obuka eksternih evaluatora. Osnovna obuka evaluatora vršena je za sve nastavnike koji se uključuju u proces evaluacije. Obuke su organizovane na temu proces, nivoi i izvještaji o eksternoj procjeni kvaliteta.

2.4. PODRŠKA ŠKOLAMA U REALIZACIJI INTERNE EVALUACIJE I OBUCI EVALUATORA

Tokom 2019. godine školama je pružana podrška kroz savjetovanja, razmjenu informacija, dostavljanje materijala, komentare i sugestije, u cilju pripreme i izrade izvještaja o internoj procjeni kvaliteta.

2.5. PLANIRANJE, ORGANIZACIJA I REALIZACIJA OBUKA ZA NASTAVNIKE I DIREKTORE

Tokom 2019. godine realizovano je 18 sesija obuka po programima, akreditovanim u Katalogu stručnog usavršavanja nastavnika. Obukama je prisustvovalo ukupno 412 nastavnika. Obuke su realizovane u okviru područja rada: mašinstvo, elektrotehnika, građevina, ekonomija, zdravstvo, saobraćaj, inkluzija, pedagogija i dr.

Stručno usavršavanje kod poslodavaca završilo je 168 nastavnika, takođe po akreditovanom programu.

Obučeno je 107 nastavnika za izradu obrazovnih programa prema akreditovanom programu „Obuka nastavnika i predstavnika institucija za izradu obrazovnih programa zasnovanih na ishodima učenja“.

Formirana je mreža koordinatora za PRNŠ i organizovana jedna dvodnevna radionica u cilju razmjene iskustava koordinatora za PRNŠ.

U saradnji sa KulturKontakt-om osmišljena je i održana obuka za 28 direktora stručnih i mješovitih škola.

2.6. UTVRĐIVANJE MATERIJALNIH I KADROVSKIH USLOVA KOD POSLODAVACA ZA DUALNO OBRAZOVANJE

Odjeljenje je obišlo oko stotinu poslodavaca i napravilo izvještaje o ispunjenosti uslova poslodavaca za realizaciju praktičnog obrazovanja koje u cjelosti izvodi poslodavac.

2.7. UČESTVOVANJE I PRAĆENJE FORUMA ETF-A ZA UNAPREĐENJE I ODRŽAVANJE KVALITETA STRUČNOG OBRAZOVANJA, UČESTVOVANJE NA KONFERENCIJAMA EQAVET-A

Kontinuirano se prati i učestvuje u radu Foruma ETF-a. Prisustvovalo se na tri konferencije EQAVET-a o čemu su redovno dostavljani izvještaji i podaci. Na našu inicijativu odobreno je održavanje konferencije Foruma ETF-a u našoj zemlji u martu 2020. godine.

3. POVEĆANJE PRIVLAČNOSTI I DOSTUPNOSTI STRUČNOG OBRAZOVANJA

3.1. PRIPREME ZA EVROPSKO TAKMIČENJE U VJEŠTINAMA - EUROSKILLS

Priprema za EuroSkills međunarodno takmičenje u vještinama koje će se održati u Grazu, u septembru 2020. godine, obavljena je tokom 2019. godine na način što je izvršen odabir disciplina u kojima će se Crna Gora predstaviti na takmičenju (kuvarstvo, restoraterstvo, frizerske usluge, mobilna robotika i preduzetništvo), kao i odabir eksperata koji će predvoditi takmičare iz odgovarajućih oblasti. Izvršena je prijava paketa za organizatore, eksperte.

3.2. ORGANIZACIJA TAKMIČENJA

1. **Državno takmičenje iz oblasti frizerskih usluga, pod nazivom „Otvoreni šampionat Crne Gore u seniorskom i juniorskom takmičenju - "Memorijalni kup Slobodan Pavicevic"** održano je 19. maja 2019. godine u Podgorici. Takmičenje je organizovano u saradnji sa Udruženjem frizera Crne Gore, podržano od strane Ministarstva prosvjete.
2. **Državno takmičenje iz oblasti ugostiteljstva, pod nazivom „Gastro kup Budva 2019“** organizovano je 23. maja 2019. godine u Budvi, na Slovenskoj plaži bazena Rondo. Takmičenje je organizovao Centar za stručno obrazovanje sa Udruženjem šefova kuhinja hotela Crne Gore i Udruženjem barmena Crne Gore.
3. **Državno takmičenje iz oblasti muzičke umjetnosti, pod nazivom „XLVI Muzički festival mladih Crne Gore“** organizovano je u terminu od 23. od 25. aprila 2019. godine. Takmičenje je održano u Podgorici. Učenici srednjih muzičkih škola (5) su se takmičili u sljedećim disciplinama: flauta, horna, truba, trombon saksofon, vokalni i vokalno-instrumentalni sastav, solo pjevanje, klavir, instrumentalni sastav i orkestar. Centar za stručno obrazovanje je bio suorganizator sa Zajednicom muzičkih škola Crne Gore.
4. **Državno takmičenje iz oblasti energetike pod nazivom „Energija u žici“** organizovano je 20.11.2019. godine, u prostorijama za obuku CEDIS-a. Takmičenje su organizovali Crnogorski elektrodistributivni sistem i Udruženje nastavnika elektrotehnike Crne Gore (UPECG). Događaj su podržali Ministarstvo prosvjete i Ministarstvo ekonomije, Elektrotehnički fakultet i Centar za stručno obrazovanje.

3.3. SAJMOVI

- 06. marta 2019. godine, održan je 13. **Međunarodni sajam preduzeća za vježbu i preduzetničkih klubova u Celju, u Sloveniji**. Na sajmu su učestvovala 53 preduzeća za vježbu iz 6 zemalja, a Crnu Goru je predstavljalo šest timova iz četiri srednje škole, i to: JU Srednja ekonomska škola "Mirko Vešović" Podgorica, JU Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola Bar, JU Srednja mješovita škola "Mladost" Tivat i JU Gimnazija "Petar I Petrović Njegoš" Danilovgrad. Preduzetnički klub "Monteštrik" iz JU Gimnazije "Petar I Petrović Njegoš" je sa svojom idejom "Dnevnik čitanja", osvojilo međunarodnu nagradu "top 10 preduzeća za vježbu i preduzetničkih klubova".
- U Kruševcu je u periodu od 10. do 12. maja održan 8. **Međunarodni sajam preduzeća za vježbu**. Na sajmu je učestvovalo 26 preduzeća za vježbu iz Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine. Crnu Goru je predstavljalo preduzeće za vježbu „Timber Mont“ iz Srednje stručne škole - Pljevlja. Na sajmu su učenici predstavili svoje proizvode i obavljali

međusobne transakcije. U okviru sajma za nastavnike je organizovan okrugli sto na temu „Budućnost sajмова virtuelnog preduzeća“. Učešće preduzeća za vježbu iz Crne Gore, pomogli su privatni poslodavci iz Pljevalja.

3.4. ORGANIZACIJA OKRUGLIH STOLOVA I JAVNIH RASPRAVA

- U cilju analize postojećih kvalifikacija (nivoi II-V) i utvrđivanja potrebe za njihovim osavremenjavanjem i/ili razvojem novih, Centar je organizovao okrugle stolove na temu „Podrška privrede u razvoju novih kvalifikacija potrebnih tržištu rada“. Okruglim stolovima su prisustvovali predstavnici privrede i obrazovanja, Unije poslodavaca, Zavoda za zapošljavanje, Zanatsko preduzetničke komore Crne Gore, Privredne komore, relevantnih ministarstava i dr. Na okruglim stolovima se diskutovalo o potrebama za određenim kvalifikacijama iz odgovarajućih oblasti, o njihovim nazivima i nivoima, nakon čega je postignut dogovor o delegiranju članova radnih grupa za izradu standarda zanimanja.
- Takođe, organizovana je javna rasprava o nacrtima novih modularizovanih obrazovnih programa čija je implementacija planirana za školsku 2019/2020. godinu. Nacrti obrazovnih programa su objavljeni na sajtu Centra za stručno obrazovanje 23. maja 2019. godine, a sastanak javne rasprave je bio organizovan u prosotrijama CSO-a, 31. maja 2019. godine.

4. OBRAZOVANJE ODRASLIH

4.1. IZRADA PROGRAMA OBRAZOVANJA:

Programi obrazovanja za sticanje stručnih kvalifikacija

- Proizvođač/ica u akvaponijskoj proizvodnji (nivo III)
- Nautički oficir na random nivou (nivo IV1)
- Brodomašinski oficir na radnom nivou (nivo IV1)
- Instalater/ka elektronskih sigurnosnih sistema (nivo IV1)
- Monter/ka telekomunikacionih korisničkih sistema (nivo IV1)
- Pomoćnik u kuhinji (nivo II)
- Pripremač pice (nivo II)
- Roštiljčija (nivo II)
- Mesar u ugostiteljstvu (nivo III)
- Kuvar jednostavnih gastronomskih proizvoda (nivo III)

Programi obrazovanja za sticanje ključnih vještina

- Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina za rukovanje eksplozivnim materijama
- Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina izvođenje javnog vatrometa
- Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina za kreiranje relacionih baza podataka sa ispitnim katalogom
- Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina vođenje profila poslovnih korisnika na društvenim mrežama sa ispitnim katalogom
- Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina obavljanje jednostavnih baštovanskih poslova po principima permakulture sa ispitnim katalogom
- Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina izrada upcycling proizvoda od papira sa ispitnim katalogom
- Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina za obavljanje poslova menadžera integriteta sa ispitnim katalogom

Programi koji su urađeni u okviru projekta POWER- stvaranje novih mogućnosti za rad, zapošljavanje i profesionalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom. Projekat je finansiran iz sredstava EU, IPAII, namijenjen je licima sa invaliditetom i realizuje se na području Crne Gore i Bosne i Hercegovine:

- Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina za kreiranje veb aplikacija primjenom jezika TypeSkript i
- Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina kreiranje veb aplikacija primjenom jezika Java d.o.o.

Logate je pripremio programe uz podršku Centra za stručno obrazovanje

U skladu sa utvrđenom dinamikom, započet je rad na izradi pet programa obrazovanja za sticanje stručnih kvalifikacija,:

1. Kozmetički tehničar za tretmane lica (nivo IV1)
2. Kozmetički tehničar za masažu i tretmane tijela (nivo IV1)
3. Kozmetičar za manikir i pedikir (nivo III)
4. Kozmetičar za njegu tijela (nivo III)
5. Šminker (nivo III)

Drugi programi obrazovanja za sticanje znanja i vještina iz različitih oblasti:

Program je na zahtjev Ministarstva unutrašnjih poslova, u skladu sa članom 85 Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranca, pripremio Centar za stručno obrazovanje:

- Program obrazovanja za učenje crnogorskog jezika za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom i
- Program obrazovanja za učenje istorije i kulturne baštine Crne Gore za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom.

Na zahtjev Ministarstva prosvjete, Centar za stručno obrazovanje je pripremio:

- Program obrazovanja za učenje albanskog jezika i
- Program obrazovanja za provjeru znanja albanskog jezika.

Na zahtjev Doma zdravlja Podgorica, Centar za stručno obrazovanje je pripremio:

- Program obrazovanja za stručno usavršavanje patronažnih sestara za pružanje podrške ranom razvoju djece sa posebnim akcentom na Rome i Egipćane.

4.2. PRAĆENJE REALIZACIJE PROGRAMA OSNOVNOG OBRAZOVANJA ODRASLIH

Program osnovnog obrazovanja odraslih se realizuje u četiri licencirane ustanove za obrazovanje odraslih, i to u:

- JU OŠ Pavle Žižić, Bijelo Polje, u toku 2019. godine program su pohađala 43 polaznika/ce;
- JU Škola za srednje i više stručno obrazovanje »Sergije Stanić« Podgorica, u toku 2019. godine program su pohađala 142 polaznika/ce;
- JU OŠ »Marko Miljanov« Podgorica, u toku 2019. godine program je pohađalo 17 polaznika/ca;
- JU OŠ »Radoje Čizmović« Nikšić, u toku 2019. godine program je pohađalo 68 polaznika/ca.

Ukupan broj polaznika/polaznica u 2019. godini je 270.

4.3. REALIZACIJA PROGRAMA ANDRAGOŠKOG OSPOSOBLJAVANJA NASTAVNOG KADRA

Centar za stručno obrazovanje je pripremio i predložio izmjene Programa andragoškog osposobljavanja nastavnog kadra koji radi u obrazovanju odraslih koje su usvojene na sjednici Nacionalnog savjeta.

Program se sastoji od 6 obaveznih i dva napredna modula.

Organizovana su dva ciklusa andragoškog osposobljavanja za:

- nastavni kadar licencirane ustanove za obrazovanje odraslih Polix iz Berana - 13 polaznika/ca,
- zaposlene iz Direktorata za vanredne situacije i službi zaštite - 23 polaznika/ce i
- 20 predstavnika/ca stejkholdera iz Bosne i Hercegovine i Crne Gore (Regionalne andragoške obuke za stejkholdere iz Bosne i Hercegovine i Crne Gore) u okviru EPALE projekta.

4.4. SPROVOĐENJE EDUKACIJE ZA RODITELJE RE POPULACIJE

- Centar za stručno obrazovanje je organizovao u osnovnim školama 8 radionica na temu "Značaj obrazovanja i učenja za lični i porodični razvoj - roditeljstvo se uči":
- JU Osnovna škola "Mileva Lajović Lalatović" u Nikšiću 23. april, moderator Nada Mitrović, pedagog,
- JU Osnovna škola „Nikola Đurković“ u Kotoru, 24. april, moderatori Jelena Miladinović i Svetlana Bulatović, profesorice razredne nastave,

- JU Osnovna škola "Maršal Tito" u Ulcinju, 24. april, moderatori Mahmut Metanović, pomoćnik direktora, Ardita Kovačević, psihološkinja i Rinita Osmani, saradnica u socijalnoj inkluziji,
- JU Osnovna škola "Marko Miljanov" u Podgorici, 24. april, moderator Kosana Odalović, profesorica crnogorskog jezika i književnosti i Dragana Nikezić, učiteljica,
- JU Osnovna škola "Pavle Žižić" (Njegnjevo), Bijelo Polje, 25. april, moderatori Olivera Marković, profesorica pedagogije i Vesna Grubović, učiteljica,
- JU Osnovna škola "Njegoš" na Cetinju, 17. april, moderator Aleksandra Žugić, psiholog,
- JU Osnovna škola "Anto Đedović" Bar, 16. maj, moderator Danijela Boljević, profesor crnogorskog jezika.

U radionice je bilo uključeno oko 50 RE roditelja.

Centar za stručno obrazovanje je uoči Međunarodnog dana pismenosti, 06. septembra za pripadnike RE populacije u prostorijama porodičnog centra u Kampu na Koniku organizovao radionicu na temu "Značaj pismenosti i obrazovanja za lični, porodični i napredak zajednice".

4.5. PROMOVISANJE CJELOŽIVOTNOG UČENJA I OBILJEŽAVANJE MEĐUNARODNOG DANA PISMENOSTI I MEĐUNARODNOG DANA STARIJIH OSOBA

Organizacija manifestacije „XVIII Dani obrazovanja i učenja odraslih“ od 10. do 20. oktobra 2019. godine

Centar za stručno obrazovanje je organizovao manifestaciju „XVIII Dani obrazovanja i učenja odraslih“ u periodu od 10. do 20. oktobra 2019. godine. Ovom manifestacijom promovisane su aktivnosti cjeloživotnog obrazovanja, organizatori obrazovanja odraslih i obrazovna ponuda u Crnoj Gori. U okviru manifestacije organizovane su sljedeće aktivnosti:

- Presentacija aktuelnosti obrazovanja odraslih u Crnoj Gori i obrazovne ponude organizatora obrazovanja odraslih za sticanje i razvoj ključnih kompetencija iz Podgorice, 10. oktobra u Podgorici,
- Presentacija aktuelnosti obrazovanja odraslih u Crnoj Gori i obrazovne ponude organizatora obrazovanja odraslih iz južne regije (Cetinje, Bar, Ulcinj, Budva, Kotor i Herceg Novi), 11. oktobra u Budvi,
- Okrugli sto: Škola - obrazovni i kulturni centar u zajednici - JU Srednja mješovita škola u Golubovcima, 14. oktobra u Golubovcima,
- Seminar „Pisanje motivacionih pisama na engleskom jeziku“ (Writing motivational and cover letters) - Škola stranih jezika „Waves“, 14. oktobra u Budvi,
- Presentacija: Osnove koloristike u frizerskom poslovanju „Ljepota boje“ - organizator obrazovanja odraslih „Alfa Ton Lekić“, 14. oktobra u Podgorici,
- Presentacija aktuelnosti obrazovanja odraslih u Crnoj Gori i obrazovne ponude organizatora obrazovanja odraslih iz sjeverne regije (Kolašin, Mojkovac i Bijelo Polje), 14. oktobra u Bijelom Polju,
- Presentacija aktuelnosti obrazovanja odraslih u Crnoj Gori i obrazovne ponude organizatora obrazovanja odraslih iz sjeverne regije (Berane, Rožaje i Plav), 15. oktobra u Beranama,
- Demonstrativni čas engleskog jezika za početni nivo A1 za odrasle: Adverbs of frequency in every day house work activities - „Double L“ Centar za strane jezike i prevođenje, 15. oktobra u Podgorici,
- Okrugli sto: Značaj partnerske saradnje u sticanju i unapređivanju stručnih kvalifikacija i ključnih kompetencija - JU Srednja stručna škola „Ivan Uskoković“, 16. oktobra u Podgorici,
- Panel diskusija: Modularizacija programa obrazovanja odraslih i usklađivanje sa potrebama razvoja tehnologije i tržišta - JU Srednja stručna škola „Ivan Uskoković“, 17. oktobra u Podgorici,
- Dan otvorenih vrata Šarm Academy, 17. oktobra u Podgorici

- Presentacija aktuelnosti obrazovanja odraslih u Crnoj Gori i obrazovne ponude organizatora obrazovanja odraslih za sticanje stručnih kvalifikacija iz Podgorice, 17. oktobra u Podgorici,
- Seminar: Finansijska pismenost, Multidisciplinarni obrazovni centar "Pamark", 17. oktobra u Podgorici,
- Demonstrativni čas engleskog jezika za početni nivo A1 za odrasle: Telephone conversation - „Double L“ Centar za strane jezike i prevođenje, 17. oktobra u Podgorici,
- Presentacija aktuelnosti obrazovanja odraslih u Crnoj Gori i obrazovne ponude organizatora obrazovanja odraslih iz sjeverozapadne regije Crne Gore (Nikšić, Danilovgrad, Pljevlja i Žabljak), 18. oktobra u Nikšiću,
- Dan otvorenih vrata, JU Srednja ekonomska škola „Mirko Vešović“, 18. oktobra u Podgorici,
- Pozorišni performans „Pruži mi ruku“, JU Osnovna škola „Radoje Čizmović“, 18. oktobra u Nikšiću.

Obilježavanje Međunarodnog dana pismenosti 08. septembra

Centar za stručno obrazovanje je uoči Međunarodnog dana pismenosti, 06. septembra za pripadnice RE populacije u prostorijama porodičnog centra u Kampu na Koniku organizovao radionicu na temu "Značaj pismenosti i obrazovanja za lični, porodični i napredak zajednice. Predstavница Centra za stručno obrazovanje Ljiljana Garić je uz podršku Snežane Radenović i Milke Žižić iz Crvenog krsta Crne Gore, održala radionicu za 22 Romkinje.

U uvodnom dijelu radionice ukazalo se na značaj pismenosti i obrazovanja za pojedinca, porodicu i društvenu zajednicu.

Sagledane su barijere za obrazovanje i učenje u prethodnom periodu koje su onemogućavale Romkinje da se obrazuju i integrišu u društvo kao i barijere koje sada postoje za njihovo uključivanje u programe obrazovanja odraslih.

Radionica je imala za cilj informisanje i motivisanje Romkinja da pohađaju program elementarnog funkcionalnog opismenjavanja i osnovnog obrazovanja odraslih kao i programe obrazovanja za sticanje stručnih kvalifikacija za jednostavna zanimanja u cilju uključivanja u svijet rada.

U toku radionice istaknut je značaj redovnog pohađanja nastave djece iz RE populacije koja su uključena u formalni sistem obrazovanja kao i pružanje podrške djeci od strane roditelja za dalji nastavak obrazovanja.

Obilježavanje međunarodnog dana starijih osoba 1. oktobra

Predstavnice Centra za stručno obrazovanje su uoči Međunarodnog dana starijih osoba posjetili JU Dom starih Grabovac u Risnu. Ljiljana Garić i Magdalena Jovanović su u saradnji sa upravom Doma starih organizovale radionicu na temu „Svako je vrijeme dobro za učenje“.

Cilj prezentacije je bio da korisnicima Doma ukažu da edukativne aktivnosti u starijem dobu treba da budu usmjerene na raznovrsne potrebe starijih:

- održavanje i dalje razvijanje sposobnosti da se suočavaju sa problemima,
- očuvanje zdravlja,
- potreba za druženjem i pripadanjem,
- učešće u društvenom životu,
- samoaktualizacija,
- nadoknađivanje propuštenog i
- pomaganje u traženju smisla prošlog, sadašnjeg i budućeg života.

Na radionici su predstavljeni primjeri dobre prakse u okruženju: Univerzitet za treće životno doba i programi obrazovanja za starije.

Na radionici je bilo 20 korisnika koji su uglavnom aktivno učestvovali u radu radionice.

4.6. AKTIVNOSTI INFORMISANJA I SAVJETOVANJA

Odjeljenje za obrazovanje odraslih kontinuirano pruža informacije i podršku organizatorima obrazovanja odraslih, obrazovnim ustanovama, poslodavcima i drugim zainteresovanim subjektima u razvoju obrazovne ponude, postupku licenciranja ustanove, realizacije programa, promovisanja aktivnosti i dr.

Odjeljenje, takođe, pruža informacije i savjetuje zainteresovane građane o obrazovnoj ponudi u Crnoj Gori, licenciranim organizatorima obrazovanja odraslih, mogućnostima prekvalifikacije, dokvalifikacije, stručnog usavršavanja i cjeloživotnog učenja.

5. OPŠTI, PRAVNI I RAČUNOVODSTVENI POSLOVI U CENTRU ZA STRUČNO OBRAZOVANJE

5.1. OPŠTA AKTA

- Izmijenjena Interna procedura za budžetsko planiranje, br. 01-1028/2 - II/2019 od 23.12.2019.

5.2. JAVNE NABAVKE

U skladu sa Zakonom o budžetu za 2019. godinu, nakon razvrstavanja finansijskih sredstava po partijama, sastavljen je Plan javnih nabavki za 2019. godinu u skladu sa potrebama JU CSO, koji je dostavljen Ministarstvu finansija, u skladu sa članom 38 Zakona o javnim nabavkama („Službeni list CG“, br. 42/11). Plan je odobren od strane Ministarstva finansija i postavljen na javnom Portalu JU CSO.

Planom javnih nabavki za 2019. godinu je planirano ukupno 19 postupaka javnih nabavki. Svi planirani postupci javnih nabavki su realizovani.

Obavještenja o ishodu ili Ugovori objavljujani su na internet stranici Centra, čime je obezbijeđena transparentnost i puna primjena Zakona.

5.3. SJEDNICE UPRAVNOG ODBORA I STRUČNIH TIJELA

Održano je šest sjednica Upravnog odbora (15,16, 17 i 1, 2 i 3. sjednice V saziva UO).

Na 15. sjednici, održanoj 22. januara 2019. godine, Upravni odbor je usvojio Izvještaj o radu Centra za stručno obrazovanje za prethodnu godinu, Izvještaj o fizičkom popisu sredstava JU CSO za 2018. godinu i Plan javnih nabavki za 2019. godinu.

Na 16. sjednici, održanoj 27. februara 2019. godine, Upravni odbor je usvojio Plan rada Centra za stručno obrazovanje za 2019. godinu, Finansijski izvještaj Centra za stručno obrazovanje za 2018. godinu i Izvještaj o dodijeljenim javnim nabavkama u 2018. godini.

Na 17. sjednici, održanoj, 06. maja 2019. godine, Upravni odbor je donio odluku o raspisivanju Konkursa za direktora Centra za stručno obrazovanje.

Na osnovu člana 4 stav 3 Odluke o osnivanju Centra za stručno obrazovanje ("Sl. list Crne Gore", br. 27/14), Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 27. juna 2019. godine, donijela Rješenje, br. 07-2849/3 kojim je zbog isteka mandata razriješila prethodni sastav Upravnog odbora: Veljka Tomića, predsjednika i članove: Janka Adžića, Natašu Drakić, Dušana Pejovića i Vlada Koprivicu i Rješenjem, br. 07-2849/4 imenovala novi Upravni odbor Centra za stručno obrazovanje u sastavu: Zora Bogićević, predsjednica i članovi: Mirza Gargović, Ramo Kolašinac, Dušan Bošković i Radoje Radunović.

Na 1. sjednici V saziva Upravnog odbora, održanoj 18. jula 2019. godine, Upravni odbor je odlučivao o izboru kandidata po Konkursu za direktora Centra za stručno obrazovanje i donio Odluku br. 07-636-2 kojom se za direktora Centra za stručno obrazovanje imenuje Duško Rajković, dosadašnji direktor Centra. UO je upoznat i sa Godišnjim izvještajem o utvrđivanju kvaliteta rada obrazovno-vaspitnih ustanova.

Na 2. sjednici V saziva Upravnog odbora, održanoj 09. septembra 2019. godine, Upravni odbor je donio Poslovnik o radu Upravnog odbora JU Centar za stručno obrazovanje i usvojio predlog Budžeta za 2020. godinu.

Na 3. sjednici V saziva Upravnog odbora, održanoj 20. decembra 2019. godine, Upravni odbor je razmatrao informaciju o radu u 2019. godini i upoznao se o namjeri preseljenja prostorija Centra na drugu adresu.

5.4. SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

U skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama («Službeni list CG», br. 44/12), i Vodičem za pristup informacijama u posjedu JU Centar za stručno obrazovanje, poštuje se proaktivno objavljivanje informacija na veb sajtu Centra.

U toku 2019. godine, podnijeta su 4 Zahtjeva za slobodan pristup informacijama Centru za stručno obrazovanje:

1. - 04. februara 2019. godine, od strane Tadić Slobodana i ostalih, grupa nastavnika praktične nastave u JU Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“ Podgorica i Žalbe istih podnosilaca, UP II 07-30-1077-1/19 od 10.05.2019., o kome se odlučilo Rješenjem 01-509-1 od 07.06.2019. godine, kojim se odbija pristup traženim informacijama u cjelosti.
2. - 27. marta 2019. godine, od strane Romske organizacije mladih „Koračajte sa nama - Phiren amenca“ iz Podgorice, o kome se odlučilo Rješenjem 01-260/2 od 05.04.2019. godine i djelimično dozvoljen pristup traženim informacijama.
3. - 08. jula 2019. godine, od strane Romske organizacije mladih „Koračajte sa nama - Phiren amenca“ iz Podgorice, o kome se odlučilo Rješenjem 01-631/2 od 17.07.2019. godine i djelimično dozvoljen pristup traženim informacijama.
4. - 07. novembra 2019., od strane Unije za promociju i zaštitu prava i sloboda građana „Pravozastupnik“ iz Podgorice, o kome se odlučilo Rješenjem 01-909-1 od 21.11.2019. godine i dozvoljen je pristup traženim informacijama.

Na veb sajtu Centra redovno se objavljuju sve informacije u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama ("Sl. list Crne Gore", br. 44/12) i Vodičem za pristup informacijama u posjedu JU Centar za stručno obrazovanje.

5.5. UNUTRAŠNJA REVIZIJA

U skladu sa Sporazumom o povjeravanju poslova unutrašnje revizije br. 01-560/1, Odjeljenje za unutrašnju reviziju Ministarstva prosvjete je izvršilo unutrašnju reviziju/kontrolu, koja je obuhvatila sistem obračuna i isplate zarada, od prikupljanja dokumentacije potrebne za obračun zarada do završnog unosa u SAP i izvještavanja nadležnih organa o obračunatim i isplaćenim porezima, doprinosima i prirezu za period od 1. januara do 31. marta 2018. godine, o čemu je sačinjen Konačni izvještaj unutrašnje revizije o sistemu obračuna i isplate zarada u JU Centar za stručno obrazovanje br. 023-620/2018-5 od 25. juna 2018. godine i Akcioni plan sa preporukama.

Centar za stručno obrazovanje je u potpunosti izvršio sve preporuke unutrašnje revizije.

5.6. IZVRŠAVANJE MJERA PLANA OPTIMIZACIJE JAVNE UPRAVE CRNE GORE

Vlada Crne Gore, na sjednici od 06. jula 2018. godine, donijela je Plan optimizacije javne uprave Crne Gore 2018-2020.

Redovno su dostavljani Upitnici za Plan optimizacije javne uprave Crne Gore 2018-2020. (za svaki kvartal 2019.) sa traženim podacima Ministarstvu javne uprave.

5.7. LICENCE ZA RAD U OBRAZOVNO-VASPITNIM USTANOVAMA

U toku 2019. godine započet je postupak obnavljanja licenci za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama. Centar je u 2019. godini ukupno izdao 802 licence za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama (ukupan broj obnovljenih i novoizdatih licenci).

5.8. AKTIVNOSTI NA VOĐENJU INFORMACIONOG SISTEMA JU CSO

- Ažuriranje zvaničnog web-portala Centra (cso.gov.me), ukupno 76 vijesti i 79 dokumenata;

- Održavanje i ažuriranje zvaničnog web-portala Centra (cso.gov.me) sa dodatnim menijima, stranicama i dokumentima;
- Održavanje DokumentCentra CSO (cso.edu.me) kao i DokumentPortala CSO (csois.edu.me), administriranje domenskih naloga korisnika Portala;
- Održavanje računarske opreme (hardver i softver) Centra;
- Podrška korisnicima u Centru: upotreba opreme, povezivanje postojeće opreme i korišćenje aplikacija;
- Administriranje e-mail i domenskih naloga korisnika Centra, dostavljanje periodičnih izvještaja Ministarstvu javne uprave;
- Kompletiranje dokumentacije u sklopu održavanja informacionog sistema i dopuna evidencije resursa računarske opreme Centra;
- Priprema dokumentacije za postupak javnih nabavki računarske opreme u Centru.

5.9. RADNA TIJELA: ODBOR ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I ODBOR ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH

U 2019. godini je održano ukupno 6 sjednica Odbora za stručno obrazovanje i 7 sjednica Odbora za obrazovanje odraslih.

6. PROJEKTI

6.1. REALIZACIJA PROJEKTA EPALE NACIONALNA SLUŽBA PODRŠKE ZA CRNU GORU

EPALE je prva jedinstvena Elektronska platforma za učenje odraslih u Evropi (EPALE)^[1]. Uspostavljena je 2014. godine, a projekat EPALE Nacionalna služba podrške za Crnu Goru implementira se od 2016. godine uz finansijsku podršku EU fondova. Projekat se realizuje u okviru programa Erasmus+. EPALE predstavlja višejezičnu zajednicu profesionalaca iz oblasti obrazovanja odraslih i prevashodno je namijenjena akterima kreiranja i sprovođenja politike obrazovanja odraslih, nastavnicima/trenerima/instruktorima, akademskim profesorima i drugim stručnjacima koji rade u oblasti obrazovanja odraslih. Crna Gora trenutno realizuje treći ciklus EPALE projekta, koji je započet u januaru 2019. godine, sa Centrom za stručno obrazovanje u ulozi EPALE Nacionalne službe podrške. EPALE projekat doprinosi promociji obrazovanja odraslih, profesionalnom usavršavanju stručnjaka u oblasti obrazovanja odraslih, popularizaciji koncepta cjeloživotnog učenja i jačanju saradnje među stakeholderima posebno lobirajući za bolju poziciju sistema obrazovanja odraslih na nacionalnom i evropskom nivou i to na sljedeći način:

- Angažovanjem EPALE ambasadora (u prva dva ciklusa bilo je angažovano 12 EPALE ambasadora, dok je u trećem angažovano njih šest), koji sprovedu aktivnosti u cilju promocije EPALE platforme među stručnom i širom javnosti, realizuju obuke u svim regijama Crne Gore o korišćenju platforme, promovišu nacionalne aktivnosti u oblasti obrazovanja odraslih postavljajući relevantne sadržaje na platformu i sl.
- Medijskom promocijom putem gostovanja članova projektnog tima na tv i radio emisijama i tekstovima u štampanim i elektronskim medijima.
- EPALE projekat omogućio je krajem 2018. godine širenje postojeće nacionalne informacione baze Ministarstva prosvjete (MEIS). Naime, sredstvima projekta proširena je postojeća elektronska informaciona baza podacima iz sistema obrazovanja odraslih, gdje su licencirani organizatori obrazovanja odraslih u obavezi da redovno unose podatke o svojim aktivnostima. Tokom 2019. godine licencirani organizatori obrazovanja odraslih unosili su podatke o polaznicima, programima, javnim ispravama, praćenju polaznika i sl.
- Uz podršku projekta održane su nacionalne i regionalne EPALE konferencije u kojima su učestvovali Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Srbija, Hrvatska i Slovenija, a od 2019. godine EPALE zajednici i regionalnim skupovima pridružila se i Sjeverna Makedonija. Nacionalna EPALE konferencija na temu „Fleksibilni programi učenja odraslih i razvoj ljudskih resursa“, održana je 15-16. aprila 2019. godine u Kolašinu. Regionalna EPALE konferencija na temu „Implementacija Preporuke Savjeta EU o oblicima usavršavanja: nove prilike za odrasle - Upskilling Pathways“, održana je 24 - 25. septembra 2019. godine u Termama Laško, Slovenija. Četiri predstavnika delegacije Crne Gore učestvovali su na nacionalnoj EPALE konferenciji koji je 16-17. novembra organizovao EPALE NSS tim Republike Srbije na temu „Ključne kompetencije“, dok su dvije predstavnice NSS tima Crne Gore 10-11. decembra 2019. godine prisustvovali EPALE konferenciji „Andragoške kompetencije nastavnika“ koju je organizovao NSS Bosne i Hercegovine.
- Tokom 2019. godine započeta je realizacija regionalnih andragoških obuka za po 10 predstavnika stakeholdera Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Tokom 2019. godine održane su dvije dvodnevne andragoške obuke u Trebinju i u Višegradu na temu: „Specifičnosti obrazovanja i učenja odraslih“ i „Komunikacija u obrazovanju i učenju odraslih“. Preostale dvije obuke biće održane u Crnoj Gori, u januaru 2020. godine.
- Projektom je omogućeno i stručno usavršavanje zaposlenih kroz učešće na profesionalnim skupovima na evropskom nivou (npr. MAS, EAEA događaji, EBSN događaji

i sl.). i kroz uključivanje članova projektnog tima u programe za razvoj ključnih kompetencija. Tokom 2019. godine osam predstavnika delegacije Crne Gore učestvovalo je na VII Međunarodnom andragoškom simpozijumu koji je organizovala Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih Republike Hrvatske, pod nazivom „Nove prilike za odrasle“, održanom u periodu 07-09. maja 2019. godine;

- Projekat je doprinio jačanju regionalne saradnje kroz direktan kontakt nacionalnih EPALÉ NSS timova koji su planirali zajedničke projektné aktivnosti, potpisivanje memoranduma o saradnjim. Crna Gora i Bosna i Hercegovina su u aprili 2019. godine potpisale memorandum o saradnji između Centra za stručno obrazovanje i Agencije za predškolsko, osnovno i srednje stručno obrazovanje.
- Objavljivanjem video sadržaja o EPALÉ zajednici i rezultatima projekta u Crnoj Gori, osnivanjem fejsbuk stranice EPALÉ MONTENEGRO aktivno se promoviše doprinos ovog izuzetno značajnog projekta razvoju sistema obrazovanja odraslih u Crnoj Gori.
- EPALÉ projekat je u potpunosti zasnovan na principu komplementarnosti sa nacionalnim politikama! Centar za stručno obrazovanje, u okviru ovog projekta, nastavlja sa aktivnostima kojima se realizuju ciljevi iz Plana obrazovanja odraslih (2019 - 2022). Planirano je da se radi na dodatnom uređenju i promociji obrazovanja odraslih i EPALÉ platforme putem izrade standarda i procedura za trenere u obrazovanju, izrade Priručnika za internu evaluaciju licenciranih organizatora obrazovanja odraslih, potpisivanje memoranduma o promociji EPALÉ zajednice sa pet obrazovnih ustanova u Crnoj Gori, organizovanjem nacionalnih i regionalnih konferencija, andragoških obuka i drugih događaja.

6.2. TOKOM 2019. GODINE, PREDSTAVNICI CENTRA SU UČESTVOVALI SU U REALIZACIJI VELIKOG BROJA AKTIVNOSTI U OKVIRU ČETIRI VELIKA PROJEKATA, ČIJE SU GLAVNE AKTIVNOSTI IZ NADLEŽNOSTI OVOG ODJELJENJA:

1. Regionalni projekat **TO REGOS**, koji finansira Austrijska razvojna agencija sa sredstvima austrijske razvojne saradnje, vrijedan je 563.000 € i trajaće dvije godine. U okviru projekta, održana su dva sastanka projektnog tima, kao i tri nacionalna sastanka u cilju razvoja regionalno zasnovanog standarda zanimanja iz oblasti turizma i ugostiteljstva: Hotelsko restoranski tehničar, nivo IV1. Standard zanimanja je rađen na nacionalnom nivou od sredine oktobra do kraja novembra 2019. godine nakon čega su organizovana tri regionalna sastanka u cilju usaglašavanja dokumenata na regionalnom nivou između šest zemalja (Albanija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Crna Gora, Srbija i Kosovo). Nakon usaglašavanja, dokument će se početkom 2020. godine doraditi na nacionalnom nivou i proslijediti u dalju proceduru. Inicijativa za reformu obrazovanja u jugoistočnoj Evropi (ERI SEE), zasnovana na prethodnoj dugogodišnjoj saradnji sa VET nacionalnim institucijama na regionalnom nivou, dobila je zadatak da zvanično koordinira funkcionisanje mreže SEEVET i organizuje različite aktivnosti na izgradnji kapaciteta za svoje članice. U okviru pomenutog projekta TO REGOS, definisan je zajednički okvir za razvoj regionalnih standarda zanimanja i razrađena je metodologija na osnovu koje će se uraditi 5 standarda zanimanja i standarda kvalifikacija iz dva sektora (turizam i ugostiteljstvo i građevinarstvo) u periodu od septembra 2019. do septembra 2020. godine.
2. IPA Projekat „Razvoj kvalifikacija stručnog obrazovanja u skladu sa potrebama tržišta rada“, koji traje od 24. 08. 2019. do 23. 08. 2021. godine (24 mjeseca). Vrijednost projekta je 441.200 €. Rezultati projekta su: Povećana ponuda obrazovnih programa u stručnom obrazovanju zasnovanih na ishodima učenja, Ojačana saradnja između stručnog obrazovanja (VET) i poslovnog sektora, Promocija i diseminacija. U okviru Projekta,

planirano je: Izrada novih i revidiranje postojećih standarda zanimanja, Izrada najmanje 20 kvalifikacija zasnovanih na standardima zanimanja, Izrada najmanje 10 modularizovanih obrazovnih programa iz oblasti: građevinarstva, drvoprerade, šumarstva, mašinstva, saobraćaja, turizma i ugostiteljstva. U okviru Projekta, planirana je i Izrada smjernica za nastavnike za implementaciju modularizovanih programa, Obuka radnih grupa zaduženih za izradu/revidiranje standarda zanimanja, Obuka radnih grupa za izradu standarda kvalifikacija, Obuka radnih grupa zaduženih za izradu obrazovnih programa zasnovanih na ishodima učenja, Obuka 250 nastavnika za realizaciju novih modularizovanih programa, Obuka 50 instruktora praktičnog obrazovanja. Predstavници Odjeljenja za istraživanje i razvoj kvalifikacija su tokom 2019. godine imali veliki broj sastanaka sa glavnim ekspertima IPA Projekta, u cilju preciznijeg dogovora o predstojećim aktivnostima u kojima će predstavnici Odjeljenja učestvovati tokom dvije godine trajanja projekta. Tokom 2019. godine, održane su obuke radnih grupa za izradu standarda zanimanja (u oktobru) i standarda kvalifikacija (u decembru).

3. **IPA Projekat „Integracija ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore“,** koji traje dvije godine (31.8.2019. – 20.8.2021.). Vrijednost projekta je 939,779.70 €. Svrha projekta je Poboljšati postignuća učenika u vezi sa ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje i kvalitetom rada i nastave osnovnog i srednjeg obrazovanja; Unapređenje sistema osiguranja kvaliteta na svim nivoima; Razviti obrazovanje i profesionalne kompetencije nastavnika kako u inicijalnom obrazovanju nastavnika tako i u kontinuiranom profesionalnom razvoju u pogledu integracije ključnih kompetencija u učenju sa posebnim fokusom na MINT discipline. Očekivani rezultati su: Izrađen Nacionalni okvirni program ključnih kompetencija, sa dodatnim fokusom na MINT, mobilizovanu posvećenost i standarde postavljene za MINT; Uspostavljen održivi proces za analizu inputa, rezultata i efikasnosti obrazovanja u oblasti MINT; Sistematsko sprovođenje plana implementacije MINT-a, što dovodi do poboljšanja ulaznih informacija, procesa i rezultata MINT-a. Predstavници Odjeljenja za istraživanje i razvoj kvalifikacija su imali nekoliko sastanaka sa predstavnicima ovog IPA Projekta u cilju preciznijeg definisanja aktivnosti koje se odnose na Odjeljenje. U toku 2019. godine, održana su dva sastanka Projektnog tima kada se razmatrao Crnogorski okvir ključnih kompetencija koji treba uskladiti sa Evropskim okvirom.
4. **IPA Projekat „Poboljšanje obrazovnih programa i usluga u cilju zadovoljavanja potreba marginalizovanih grupa“.** Opšti cilj ovog projekta je obezbijediti jednake mogućnosti pristupa obrazovanju marginalizovanim grupama, povećanjem kapaciteta obrazovnih institucija kako i se zadovoljile obrazovne i socijalne potrebe učenika sa posebnim obrazovnim potrebama (SEN) i RE, sa fokusom na kreiranje/prilagođavanje obrazovnog programa, izgradnju kapaciteta, instrumenata za praćenje i sprečavanje napuštanja škole. Svrha ovog projekta je Pružanje podrške u modernizaciji nastavnog programa srednjeg stručnog obrazovanja (VET) kako bi se zadovoljile potrebe marginalizovanih grupa, što odgovara savremenom evropskom razvoju i najboljim praksama; Poboljšanje kompetencija nastavnika, direktora škole i stručnog osoblja u cilju pružanja pomoći SEN i RE učenicima u njihovoj obrazovnoj i socijalnoj integraciji; Podrška primjeni i praćenju modela tranzicije osobama sa posebnim obrazovnim potrebama, tačnije prelaz iz osnovnih u srednje stručne škole; Unapređenje kompetencija nastavnika, direktora škole i stručnog osoblja u cilju pružanja pomoći učenicima SEN i RE u njihovoj obrazovnoj i socijalnoj integraciji; Izraditi sveobuhvatnu statistiku o učenicima romske i egipćanske zajednice kao sastavni dio crnogorskog

obrazovnog informacionog sistema (MEIS). Predstavници Odjeljenja za istraživanje i razvoj kvalifikacija, imali su tokom 2019. godine veliki broj sastanaka sa glavnim ekspertima ovog Projekta u cilju preciznijeg definisanja aktivnosti koje se očekuju od predstavnika ovog odjeljenja. Predstavници odjeljenja su definisali predlog kvalifikacija koje se mogu sticati kroz formalni sistem obrazovanja, a koje se mogu odnositi na marginalizovane grupe kojima se ovaj projekat bavi.

6.3. OSTALO

Tokom 2019. godine, predstavnici Centra za stručno obrazovanje, učestvovali su na brojnim konferencijama, prezentacijama, obukama i sličnim događajima:

- Na IV regionalnoj EPALE konferenciji u Sloveniji 23-24. septembra 2019. godine,
- Info sesija o obrazovanju odraslih i realizaciji novog ciklusa EPALE projekta u Crnoj Gori 2019-2020,
- EPALE konferencija "Fleksibilni programi učenja odraslih i razvoj ljudskih resursa", Crna Gora,
- VII Međunarodni andragoški simpozijum "Nove prilike za odrasle", Hrvatska,
- Studijska posjeta obrazovnim ustanovama u Bosni i Hercegovini,
- Redovni sastanak EPALE nacionalnih službi za podršku, Belgija,
- Regionalni andragoški treninzi za predstavnike institucija sistema, saradnja sa Bosnom i Hercegovinom,
- Redovni sastanak Nacionalnih EPALE servisa podrške, Poljska,
- Nacionalna EPALE konferencija u organizaciji EPALE NSS-a Srbije,
- Konferencija "Povećane mogućnosti za romske učenike srednjoškolce u Crnoj Gori" u organizaciji NVO "Mladi Romi",
- Konferencija posvećena Danu ženskog preduzetništva u organizaciji Asocijacije preduzetnica Crne Gore,
- Radionica "Izrada programa obuka upravljanja ljudskim resursima" u organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova,
- Seminar "Analiza potreba za obukom" u organizaciji Uprave za kadrove,
- Okrugli sto "Radni angažman u zatvorskom sistemu Crne Gore" u organizaciji NVO Juventas,
- Konferencija "Karijerno vođenje i savjetovanje" u organizaciji Asocijacije za demokratski prosperitet NVO „ZID“,
- Konferencija "Vision of Woman" u organizaciji Ministarstva za ljudska i manjinska prava,
- Prva nacionalna konferencija o Globalnom obrazovanju u Crnoj Gori,
- General Assembly of EuroSkills 5-8 June 2019 - Riga Latvia,
- The second meeting of the Balkan seminar on Global Development Education (GDE) in Podgorica, Montenegro next 27-28 June 2019,
- Nacionalna platforma za integraciju Roma Crne Gore 2019 - zapošljavanje i stanovanje,
- Towards regionally-based standards of occupations - TO REGOS regional Kick-off conference 11th of July 2019 in Belgrade,
- European Vocational Skills Week /HELSINKI/OCTOBER 2019,
- HFII First Steering Committee Meeting of Action Quality ED - Montenegro / Council of Europe,
- Workshop Education and Training Economy 4.0: Focus Digital Skills and Competences - Vienna,
- Konferencija u vezi sa regionalnim projektom za učinkovito upravljanje kvalitetom u srednjim stručnim školama.

Podgorici, 22.01.2020. godine

Izveštaj objedinila:
Nada Šekarić, rukovoditeljka Službe za
pravne, finansijske i opšte poslove

**IZVJEŠTAJ O RADU
ISPITNOG CENTRA
ZA 2019. GODINU**

SADRŽAJ

1. AKTIVNOSTI ISPITNOG CENTRA U 2019. GODINI	3
2. MATURSKI I STRUČNI ISPIT 2018/19. GODINE	3
2.1 Priprema i realizacija maturalnog i stručnog ispita 2019	3
2.2 Aktivnosti tokom realizacije maturalnog i stručnog ispita	4
2.3 Analiza rezultata	7
2.4 Priprema i realizacija maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog ispita iz stručno-teorijskog predmeta i stručnog rada	7
3. EKSTERNA PROVJERA ZNANJA NA KRAJU TREĆEG CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE	8
4. TESTIRANJE UČENIKA NA KRAJU DRUGOG CIKLUSA	9
5. DRŽAVNO TAKMIČENJE ZNANJA	9
6. PISA TESTIRANJE	11
7. REALIZACIJA TIMSS 2019 GLAVNOG TESTIRANJA	12
8. PREPREMA ZA REALIZACIJU PIRLS 2019 PROBNOG TESTIRANJA	13
9. PROVJERA ZNANJA CRNOGORSKOG JEZIKA ZA PRIJEM U CRNOGORSKO DRŽAVLJANSTVO	13
10. NACIONALNE STRUČNE KVALIFIKACIJE	13
11. OSTALE AKTIVNOSTI	14

1. AKTIVNOSTI ISPITNOG CENTRA U 2019. GODINI

Godišnjim programom rada Ispitnog centra za 2019. godinu planirane su i realizovane sljedeće aktivnosti:

- priprema i realizacija maturalnog i stručnog ispita,
- priprema i realizacija eksterne provjere znanja učenika na kraju III ciklusa osnovne škole,
- priprema, realizacija i analiza rezultata testiranja učenika na kraju drugog ciklusa na osnovu eksterno pripremljenih zadataka,
- priprema, realizacija i analiza rezultata državnog takmičenja u znanju,
- PISA testiranje,
- priprema i realizacija TIMSS 2019 Glavnog testiranja
- priprema za realizaciju PIRLS 2021 probnog testiranja
- provjera znanja crnogorskog jezika za prijem u crnogorsko državljanstvo.

2. MATURSKI I STRUČNI ISPIT 2018/19. GODINE

2.1 Priprema i realizacija maturalnog i stručnog ispita 2019.

U školskoj 2018/2019 godini maturalski i stručni ispit se polagao na sljedeći način:

- Ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti usklađen je sa revidiranim Ispitnim katalogom.
- Obavezni predmeti maturalnog, odnosno opšteobrazovni predmeti stručnog ispita polažu se u organizaciji Ispitnog centra.
- Izborni predmeti u gimnazijama, odnosno stručno-teorijski predmeti u stručnim školama polažu se usmeno pred Ispitnom komisijom koju imenuje škola, a po ispitnim pitanjima koje priprema Ispitni centar.
- Članom 84 stav 2 Zakona o stručnom obrazovanju („Službeni list RCG 64/02, 49/07, „Službeni list CG 45/10, 39/13 i 47/17 Ministarstvo prosvjete propisuje način i postupak polaganja praktičnog, završnog, stručnog i diplomskog ispita.
- Na osnovu člana 84 stav 2 Zakona o stručnom obrazovanju ("Službeni list RCG", br. 64/02 i 49/07 i "Službeni list RCG", br. 45/10 i 39/13), Ministarstvo prosvjete donijelo je Pravilnik o načinu i postupku polaganja stručnog ispita za učenike koji ne nastavljaju obrazovanje.
Učenik koji ne nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit u organizaciji stručne škole na način i po postupku propisanim ovim Pravilnikom.

U cilju priprema eksternog ispita obavljene su opsežne pripreme koje su obuhvatile i komunikaciju sa školama.

Kalendar maturalnog i stručnog ispita je odredilo Ministarstvo prosvjete i nauke. U skladu sa kalendarom, maturalski/stručni ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti je održan 13. aprila, ispit iz stranog jezika 30. juna, a iz matematike 1. juna 2019. godine, a Ispitni centar ga je dopunio svojim aktivnostima. U njemu se pored termina za ispit nalaze i termini kada se objavljuju preliminarne i konačni rezultati, kao i termini kada se može izvršiti uvid u test i uložiti prigovor, ako za to postoje opravdani razlozi.

Ispitni centar kontinuirano radi na dopunjavanju **baze podataka**, koji se tiču škola, osoblja, učenika, ispita, rezultata testiranja...

U skladu sa zahtjevima, školski koordinatori navedene podatke šalju Ispitnom centru poštujući dinamiku iz važećeg Pravilnika. Kreirani su odgovarajući formulari, koji su vremenom modifikovani kao i način slanja školama. Formulari sadrže osnovne podatke o učeniku, obrazovni program koji pohađaju, jezik na kojem se školuju, predmete koje biraju i druge relevantne podatke. Formulari se mogu naći na web stranici Ispitnog centra i školski koordinatori ih mogu preuzeti.

➤ Prilagođavanje obrazovne tehnologije za djecu s posebnim obrazovnim potrebama

Kako učenici s posebnim obrazovnim potrebama, koji su usvojili sadržaje propisane programom, nijesu uvijek u mogućnosti da na uobičajen način (test) pokažu svoja postignuća, Ispitni centar vrši prilagođavanje ispitne tehnologije kao i uslova i procedura za polaganje. Prilagođavanjem ispitne tehnologije, koja neće ugroziti valjanost i objektivnost ispita, nastoje se ukloniti prepreke da učenik pokaže stečeno znanje. Prilagođena ispitna tehnologija treba da bude omogućena učenicima koji tokom cjelokupnog školovanja ili dužeg razdoblja imaju posebne obrazovne potrebe i onima kod kojih je do promjena u zdravstvenom stanju, koje uslovljavaju prilagođavanja u polaganju ispita, došlo u skorije vrijeme a o tome imaju potrebnu medicinsku dokumentaciju.

Prilagođavanje ispitne tehnologije uključuje: pristupačnost prostora za sprovođenje ispita uz posebna pomagala, posebnu/prilagođenu opremu, prilagođeni ispitni materijal, izuzeće od dijela ispita koji učenik zbog vrste i stepena teškoće u razvoju ne može polagati uz pomoć ličnog pomagača (npr. slušanje za gluvu djecu), produženo vrijeme za polaganje ispita...

Prilagođavanja ispitne tehnologije zavise od vrste ispita i vrste i stepena teškoće u razvoju ili mentalnom zdravlju učenika. Za svaki ispit i svakog učenika treba napraviti individualnu listu prilagođavanja ispitne tehnologije. Potrebno je takođe provjeriti zna li učenik koristiti posebnu opremu koja je predložena.

Za svaki ispit i svakog učenika treba napraviti individualnu listu prilagođavanja ispitne tehnologije.

Prilagođavanje uslova eksternog stručnog ispita urađeno je za četiri učenika, eksternog maturalnog ispita za tri. Prilagođavanje testova je rađeno u Ispitnom centru a prilagođavanje uslova u školama.

Saradnja sa školama

Aktivnosti Ispitnog centra zasnivaju se na permanentnoj saradnji sa školama. Uloga svih zaposlenih u školi je važna u različitim segmentima realizacije ispita. Navodimo neke za koje su urađena uputstva.

Uloga **direktora** škole definisana je na sastancima s direktorima srednjih škola, a nalazi se u Uputstvima za realizaciju maturalnog i stručnog ispita.

Veliki dio obaveza i odgovornosti u školi imaju **školski koordinatori**, koji su obučeni da mogu pružiti sve informacije kako test-administratorima tako i svim zaposlenim u svojoj školi i time čitav proces učiniti kvalitetnijim.

Obuke za novouključene test-administratore održali su školski koordinatori koje je ranije obučio Ispitni centar.

Kontinuirana razmjena informacija bila je Ispitnom centru smjernica za podizanje kvaliteta pripreme i realizacije ispita i olakšavanje rada svih koji su uključeni u te procese.

Realizaciju ispita u učionicama koje su posebno prilagođene za maturalni i stručni ispit, omogućilo je učešće **test-administratora** koje predlažu škole, a Ispitni centar odobrava njihovo učešće.

Na ispitima maturalnog i stručnog ispita u svakoj ispitnoj prostoriji dežurao je test-administrator. Uloga test-administratora definisana je u Uputstvima za test-administratore i obuhvata saradnju s Ispitnim centrom i školskim koordinatorom.

Priprema test-materijala

Za junijski rok su pripremljena po 4 testa iz obaveznih predmeta na maturalnom i stručnom ispitu. Testovi su standardizovani, rađeni na osnovu Ispitnog kataloga. Ispitni zadaci izabrani su iz baze otkupljenih zadataka, tako da su autori testova timovi predmetnih stručnjaka.

Učenici su dobili test uz koji su dobili i list za odgovore na koji upisuju svoja rješenja za zadatke zatvorenog tipa. Iz stranih jezika su pripremljeni CD-ovi za oblast slušanja.

Za svaki test pripremljena je shema za ocjenjivanje, koja je uz test objavljena na sajtu Ispitnog centra dva sata nakon završetka ispita. Testovi iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti i iz Albanskog jezika i književnosti ujednačeni su u najvećoj mogućoj mjeri, zbog uporedivosti ocjena, težine zahtjeva i istovjetnosti kompetencija koje se stiču izučavanjem maternjeg jezika. Savjetnici iz Ispitnog centra su to postigli davanjem iste slobodne teme kod eseja.

Iz istih razloga su usaglašeni testovi iz stranih jezika u pogledu testiranih jezičkih vještina, jezičkih nivoa i tipova zadataka.

Za učenike koji pohađaju nastavu na albanskom jeziku preveden je sav pripremljeni test-materijal.

2.2 Aktivnosti tokom realizacije maturalnog i stručnog ispita

Priprema i realizacija eksternog dijela maturalnog i stručnog ispita sprovedena je od strane Ispitnog centra prema unaprijed definisanim pravilima.

➤ Ocjenjivanje

Ocjenjivanje se sprovodilo po unaprijed definisanim procedurama koje treba da obezbijede objektivnost, transparentnost i pouzdanost.

➤ Određivanje granica za ocjene

Ispitni centar je imenovao komisije za odlučivanje o granicama za ocjene na maturalnom i stručnom ispitu u junijskom roku školske 2018/19. godine. Vodio se računa da komisije čine kompetentni članovi (predstavnik Univerziteta, Zavoda za školstvo, Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva i eminentni profesori gimnazija, odnosno srednjih stručnih škola).

Komisije su usaglašavanje o granicama za ocjene radile na osnovu modifikovanog Angoffovog metoda.

Nakon ocjenjivanja i preliminarne statističke obrade, Državna maturalna komisija usvojila je konačne granice za ocjene koje važe i za avgustovski i januarski rok.

Izbor i obuka ocjenjivača

Ocjenjivanju prethodi obuka na kojoj se ocjenjivači upoznaju s testom, shemom za ocjenjivanje i opštim pravilima koja se moraju poštovati. Nakon toga se ocjenjuje uzorak karakterističnih učeničkih odgovora po svakom zadatku, odnosno zahtjevu eseja. Za potrebe obuke izabrano je 30 testova koje je svaki od ocjenjivača ocijenio. Cilj obuke je usaglašavanje ocjenjivača i dopuna sheme za ocjenjivanje na osnovu neočekivanih a tačnih odgovora.

Tek poslije usaglašavanja kriterijuma i dopune sheme počinje ocjenjivanje.

Ocjenjivanje testova

Test koji dobija ocjenjivač na naslovnoj strani ima samo šifru učenika bez podataka o imenu kandidata i školi iz koje dolazi. Svaki test ocjenjuju po dva ocjenjivača, nezavisno jedan od drugoga. Ocjenjivačima nije dozvoljeno da bilo šta pišu po testu, već bodove po zadacima/zahtjevima unose u list za ocjenjivače, koji je pripremljen u skladu sa strukturom svakog testa posebno.

Treće ocjenjivanje rađeno je kada su razlike među ocjenjivačima uticale na konačnu ocjenu.

Broj angažovanih ocjenjivača po predmetima dat je u tabeli 1.

Tabela 1 - Broj ocjenjivača po predmetima

Naziv predmeta	Broj ocjenjivača
Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost	28
Albanski jezik i književnost	5
Matematika	16
Engleski jezik	44
Ruski jezik	6
Njemački jezik	2

Ocjenjivanje maturalnog i stručnog ispita nakon obuke trajalo je od 14. aprila do 15. juna 2019. godine. Ocjenjivanje iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti trajalo je od 14. aprila do 25. maja 2019. godine

Po istoj proceduri organizovano je ocjenjivanje u januarskom i avgustovskom roku. Pošto je za ovaj ispitni rok prijavljeno manje kandidata, angažovan je manji broj ocjenjivača.

➤ Prigovor na ocjenu

Nakon završenih ispita, poštujući kalendar ispita, učenici su imali mogućnost uvida u test dan nakon objave rezultata ispita, poslije čega su, istog dana, mogli da ulože prigovor. Rješavanje prigovora bilo je povjereno odgovarajućoj Komisiji, u čijem sastavu su bili profesori gimnazija i srednjih stručnih škola, dva dana nakon uloženog prigovora. Odluka Komisije bila je konačna. Konačne ocjene poslate su školama elektronskom poštom, istog dana kada su i objavljene na sajtu Ispitnog centra. Poslate su i štampane potpisane verzije rezultata školama.

TEST IZ CRNOGORSKOG-SRPSKOG, BOSANSKOG, HRVATSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI I ALBANSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI

Struktura testa iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti i Albanskog jezika i književnosti školske 2018/19. godine

Struktura testa iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti i Albanskog jezika i književnosti usklađena je sa revidiranim Ispitnim katalogom. Test se sastoji od 30 zadataka/pitanja. Prvih 29 zadataka odnosi se na čitanje i razumijevanje funkcionalnog teksta, na jezik i književnost. U gimnaziji 30. zadatak sastoji se od pisanja eseja, a u stručnoj školi od izrade funkcionalnog teksta.

Izradom (1-29) zadataka/pitanja učenik treba da pokaže da

- razumije sadržaj i namjenu neumjetničkog teksta/sadržaj i značenje umjetničkog teksta
- poznaje i koristi književnoistorijske i književnoteorijske termine
- umije da analizira tekst (odlomak ili rečenicu)
- poznaje gramatička i pravopisna pravila.

Pisanjem eseja učenik treba da pokaže da

- razumije temu
- zna da na osnovu datih uputstava napiše povezan i jasan sastav
- objasni svoje doživljaje
- argumentuje svoje tvrdnje
- zna da upotrebljava odgovarajuće izraze
- pravilno primjenjuje gramatička i pravopisna pravila.

Pisanjem funkcionalnog teksta učenik treba da pokaže da

→ zna da razlikuje i primjenjuje različite funkcionalne stilove u pisanju (vijest, izvještaj, intervju, reportaža, zahvalnica, molba, žalba, pismo – formalno i neformalno, čestitka, konkurs, oglas).

Testove je ocjenjivalo 28 ocjenjivača. Ocijenjen je 2 031 test na maturskom ispitu (tj. 4 062 zbog dvostrukog ocjenjivanja) i 3 587 testova na stručnom ispitu (tj. 7 174 testa – dvostuko ocjenjivanje). U trećem krugu ocjenjivanja pregledano je i ocijenjeno 1006 testova: 350 na maturskom i 656 na stručnom ispitu. Konačni rezultati objavljeni su 10. juna 2019. godine.

Vanredni junski rok za učenike koji uče u inostranstvu i kojima je Državna matura komisija odobrila polaganje održan je 18. juna 2019. godine. Polagala su 23 učenika.

U septembru je održana obuka za autore Ispitnog kataloga iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti za 2020/21. godinu (od školske 2020/21. godine maturanti četvorogodišnjih srednjih škola polagaće isti test pa je bilo neophodno pisanje jedinstvenog kataloga za filološku gimnaziju, opštu gimnaziju i srednje stručne škole). U pisanju Kataloga učestvovalo je 6 predmetnih stručnjaka (profesori na Univerzitetu - 2, profesori u gimnazijama i stručnim školama - 3, predstavnik Zavoda za školstvo - 1 i predstavnik Ispitnog centra -1). Pisanje kataloga je trajalo od septembra do 15. decembra. Katalog je dizajniran i biće prveden na albanski jezik.

TEST IZ MATEMATIKE

Učenici su rješavali po 20 zadataka od kojih je 8 bilo višestrukog izbora i 12 otvorenog tipa.

Prilikom sastavljanja testa vodilo se računa da se poštuje procentualna zastupljenost po oblastima, kao što je dato u Ispitnom katalogu. Rješavanje zadataka koji su bili u testu zahtijevalo je primjenu različitih nivoa kognitivnih sposobnosti. U testovima koji se pripremaju za maturski i stručni ispit dio zadataka je isti. Vodi se računa da su zajednički zadaci oni za koje se očekuje da će za učenike gimnazije biti u kategoriji lakih, rijetko srednje teških zadataka.

U okviru maturskog/stručnog ispita iz matematike, u 2019. godini realizovane su i sljedeće aktivnosti:

- Priprema obuke i obuka za autore test-zadataka (obučeni tim od 7 nastavnika)
- Izrada Ispitnog kataloga za specijalističko odjeljenje matematičke gimnazije za predmet Analiza sa algebrom, za školsku 2019/20. i 2020/21. godinu.
- Izrada Ispitnog kataloga iz Matematike za maturski i stručni ispit, za školsku 2020/21. godinu.
- Planiranje i priprema testa iz Analize sa algebrom

Katalozi su dizajnirani i biće prveden na albanski jezik.

Realizovana je obuka ocjenjivača stranih jezika na maturskom i stručnom ispitu.

TEST IZ STRANIH JEZIKA

Test iz stranih jezika je obuhvatao četiri područja - slušanje, čitanje, gramatika/leksika i pisanje, od kojih svako donosi po 25 od ukupno 100 bodova.

Test za gimnaziju trajao je tri sata, a za stručnu školu dva sata.

U okviru maturskog/stručnog ispita iz Engleskog jezika, u 2019. godini realizovane su i sljedeće aktivnosti:

Urađeni katalozi za engleski jezik za specijalističko odjeljenje filološke gimnazije - osnovni i viši nivo, kao i katalozi za njemački jezik za osnovni i viši nivo, Njemački drugi strani jezik. Urađeni Ispitni katalozi za Francuski, Ruski, Italijanski i Latinski jezik kao predmet od značaja u Gimnaziji i Ispitni katalog za Ruski kao prvi strani jezik (viši i niži nivo).

Katalozi su dizajnirani i biće prveden na albanski jezik.

Realizovana je obuka ocjenjivača stranih jezika na maturskom i stručnom ispitu.

Za učenike koji su jednu ili dvije školske godine boravili i školovali se u inostranstvu, Ispitni centar je 18 i 19. juna 2019. organizovao ispite u svojim prostorijama.

Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost/ Albanski jezik i književnost polagalo je 16 učenika gimnazije i 7 učenika četvorogodišnjih stručnih škola. Engleski jezik polagalo je 13 učenika gimnazije i 9 učenika četvorogodišnjih stručnih škola.

Matematiku su polagali 2 učenika gimnazije učenika četvorogodišnje.

Rezultati su prosljeđeni školama 20. juna 2019. tako da je kompletna populacija maturanata dobila istog dana Diplome o položenom maturskom i stručnom ispitu.

2.3 Analiza rezultata

Rezultati ispita izraženi su u ocjenama od 1 do 5. Detaljna analiza koja sadrži distribucije ocjena po pojedinim predmetima i uporedne prikaze ocjena data je tabelarno i grafički u **Izveštaju o maturalnom i stručnom ispitu 2019** koji će biti dostavljen kreatorima obrazovne politike (Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva). Pored analize rezultata, urađena je analiza svakog testa, svakog zadatka i dati su primjeri zadataka po nivoima težine.

Tabela 2 - Broj učenika po predmetima-maturalni ispit, juni rok i prosječno postignuće

PREDMET		Broj prijavljenih učenika	Broj učenika koji su izašli na ispit	Prosječna ocjena
Maternji jezik i književnost	Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost	2055	2031	3,74
	Albanski jezik i književnost	209	206	2,84
Prvi strani jezik	Engleski jezik	1858	1835	3,79
	Ruski jezik	10	10	4,30
Matematika		456	455	3,51
UKUPNO testova		4513	4459	

Tabela 3 - Broj učenika po predmetima-stručni ispit, juni rok i prosječno postignuće

PREDMET		Broj prijavljenih učenika	Broj učenika koji su izašli na ispit	Prosječna ocjena
Maternji jezik i književnost	Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost	3672	3587	2,71
	Albanski jezik i književnost	30	28	3,07
Prvi strani jezik	Engleski jezik	3377	3243	3,09
	Ruski jezik	124	121	3,07
	Njemački jezik	6	6	4,33
Matematika		227	217	2,98
UKUPNO testova		7436	7202	

Maturalni ispit iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti je u avgustovskom ispitnom roku polagalo 23 učenika. Prosječna ocjena je 2,39. Albanski jezik i književnost je polagalo 5 učenika. Prosječna ocjena je 2,00. Engleski jezik je polagao 31 učenik. Prosječna ocjena je 2,32.

Stručni ispit iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti su u avgustovskom ispitnom roku polagala 278 učenika. Prosječna ocjena je 2,46.

Engleski jezik je polagalo 140 učenika. Prosječna ocjena je 2,07. Matematiku je polagalo 14 učenika. Prosječna ocjena je 2,50.

2.4 Priprema i realizacija maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog ispita iz stručno-teorijskog predmeta i stručnog rada

Maturalni ispit za školsku 2018/19. godinu sastojao se iz obaveznih i izbornih predmeta, a stručni ispit sastojao se iz opšteobrazovnog dijela i stručnog dijela (stručno-teorijskog ispita i stručnog rada). Ispitni centar je imao svoju ulogu u pripremi za realizaciju maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog dijela stručnog ispita u dijelu pripreme ispitnih pitanja. Za ovu svrhu korišćeni su katalozi iz predmetnih sadržaja važećih ispitnih programa. Sama realizacija ovih ispita povjerena je školama.

Maturalni ispit - izborni predmeti

Izborni predmeti maturalnog ispita polagali su se usmenim putem pred ispitnim komisijama koje su obrazovane u školama. Ispitnu komisiju čine predsjednik, stalni član i član ispitivač. Komisija ima i zapisničara.

Zadatak Ispitnog centra bio je da s predstavnicima aktiva predmeta, koji na osnovu maturalnog standarda učenici mogu izabrati za polaganje, usaglasi ispitna pitanja za usmeni dio maturalnog ispita.

Kombinaciju ispitnih pitanja i formiranje ispitnih »listica« za usmeni dio maturalnog ispita iz izbornih predmeta uradili su zaposleni u Ispitnom centru u saradnji sa odabranim profesorima iz škola.

Na osnovu podataka iz škola o broju ispitnih komisija, štampan je i adekvatan broj kompleta ispitnih listica. Listice se u sigurnosnim vrećicama dostavljaju školama prema potrebi, zavisno od interesovanja učenika za pojedine predmete

najkasnije do februara tekuće godine, škole ih čuvaju u dogovoru sa Ispitnim centrom. Listice se otvaraju u školama na dan ispita. Kompleti ispitnih listica za usmeni dio (za izborne predmete) maturalnog ispita prevedeni su na albanski jezik.

➤ **Stručni ispit – stručno-teorijski predmeti i stručni rad**

Stručno-teorijski predmeti na stručnom ispitu se polažu na način utvrđen predmetnim ispitnim katalogima, a stručni rad se polaže na način utvrđen ispitnim katalogima stručnog rada, u skladu s obrazovnim programima.

Ispit iz stručno-teorijskog predmeta polaže se usmeno, u skladu s ispitnim katalogima nastavnog predmeta.

U skladu sa izmjenama koncepta stručnog ispita koji će se primjenjivati od školske 2020/2021. godine Ispitni centar je tokom školske 2018/2019. godine uradio ogledni test ispita *stručna teorija* za 7 modularizovanih obrazovnih programa. U pitanju su obrazovni programi: *Elektrotehničar energetika*, *Ekonomski tehničar*, *Pravno-administrativni tehničar*, *Arhitektonski tehničar*, *Restorater*, *Tehničar mehatronike*, *Tehničar modnog dizajna*. CSO je predložio saradnike iz škola koji su radili na navedenim modularizovanim programima i time bili najadekvatniji saradnici u ovom poslu. Takođe, kao prelazno rješenje, urađeni su ispitni listići za dva predmeta *OP Grafički tehničar (Tehnologija pripreme za štampu i Tehnologija štampe)*. Ovaj OP se u međuvremenu pojavio kao novi, nepotpuno modularizovan (samo u školi JUSŠ „Spasoje Raspopović“). Narednih godina planira se parcijalno uvođenje modularizovanih programa (najprije devet, potom osam). Za obrazovne programe, koji nisu modularizovani ispit će se realizovati, kao do sada, uz korišćenje postojećih ispitnih listića, na čemu insistira i važeći *Pravilnik o načinu i postupku polaganja stručnog ispita za učenike koji nastavljaju obrazovanje* („Službeni list RCG“ 43/2019).

Zadatak Ispitnog centra bio je da s predstavnicima aktiva stručno-teorijskih predmeta usaglasi ispitna pitanja za usmeni dio stručnog ispita.

Listice se u sigurnosnim vrećicama dostavljaju školama prema potrebi, zavisno od interesovanja učenika za pojedine predmete najkasnije do februara tekuće godine, škole ih čuvaju u dogovoru sa Ispitnim centrom. Listice se otvaraju u školama na dan ispita.

Kompleti ispitnih listica za usmeni dio (za izborne predmete) maturalnog ispita prevedeni su na albanski jezik.

Izrada i odbrana stručnog rada - kandidat na ispitu treba da pokaže:

- da poznaje određenu stručnu oblast,
- da je samostalan u planiranju, izradi, vrednovanju i odbrani rada i dr.

3. EKSTERNA PROVJERA ZNANJA NA KRAJU TREĆEG CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE

Eksterna provjera znanja na kraju III ciklusa osnovne škole je standardizovana eksterna provjera školskih postignuća učenika na kraju IX razreda osnovnoškolskog obrazovanja. Ovakva odluka našla je utemeljenje u Zakonu o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (član 56). Na kraju trećeg ciklusa vrši se eksterna provjera znanja učenika iz: Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti, Matematike i jednog predmeta koji učenik izabere sa liste obaveznih predmeta, a koji se izučavaju u III ciklusu najmanje u dva razreda. Učenici ne mogu izabrati Fizičko vaspitanje, Muzičku i Likovnu kulturu.

Za pripremu zadataka zadužen je Ispitni centar, a provjeru znanja vrši Ispitni centar u saradnji sa školom. Način i postupak provjere znanja učenika propisuje Ministarstvo prosvjete.

Provjeravaju se znanja zasnovana na ključnim djelovima nastavnog programa pokazujući nivo pojedinačnih postignuća učenika za predmete koji se polažu na ovoj provjeri znanja.

Ispitni centar je u saradnji sa školama, ove školske godine, organizovao eksternu provjeru znanja na kraju III ciklusa osnovne škole. Radi što bolje pripreme urađena je analiza rezultata i procedura eksterne provjere znanja u školskoj 2016/2017. godini.

Kako bi organizacija provjere znanja bila realizovana u svim školama na isti način i po jednakim pravilima i procedurama, pripremljeno je detaljno Uputstvo za realizaciju. Realizovane su obuke za glavne ocjenjivače i pisanje ajtema.

Ova provjera znanja je organizovana 9, 10. i 11. aprila 2019. godine, a prijavljeno je 6969 učenika, koji su raspoređeni u odgovarajuće prostorije (najviše po 15 učenika u jednoj prostoriji). Za ovaj ispit Ispitni centar je angažovao 157 školskih koordinatora (sedam osnovnih škola nije imalo učenika u 9. razredu). Školski koordinatori su obučili test-administratore, koji su pratili regularnost u učionicama, a ocjenjivali su predmetni nastavnici koji ne predaju IX razredu i to komisijski.

Učenici s posebnim obrazovnim potrebama su radili test koji su, vodeći računa o vrsti smetnji, sastavili njihovi nastavnici u školi. Nastavnici su test prilagođavali na osnovu seta pitanja urađenog u Ispitnom centru u saradnji s defektologom resursnog centra. Prilagođavanje eksternog ispita u IX razredu je rađeno za 100 učenika, 98 na službenom jeziku i 2 na albanskom jeziku.

Ispitni centar je svim školama poslao set pitanja za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama iz sljedećih predmeta: Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti, Albanskog jezika, Matematike, Matematike na albanskom jeziku, Engleskog jezika, Engleskog jezika na albanskom jeziku, Istorije, Geografije, Hemije i Biologije.

Radi ocjenjivanja testova na kraju trećeg obrazovnog ciklusa iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti angažovano je 106 ocjenjivača (11. marta 2019. godine obučen je 21 glavni ocjenjivač s cijele teritorije Crne Gore).

Obuka glavnih ocjenjivača iz engleskog jezika na eksternoj provjeri znanja učenika na kraju trećeg ciklusa osnovne škole, učestvovalo 20 nastavnika 13. marta 2019.

Sve procedure praćene su Formularom u kojem se može vidjeti ko je dežurao u kojoj učionici i koji nastavnici su ocjenjivali koje testove. Unos podataka radili su IT koordinatori, koji su i poslali podatke Ispitnom centru. Ispitni centar je uradio **analizu podataka** i kontrolno ocjenjivanje na reprezentativnom uzorku. Analiza će biti prezentovana direktorima škola. Biće napravljen detaljan izvještaj koji će sadržavati sve relevantne informacije za kreatore obrazovne politike (Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva).

Tabela 4 - Broj učenika po predmetima i prosječno postignuće

Predmet	Broj prijavljenih učenika	Broj učenika za koje su unijeti podaci u MEIS	Prosječno postignuće
Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost	6671	6628	55,70%
Albanski jezik i knjiženost	298	298	46,64%
Matematika	6969	6922	51,78%
Engleski jezik	4867	4867	70,40%
Italijanski jezik	47	47	57,97%
Ruski jezik	141	141	67,27%
Francuski jezik	38	38	71,05%
Njemački jezik	22	15	86,52%
Istorija	167	161	49,38%
Geografija	1226	1218	57,68%
Biologija	282	278	49,85%
Hemija	146	144	63,81%
Fizika	33	32	5

4. TESTIRANJE UČENIKA NA KRAJU DRUGOG CIKLUSA

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (Službeni list RCG br. 47/17) od školske 2017/2018 godine uvedeno je testiranje učenika na kraju drugog ciklusa, na osnovu eksterno pripremljenih zadataka. Sav test-materijal je pripremljen u Ispitnom centru.

Postignuća učenika testiraju se iz jednog od navedenih predmeta: crnogorskog, odnosno maternjeg jezika, matematike, engleskog jezika ili odabranih poglavlja iz prirodnih i društvenih nauka.

Testiranje nema za cilj vrednovanje individualnog rada učenika i nastavnika, niti se na osnovu dobijenih rezultata pravi poređenje među školama. Nema javnog publikovanja podataka kojima se može identifikovati bilo koji učenik, nastavnik ili škola. Testiranje daje pouzdane podatke o predmetnom kurikulumu, njegovoj prilagođenosti učenicima određenog uzrasta i ključnim faktorima koji utiču na postignuće učenika.

Testiranjem utvrđujemo u kojoj mjeri su učenici usvojili ključna znanja i vještine koje stiču tokom školovanja, što omogućava kreatorima obrazovne politike bolje praćenje i unapređivanje kvaliteta obrazovanja.

Testiranje je realizovano 7. maja 2019. godine u 157 osnovnih škola, za 6969 učenika 6. razreda osnovne škole. U svim školama testiranje je počelo u isto vrijeme, u 12 časova. Učenici su radili test u svojim učionicama.

Podaci o broju odjeljenja VI razreda po školama i broju učenika po odjeljenjima preuzimaju se iz baze MEIS-a.

Za sprovođenje i organizaciju testiranja bio je uključen veliki broj saradnika iz škola. Testiranje je realizovano iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti. Testirane su četiri oblasti: Čitanje, Gramatika i pravopis, Pisanje i Semantika. U istraživanju su učestvovala 6 734 učenika iz svih osnovnih škola Crne Gore koji su rješavali zadatke raspoređene u 16 test-knjižica. Formirano je 8 novih test-knjižica s ciljem pretestiranja zadataka. Prilagođeno je 8 test-knjižica s testiranja iz 2008. godine. U test-knjižicama su dati i zadaci čitalačke pismenosti po ugledu na PISA zadatke. Kodiranje zadataka počelo je 26. juna, a završeno je 16. jula 2019. U kodiranju je učestvovalo 10 kodera.

Testiranje učenika sastojalo se iz dva dijela. U prvom dijelu učenici su radili test u trajanju od 60 minuta. Zatim je uslijedila pauza od 15 minuta, nakon koje su učenici popunjavali Upitnik za učenike. Vrijeme predviđeno za Upitnik je bilo 40 minuta, uključujući čitanje uputstava i prenošenje odgovora u list za odgovore upitnika.

Školama je poslat obrazac saglasnosti za roditelje/staratelje, koji su potpisom potvrdili da njihovo dijete može popunjavati Upitnik za učenike.

Ispitni centar je pripremio testove, formulare, kao i Uputstva za školske koordinatore i test-administratore kako bi se testiranje u svim školama sprovelo pod jednakim uslovima. Održane je sastanak sa školskim koordinatima na kom su detaljno pojašnjene procedure i obaveze vezane za realizaciju testiranja. Realizovane su obuke za izradu Ispitnog programa na kraju II ciklusa osnovnog obrazovanja i obuka za izradu test zadataka programa za potrebe testiranja na kraju drugog ciklusa osnovne škole.

Škole su dobile test materijal na dan testiranja. Sigurnosne vrećice s test-knjižicama su se otvarale u učionici, pred učenicima, neposredno pred početak testiranja.

Nakon završenog testiranja test-materijal je istog dana vraćen Ispitnom centru, gdje se organizuje pregledanje.

5. DRŽAVNO TAKMIČENJE ZNANJA

Takmičenje je održano na Ekonomskom fakultetu 23. februara 2019. godine za osnovne škole i 24. februara za srednje škole. Takmičenje iz programiranja i usmenog dijela iz stranih jezika održalo se 2. marta 2019. godine.

Na Državnom takmičenju osnovci su se takmičili iz Matematike u VI razredu i IX, dok su se iz Fizike, Hemije, Biologije, Engleskog, Ruskog, Francuskog, Italijanskog i Njemačkog jezika takmičili samo u IX razredu. Srednjoškolci su se takmičili iz Matematike, Fizike, Hemije, Biologije, Istorije, Geografije, Programiranja i iz stranih jezika u IV razredu. Škole su za takmičenje mogle prijaviti i učenike nižih razreda ukoliko su učenici dodatnim radom savladali predviđeni program i osvojili nagradu na školskom takmičenju. U tabeli br. 7 dat je broj takmičara iz osnovnih škola po predmetima, a u tabeli br. 8 broj učesnika iz srednjih škola, po predmetima.

Za takmičare čiji je maternji jezik albanski testovi su prevedeni.

Tabela 5 - Broj učesnika iz osnovnih škola, po predmetima

Predmet	Razred	3R	Br. učesni
MATEMATIKA	VI		62
MATEMATIKA	IX		32
FIZIKA	IX		18
HEMIJA	IX		27
BIOLOGIJA	IX		51
ENGLESKI JEZIK	IX		146
FRANCUSKI JEZIK	IX		20
ITALIJANSKI JEZIK	IX		10
NJEMAČKI JEZIK	IX		15
RUSKI JEZIK	IX		18
Ukupno			399

Tabela 6 - Broj učesnika iz srednjih škola, po predmetima

Predmet	Razred	Br. učesnika
MATEMATIKA	IV	23
FIZIKA	IV	18
HEMIJA	IV	10
BIOLOGIJA	IV	25
ENGLESKI JEZIK	IV	58
FRANCUSKI JEZIK	IV	12
ITALIJANSKI JEZIK	IV	13
NJEMAČKI JEZIK	IV	11
RUSKI JEZIK	IV	13
PROGRAMIRANJE	IV	32
GEOGRAFIJA	IV	26
ISTORIJA	IV	23
Ukupno		264

Organizator Državnog takmičenja u znanju, Ispitni centar, dodijelio je diplome takmičarima koji su osvojili jedno od prvih pet mjesta.

Ispitni centar je organizovao pripremu i snosio troškove učešća na međunarodnim olimpijadama:

- 36. Balkanskoj matematičkoj olimpijadi koja je održana u Kišinjevu, Moldavija, od 30. aprila do 5. maja 2019. **Učenik Kosta Vukičević osvojio bronzanu medalju. Učenik Matija Delić dobio je pohvalu.**
- 23. Juniorskoj balkanskoj matematičkoj olimpijadi koja je održana u gradu Agros, Kipar od 20. do 25. juna 2019.
- 27. Balkanskoj olimpijadi iz Informatike koja je održana u Atini, Grčka od 9. do 14. septembra 2019.
- 51. Međunarodnoj olimpijadi iz Hemije koja je održana u Parizu, od 21. do 30. jula 2019.
- 60. Međunarodnoj olimpijadi iz Matematike koja je održana u gradu Bath, Velika Britanija, od 11. do 22. jula 2019. **Učenik Matija Delić je na ovom takmičenju dobio pohvalu.**
- 50. Međunarodnoj olimpijadi iz Fizike koja je održana u Tel Avivu, Izrael, od 7. do 15. jula 2019.
- 30. Međunarodnoj olimpijadi iz Biologije koja je održana u Segedinu, Mađarska, od 14. do 21. jula 2019. **Učenik Marko Šušić je na ovom takmičenju osvojio bronzanu medalju.**
- 31. Međunarodnoj olimpijadi iz Informatike koja je održana u Bakuu, Azerbejdžan, od 4. do 11. avgusta 2019.
- 16. Međunarodnoj olimpijadi iz geografije koja je održana u Hong Kongu od 30. jula do 6. avgusta 2019.

6. PISA TESTIRANJE

PISA – Programme for International Student Assessment (Program za međunarodno testiranje učenika) je najveće međunarodno istraživanje u oblasti obrazovanja podržano od strane OECD-a u kome su u prethodnom ciklusu učestvovala 72 zemlje. PISA testiranje ima sljedeće karakteristike:

- ispituje učenike starosne dobi oko 15 godina,
- ocjenjuje pripremljenost učenika za život i
- mjeri postignuća učenika iz oblasti čitanja, matematike i prirodnih nauka.

PISA testiranje omogućava međunarodnu uporedivost podataka o znanjima i vještinama mladih na kraju obaveznog školovanja, a takođe se dobija slika o načinima na koje se znanja i vještine koriste u situacijama iz svakodnevnog života. Rezultati istraživanja koriste se da škole, obrazovni sistemi i Vlada identifikuju oblasti koje treba poboljšati.

Vlada je usvojila izvještaj sa akcionim planom *Rezultati studije PISA 2015. i preporuke za unapređenje obrazovne politike*

Glavno testiranje sedmog ciklusa PISA istraživanja održano je od 12. marta do 12. maja 2018. godine.

U 2019. godini pripremljen je Izvještaj o rezultatima međunarodnog testiranja učenika PISA 2018 u Crnoj Gori

Rezultate PISA 2018 u Crnoj Gori prezentirala je direktorica Ispitnog centra Dragana Dmitrović 3. decembra 2019. u Ministarstvu prosvjete

U 2019. godinu su realizovane Pripreme za novi ciklus testiranja PISA 2021.

7. REALIZACIJA TIMSS 2019 GLAVNOG TESTIRANJA

U 2019. godini Ispitni centar je realizovao i TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study/Trendovi u međunarodnom ispitivanju obrazovnih postignuća iz matematike i prirodnih nauka) Glavno testiranje. TIMSS je veliki međunarodni projekat u čijem je fokusu ispitivanje postignuća učenika iz matematike i prirodnih nauka. Riječ je o projektu Međunarodnog udruženja za evaluaciju obrazovnih postignuća (International Association for the Evaluation of Education Achievement – IEA), a stručno rukovođenje istraživanjem, na međunarodnom planu, predvodi ogranak ovog udruženja – Međunarodni istraživački centar za TIMSS i PIRLS sa Boston koledža.

TIMSS istraživanje se realizuje od 1995. godine u okviru četvorogodišnjih istraživačkih ciklusa. U TIMSS-u se, po pravilu, ispituju postignuća učenika (u zavisnosti od obrazovnog sistema zemlje učesnice) na kraju četvrtog i na kraju osmog razreda (odnosno, na kraju četvrte i osme godine formalnog školovanja) tj. na kraju petog i devetog razreda. Zemlje koje učestvuju u TIMSS-u imaju mogućnost da istraživanje sprovedu u oba razreda ili u jednom od njih.

U TIMSS istraživanju je učestvovalo 140 škola, tj. svaka osnovna škola sa više od jednog učenika. Po školama uzorak su činila od jednog do pet odjeljenja (veći broj odjeljenja uključuje područna odjeljenja), tako da je ukupno u istraživanju učestvovalo 5248 učenika četvrtih razreda iz 361 odjeljenja (ove školske godine u četvrtom razredu je bilo 8137 učenika) i 361 nastavnik.

Pripreme za Glavno testiranje su počele u avgustu 2018. godine, kada su na sastanku u Stokholmu precizirani detalji vezani sa glavno istraživanje (razred, jezik, pismo). Zatim je preveden materijal, da bi se kroz više procesa verifikacije, sređivanja i dizajniranja prevoda, došlo do odobrenja za štampu svih istrumenata (testova i upitnika) sredinom januara 2019. godine.

Uporedo sa pripremanjem materijala, u saradnji sa školskim koordinatorima, prikupljani su podaci za učenike tj. za svako odjeljenje posebno. Testiranje realizovano u dogovorenim rokovima.

U februaru 2019. godine je održana obuka za školske koordinatore u prostorijama Ispitnog centra. Samo istraživanje je sprovedeno u periodu od 11. marta do 1. aprila. Istraživanje je proteklo bez problema. Istraživanje je na uzorku od 15 škola pratio i međunarodni kontrolor (IQCM).

Nakon testiranja se pristupilo ocjenjivanju testova (jednostruko i dvostruko – Reliability Scoring). Ocjenjivanje je realizovano u prostorijama Ispitnog centra a za to su bili angažovani 16 ocjenjivača, po 8 za matematiku i 8 za prirodu. Ocjenjivanje su koordinisale savjetnica za prirodnu grupu predmeta i savjetnica za matematiku. Paralelno sa ocjenjivanjem je vršen je unos podataka tj. upitnika (oko 5100 upitnika za učenike, 5100 upitnika za roditelje, 361 upitnik za nastavnike i 140 upitnika za škole tj. direktore škola). Po završenom ocjenjivanju je unijeto oko 5100 testova i oko 2100 duplo ocijenjenih testova.

Sve vrijeme su rađene provjere unosa na uzorku od 5% unijetog materijala.

Po završenom unosu je trebalo podatke o prisustvu učenika ispitu unijeti u elektronsku formu (excel) kako bi se podaci unijeli u bazu. Posle toga upoređivanjem unosa sa prisustvom učenika, prečišćene su baze i sređena sva nepoklapanja u sve tri baze (baza o prisustvu učenika, baza za testove i posebna baza za upitnike). Shodno striktnim zakonima o čuvanju ličnih podataka u Njemačkoj, sva lična imena učenika i nastavnika su pobrisana iz svih fomulara koje smo poslali IEA Hamburg (oko 1400 excel formi).

Potom je izvršeno poređenje ocjenjivača kroz excel jer u bazama ne postoje funkcije za poređenja. Prevelike razlike su ponovo pregledane i ocjenjivane. Potom obaveza svake zemlje po okončanom poslu je da se skenira po 250 testova, striktno prateći obaveznu nomenklaturu svakog lista koji se skenira i strukturu foldera u kojima se čuva svaki test posebno - u pitanju je preko 11000 skenova.

Nakon ocjenjivanja je realizovan i tzv. Cross Country Reliability Scoring, elektronsko ocjenjivanje, koje služi kao parametar za procjenjivanje konzistentnosti ocjenjivača (više istih zadataka ocjenjuju ocjenjivači iz svih zemalja koji su ocjenjivali testove na glavnom ocjenjivanju).

Konačni rezultati istraživanja se očekuju krajem 2020. godine.

8. PRIPREMA ZA REALIZACIJU PIRLS 2021 PROBNOG TESTIRANJA

Razvijanje čitalačkih vještina ključno je za napredak djece. Stoga IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement – Međunarodno udruženje za evaluaciju obrazovnih postignuća) redovno sprovodi testiranje dječje čitalačke pismenosti i faktora koji utiču na nju u zemljama širom svijeta.

U tom cilju se sprovodi PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study - Međunarodno testiranje razvoja čitalačke pismenosti). Ovim testiranjem mjere se postignuća djece u četvrtom razredu osnovne škole i njihova iskustva u učenju čitanja kod kuće i u školi.

Testiranje PIRLS je prvi put sprovedeno 2001. godine i od tada se sprovodi svakih pet godina, kako bi se procijenio napredak u čitalačkim postignućima učenika i trendovi u kućnim i školskim okruženjima koji utiču na učenje čitanja.

U ciklusu istraživanja PIRLS 2016. učestvovala je ukupno 61 zemlja iz cijelog svijeta, od kojih je njih jedanaest imalo status referentnih učesnica.

Crna Gora će po prvi put učestvovati na ovom testiranju u ciklusu PIRLS 2021.

PIRLS probno testiranje će se realizovati 2020. godine, a glavno 2021. godine.

Ispitni centar je u 2019. godini obavio sve pripreme potrebne za uspješnu realizaciju PIRLS probnog i glavnog testiranja.

Planirano je da se istraživanje sprovede u periodu od 01. marta do 15. aprila 2020. godine, kako je predviđeno Školskim kalendarom za 2019/20 godinu.

9. PROVJERA ZNANJA CRNOGORSKOG JEZIKA ZA PRIJEM U CRNOGORSKO DRŽAVLJANSTVO

Na osnovu člana 8, stav 45 Zakona o crnogorskom državljanstvu, Vlada Republike Crne Gore je na sjednici od 31. jula 2008. godine donijela Odluku o određivanju stručne organizacije za utvrđivanje kriterijuma i provjeru znanja crnogorskog jezika u postupku prijema u crnogorsko državljanstvo. Prema ovoj odluci, Ispitni centar utvrđuje kriterijum i vrši provjeru znanja crnogorskog jezika.

Tokom 2019. godine, Ispitni centar je na osnovu svjedočanstva/diplome o završenoj školi na području Crne Gore, bivše SFRJ, SRJ i SCG, izdao potvrde o znanju crnogorskog jezika za 105 kandidata. Za 55 kandidata koji nijesu posjedovali navedenu dokumentaciju organizovano je polaganje ispita iz crnogorskog jezika, a prema predviđenom programu i pred stručnom komisijom.

10. NACIONALNE STRUČNE KVALIFIKACIJE

U oblasti Nacionalnih stručnih kvalifikacija u 2019. godine realizovane sledeće aktivnosti:

- Upućivanje prijedloga licenciranih ispitivača, prema zahtjevu organizatora obuke u skladu sa novim Pravilnikom,
- Praćenje i analiza novih zakonskih rješenja i propisa koji se odnose na postupak sticanja nacionalne stručne kvalifikacije,
- Prisustvo ispitima za sticanje stručnih kvalifikacija radi praćenja sprovođenja ispita,
- Konstantno informisanje i savjetovanje u skladu sa članom 16 Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama,
- Praćenje međunarodnih dostignuća u oblasti obrazovanja odraslih (uporedna iskustva),
- Dopuna Programa za osposobljavanje za ispitivača u postupku sticanja nacionalne stručne kvalifikacije.
- Objavljeni su Javni pozivi za uključivanje u Program osposobljavanja za licenciranog ispitivača u postupku sticanja stručnih kvalifikacija za sljedeće kvalifikacije: turistički/a vodič/kinja, administrator/administratorka; poslovno-tehnički sekretar/poslovno-tehnička sekretarka; ovlašćeni računovođa; računovodstveni tehničar; gerontodomačin/gerontodomačica; asistent/asistentkinja u nastavi; omladinski/a aktivista/kinja; čuvar/ka lovišta – rezervata; izrađivač/ica jednostavnih ukrasnih predmeta i nakita; konobar/ica; recepcioner/recepcionerka; pomoćni/a stolar/ka; pomoćnik/ca keramičara/keramičarke.

- Realizovane su obuke i ispiti za sticanje licence za ispitivača za: turističke vodiče, instruktore vožnje motornih vozila, rukovaoce građevinskom mehanizacijom, pomoćnika automehaničara, omladinske aktiviste, ovlaštene računovođe, računovodstvene tehničare.
- Izdate su 23 potvrde za ispitivače i upućeni prijedlozi za izdavanje licenci.

11. OSTALE AKTIVNOSTI

U 2019. godini direktorica ispitnog centra je imala uspješnu saradnju sa Ministarstvom prosvjete, Centrom za stručno obrazovanje, Zavodom za školstvo, Zavodom za udžbenike, Privrednom komorom, međunarodnim organizacijama OECD i IEA, Zavodom za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, Ministarstvom nauke i vaspitno-obrazovnim institucijama kroz učešće na seminarima, konferencijama, u radnim grupama, prezentacijama, radnim tijelima, obukama:

- „Prezentacija aktuelnosti u obrazovanju odraslih i obrazovne ponude organizatora obrazovanja odraslih koji realizuju programe obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije“,
- Šesti sastanak TIMSS nacionalnih timova i obuka koordinatora ocjenjivača,
- Epale KONFERENCIJA „Fleksibilni programi učenja odraslih i razvoj ljudskih resursa“,
- Konferencija Unije direktora škola Crne Gore,
- Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja Srbije,
- PISA Governing Board,
- Konferencija „Sinergija – ključ uspjeha Regiona“,
- Savjet za kvalifikacije,
- Radna grupa za za poglavlje 26 – Obrazovanje i kultura,
- Upravni odbor projekta "Unapređenje obrazovnih programa i usluga za potrebe marginalizovanih grupa",
- Upravni odbor projekta „Integracija ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore“
- Okrugli sto „Značaj partnerske saradnje u sticanju i unapređivanju stručnih kvalifikacija i ključnih kompetencija“,
- Panel diskusija “Naučno obrazovanje u Crnoj Gori – prepoznavanje vizije za budućnost”
- “Stručno obrazovanje- pregled, perspektive razvoja i izazovi”, Podgorica,

U 2019. godini, Ispitni centar je imao predstavnike na sljedećim seminarima, konferencijama, prezentacijama, radnim tijelima, obukama i sl.:

- Radna grupa *Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenja nastave i učenja u školi – Engleski jezik*,
- Selekciona komisija za dodjelu stipendija United World Colleges,
- Prva međunarodna/peta nacionalna konferenciju za nastavnike engleskog jezika ELTAM, Filološki fakultet u Nikšiću
- Organizacija sastanka članova PISA tima sa članovima Radne grupe za praćenje Programa za realizaciju preporuka obrazovne politike 2018-2022. godine na osnovu rezultata studije PISA 2015 radi ostvarivanja komunikacije IC-a s obrazovnim institucijama kako bi rezultati PISA istraživanja bili iskorišćeni za kreiranje obrazovne politike. – IC, 12. 9. 2019.
- *Prva obuka za nacionalne projektne menadžere u programu PISA 202, i obuka za planiranje izvještaja PISA 2018.* Beč, Austrija.
- Predavanje prof. Aleksandra Baucala (Filozofski fakultet – Odsjek za psihologiju, Beograd) – *Socioemocionalne kompetencije učenika: od faktora obrazovnih postignuća do posebnog ishoda obrazovanja*
- Zaštita na radu - obuka i osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad i zaštitu na radu u Ispitnom centru
- Info dan o Konkursu za dodjelu grantova za inovativne projekte, Ministarstvo nauke Crne Gore i Privredna komora Crne Gore,

- PISA 2018 – Analyzing PISA 2018 Data with the PISA Data Explorer and the IEA’s IDB Analyzer//Item Response Theory and Population Modeling in Large Scale Assessments, Princeton, SAD, prisustvovali PISA nacionalni koordinator i data menadžer
- (Webinari:
 - PISA 2021 – prevođenje i editovanje u programu OmegaT
 - PISA 2021 – *Improving your School, Student, and Teacher Participation Rates*, 24. 9. 2019.
 - PISA 2021 – Coding guides
 - PISA 2021 – training Test-administrators)
 - TIMSS – obuka za ocjenjivače zadataka iz matematike, Kipar
 - Obuka kodera i kodiranje zadataka iz matematike na glavnom TIMSS 2019 testiranju
 - Odgovaranje na pitanja iz upitnika koji se tiču veze između TIMSS zadataka i programa iz matematike
 - Komisija za primjenu Metodičkog uputstva o ocjenjivanju po ishodima iz Matematike i trener na obuci: Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenja nastave i učenja u školi (u organizaciji Zavoda za školstvo)
 - EPALE konferencija pod nazivom *Fleksibilni programi učenja odraslih i razvoj ljudskih resursa*, Kolašin.
 - Manifestacije XVIII dani obrazovanja i učenja odraslih.
 - Prezentacija – tema: *Značaj partnerske saradnje u sticanju i unapređivanju kvalifikacija i ključnih kompetencija*.
 - Učestvovanje u pisanju priručnika *Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređivanja nastave i učenja u školi* kao i u obučavanju nastavnika za ocjenjivanje u organizaciji Zavoda za školstvo (jul – decembar).
 - Izrada instrumenata za identifikaciju darovitih, u skladu sa obavezama iz Akcionog plana Strategije za razvoj darovitih učenika. Aktivnost se realizuje u saradnji s Udruženjem psihologa Crne Gore.
 - Radna grupa za izadu Programa za razvoj i podršku talentovanim učenicima 2020-2022
 - Projekat „Integracija ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore“ koji se sprovodi u okviru Zajedničkog programa EU i MNE za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike.
 - Projektu "Unapređenje obrazovnih programa i usluga za potrebe marginalizovanih grupa", Service Contract N° CFCU/MNE/091
 - Projekat Učešće mladih talenata (pobjednika Državnog takmičenja znanja) na međunarodnim takmičenjima“ u saradnji sa Ministarstvom nauke,

Vaka Đurovića bb
81000 Podgorica
+382 20 665 590
+382 20 665 589
www.iccg.co.me
ic@iccg.edu.me

Primljeno: 31.01.2020.			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost

ZAVOD ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA – Podgorica

Novaka Miloševa 36, 81000 Podgorica

Telefon: (020) 230 413; Fax: (020) 230 409

Br. 92

Podgorica, 31. januar 2020. godine

IZVJEŠTAJ O RADU ZAVODA ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA PODGORICA ZA 2018. GODINU

Organizacione jedinice Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica su:

- Odjeljenje za izdavačku djelatnost,
- Odjeljenje za plasman i promet,
- Odjeljenje za pravne kadrovske i opšte poslove i
- Odjeljenje za računovodstveno-finansijske poslove.

I. IZVJEŠTAJ O RADU ODJELJENJA ZA IZDAVAČKU DJELATNOST

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica radio je u izvještajnom periodu na obezbjeđivanju cjelokupne udžbeničke literature za osnovnu školu, gimnaziju i pojedine udžbenike za srednje stručno obrazovanje, a sve prema Izdavačkom planu.

Pored toga, nastavljeno je objavljivanje časopisa „Vaspitanje i obrazovanje“ i lista „Prosvjetni rad“, te štampanje i distribucija školskih obrazaca za šk. 2019/2020. godinu.

Izdavanje udžbeničke literature

Udžbenička literatura na crnogorskom jeziku

- **Predškolsko vaspitanje**
 - Muzičke aktivnosti u predškolskim ustanovama – priručnik za vaspitače u predškolskim ustanovama Nacionalni savjet za obrazovanje odobrio za upotrebu. Predviđeno je da se štampa u okviru tendera za 2020. godinu.

Izdavačkim planom bilo je predviđeno raspisivanje konkursa za pribavljanje rukopisa za *Priručnik za rad s djecom do tri godine*. Na konkurs nije pristigao nijedan rukopis.

Kako za takvim priručnikom postoji potreba, odlučeno je da se ponovo raspiše konkurs za pribavljanje rukopisa.

- **Osnovna škola**

Udžbenički kompleti za obavezne nastavne predmete u osnovnoj školi

Tokom 2019. godine izdali smo veći broj reprint izdanja udžbeničkih naslova za osnovnu školu (boldom su naznačeni potpuno novi naslovi/kompleti):

- *Čigra slova i glasova 1* – udžbenik, *Kako to može 1* – udžbenik, *U svijetu matematike 1* – udžbenički komplet, *Likovna kultura 1* – udžbenik, *Čarolija muzike 1* – udžbenik, *Istražujem svoju okolinu 1* – udžbenik
- *Čigra slova i glasova 2* – udžbenik i radna sveska, *Kako to može 2* – udžbenik i radna sveska, *U svijetu matematike 2* – udžbenički komplet, *Likovna kultura 2* – udžbenik, *Čarolija muzike 2* – udžbenik, *Istražujem svoju okolinu 2* – udžbenik i radna sveska
- *Čigra slova i glasova 3* – udžbenik i radna sveska, *Kako to može 3* – udžbenik i radna sveska, *U svijetu matematike 3* – udžbenički komplet, *Likovna kultura 3* – udžbenik, *Čarolija muzike 3* – udžbenik, *Istražujem svoju okolinu 3* – udžbenik i radna sveska
- *Riječ po riječ 4* – udžbenik i radna sveska, *Čarolija čitanja 4* – udžbenik i dnevnik čitanja, *U svijetu matematike 4* – udžbenički komplet, *Poznavanje društva 4* – udžbenik i radna sveska, *Priroda 4* – udžbenik i radna sveska, *Likovna kultura 4* – udžbenik, *Muzička kultura 4* – udžbenik
- *Riječ po riječ 5* – udžbenik i radna sveska, *Moja čitanka 5* – udžbenik i dnevnik čitanja, *Likovna kultura 5* – udžbenik, *Priroda 5* – udžbenik i radna sveska, *Poznavanje društva 5* – udžbenik i radna sveska, *Matematika 5* – udžbenik i zbirka zadataka, *Muzičko 5* – udžbenik, *Informatika sa tehnikom 5* – udžbenik (I i II dio)
- *Riječ po riječ 6* – udžbenik i radna sveska, *Čitaj i traži svoj put 6* – udžbenik i dnevnik čitanja, *Matematika 6* – udžbenik i zbirka zadataka, *Muzičko 6* – udžbenik, *Istorija 6* – udžbenik, *Istorija 6* – radna sveska, *Biologija 6* – udžbenik i radna sveska, *Informatika sa tehnikom 6* – udžbenik (I i II dio), *Likovna kultura 6* – udžbenik
- *Moć jezika 7* – udžbenik i radna sveska, *Čitaj i i uči da voliš 7* – čitanka i dnevnik čitanja, *Geografija 7* – udžbenik i radna sveska, ***Biologija 7 – udžbenik i radna sveska***, *Muzička kultura 7* – udžbenik, *Muzička kultura 7* – CD za učenike, *Istorija 7* – udžbenik, ***Istorija 7 – radna sveska***, *Likovna kultura 7* – udžbenik, *Matematika 7* – udžbenik i zbirka zadataka, *Fizika 7* – udžbenik i zbirka zadataka, *Informatika sa tehnikom 7* – udžbenik (I i II dio), *Hemija 7* – udžbenik i zbirka zadataka
- *Moć jezika 8* – udžbenik i radna sveska, *Čitaj hrabro i govori slobodno 8* – čitanka i dnevnik čitanja, *Matematika 8* – udžbenik i zbirka zadataka, ***Geografija 8 – udžbenik i radna sveska***, ***Biologija 8 – udžbenik i radna sveska***, *Hemija 8* – udžbenik i zbirka zadataka, *Muzička kultura 8* – udžbenik, *Istorija 8* – udžbenik, *Likovna kultura 8* – udžbenik, *Fizika 8* – udžbenik i zbirka zadataka, *Informatika sa tehnikom 8* – udžbenik (I i II dio)
- *Moć jezika 9* – udžbenik i radna sveska, *Razigraj riječi 9* – čitanka i dnevnik čitanja, *Geografija 9* – udžbenik i radna sveska, ***Biologija 9 – udžbenik i radna sveska***, *Hemija 9* – udžbenik i zbirka zadataka, *Likovna kultura 9* – udžbenik, *Matematika 9* – udžbenik i zbirka

zadataka, *Istorija 9* – udžbenik, *Muzička kultura 9* – udžbenik, *Fizika 9* – udžbenik i zbirka zadataka.

Priručnici za obavezne nastavne predmete u osnovnoj školi

Velik broj priručnika za nastavnike za nove udžbeničke komplete prilagodili smo i učinili ih dostupnim svim nastavnicima tako što smo ih objavili na veb-stranici Zavoda.

Tokom izvještajne godine raspisali smo konkurs za pribavljanje priručničke literature i nakon ispoštovane procedure Nacionalni savjet za obrazovanje odobrio je:

- *Priručnik za nastavnike za Biologiju za VI razred osnovne škole*
- *Priručnik za nastavnike za Poznavanje društva za IV razred osnovne škole*
- *Priručnik za nastavnike za Poznavanje društva za V razred osnovne škole*
- *Priručnik za nastavnike za Riječ po riječ za VI razred osnovne škole*
- *Priručnik za nastavnike za Prirodu za IV razred osnovne škole i*
- *Priručnik za nastavnike za Prirodu za V razred osnovne škole.*

Udžbenički kompleti za nastavne predmete i izborne predmete u osnovnoj školi

Za upotrebu u muzičkim školama Nacionalni savjet za obrazovanje odobrio je udžbenički komplet *Muzički koraci 3* (udžbenik, priručnik za nastavnike).

• Srednja škola

Udžbenički kompleti za obavezne nastavne predmete

Gimnazija

Izdali smo planirani udžbenik i zbirku zadataka ***Fizika*** za prvi razred gimnazije. U završnoj fazi izrade je udžbenik ***Opšta lingvistika*** za četvrti razred filološke gimnazije.

Takođe, realizovan je planirani reprint sljedećih naslova:

- *Čitanka* za 1. razred – udžbenik, *Crnogorski jezik* za 1. razred – udžbenik, *Muzička umjetnost* za 1. ili 2. razred – udžbenik, *Likovna umjetnost* za 1. ili 2. razred – udžbenik, *Biologija* za 1. razred – udžbenik i radna sveska, ***Fizika za 1. razred – udžbenik i zbirka zadataka***, *Hemija* za 1. razred – udžbenik i zbirka zadataka, *Informatika* za 1. razred – udžbenik, *Istorija* za 1. razred – udžbenik, *Matematika* za 1. razred gimnazije – udžbenik sa zbirkom zadataka
- *Čitanka* za 2. razred – udžbenik, *Crnogorski jezik* za 2. razred – udžbenik, *Fizika* za 2. razred – udžbenik i zbirka zadataka, *Hemija* za 2. razred – udžbenik i zbirka zadataka, *Biologija* za 2. razred – udžbenik, *Hemija* za 2. razred – udžbenik i zbirka zadataka, *Matematika* za 2. razred gimnazije – udžbenik sa zbirkom zadataka
- *Čitanka* za 3. razred – udžbenik, *Crnogorski jezik* za 3. razred – udžbenik, *Hemija* za 3. razred – udžbenik i zbirka zadataka, *Biologija* za 3. razred – udžbenik i radna sveska, *Fizika* za 3. razred – udžbenik i zbirka zadataka

- *Čitanka* za 4. razred – udžbenik, *Crnogorski jezik* za 4. razred – udžbenik, *Filozofija* za 4. razred – udžbenik.

Srednje stručne škole

Tokom 2019. godine objavili smo udžbenike za 3. razred srednjih stručnih škola koje je Nacionalni savjet za obrazovanje odobrio za upotrebu:

- *Računovodstvo 3* – udžbenik za 3. razred
- *Visokonaponska razvodna postrojenja* za 3. razred.

Udžbenička literatura na albanskom jeziku

• Osnovna škola

Kako je obaveza da se odmah po objavljivanju udžbeničkih izdanja na crnogorskom jeziku pristupi prevođenju na albanski jezik, u toku izvještajnog perioda objavili smo sljedeće naslove za osnovnu školu (boldom su naznačeni potpuno novi naslovi/kompleti):

- ***U svijetu matematike 1 – udžbenički komplet, Istražujem svoju okolinu 1 – udžbenik***
- ***U svijetu matematike 2 – udžbenički komplet, Istražujem svoju okolinu 2 – udžbenik i radna sveska***
- *Albanski jezik 3 – udžbenik i radna sveska, Književnost na albanskom jeziku 3 – udžbenik i radna sveska, U svijetu matematike 3 – udžbenički komplet, Likovna kultura 3 – udžbenik, Čarolija muzike 3 – udžbenik, Istražujem svoju okolinu 3 – udžbenik i radna sveska, Učimo crnogorski 3 – udžbenik i radna sveska*
- ***U svijetu matematike 4 – udžbenički komplet, Poznavanje društva 4 – udžbenik i radna sveska, Priroda 4 – udžbenik i radna sveska, Likovna kultura 4 – udžbenik, Muzička kultura 4 – udžbenik, Učimo crnogorski 4 – udžbenik i radna sveska***
- ***Likovna kultura 5 – udžbenik, Priroda 5 – udžbenik i radna sveska, Poznavanje društva 5 – udžbenik i radna sveska, Matematika 5 – udžbenik i zbirka zadataka, Informatika sa tehnikom 5 – udžbenik, Muzičko 5 – udžbenik***
- ***Matematika 6 – udžbenik i zbirka zadataka, Informatika sa tehnikom 6 – udžbenik, Istorija 6 – radna sveska, Likovna kultura 6 – udžbenik***
- ***Geografija 7 – udžbenik i radna sveska, Informatika sa tehnikom 7 – udžbenik, Hemija 7 – udžbenik i zbirka zadataka, Biologija 7 – udžbenik i radna sveska***
- *Albanski jezik 8 – udžbenik i radna sveska, Književnost na albanskom jeziku 8 – dnevnik čitanja, Matematika 8 – udžbenik i zbirka zadataka, Biologija 8 – udžbenik i radna sveska, Informatika sa tehnikom 8 – udžbenik, Hemija 8 – udžbenik i zbirka zadataka, Istorija 8 – udžbenik*
- ***Geografija 9 – udžbenik i radna sveska, Biologija 9 – udžbenik i radna sveska, Matematika 9 – udžbenik i zbirka zadataka, Istorija 9 – udžbenik.***

• Srednja škola

Za obrazovanje na albanskom jeziku, za objavljivanje smo pripremili *Crnogorski kao nematernalni* za 4. razred gimnazije – udžbenik, radna sveska i priručnik za nastavnike sa CD-om.

Dodatna literatura i Nastavno-pedagoška biblioteka

Izdat je sljedeći naslov:

- *Leksikon institucija crnogorske prosvjete*, autor Radovan Damjanović.

Književna djela i posebna izdanja

Tokom 2019. godine u raznim bibliotekama objavljeni su sljedeći naslovi:

- **Vodič** – *Muzika i mi* – autorka Mirjane Rajčić
- **Lektira** – *Davidova zvijezda* – autor Zuvdije Hodžić
- **Zublja** – *Žižula i Čičak* – autorka Marija Sarap
- **Savremenik** – *Fenomenologija smrti* – autor Anton Berišaj

Kao posebna izdanja objavili smo:

- *Filozofija politike* – autor Milenko A. Perović
- *Osnovi astronomije* – autori: Marko Vuksanović, Anđela Gazdić, Aleksandar Milić, Dragić Krstajić, Filip Miladinović, Jasna Zeković, Mateja Ivanović, Dušan Prašćević, Mina Koturović, Vladana Čelebić
- *Predškoolstvo u Crnoj Gori* – autori Tatjana Novović i Veselin Mićanović
- *Poetika i etika Marka Miljanova* – autor Radomir Ivanović
- *Izabrana djela Radovana Zogovića* (tri knjige), u saradnji sa Izdavačkom kućom CID
- *Prava boja neba* – autor Igor Rudan
- *Vječnost u zakup* – autor Moikom Zećo
- *Vježbanka Danilo Kiš* – autor Božo Koprivica.

Naslovi na kojima se radilo tokom izvještajne godine, a koji nijesu završeni i biće planirani za 2020. godinu:

- *Kulturno nasljeđe Crne Gore* – autor Adnan Prekić
- *Istorija Crne Gore* – autor Živko Andrijašević.

Periodika i školski obrasci

Tokom 2019. svakodnevno smo ažurirali portala *Prosvjetni rad*, a objavljena su i četiri štampana broja.

Objavili smo četiri broja časopisa *Vaspitanje i obrazovanje*.

U saradnji s radnom grupom Ministarstva prosvjete, zapošljeni u Zavodu realizovali su pripremu za štampu, štampu i distribuciju novih školskih obrazaca za muzičke škole na crnogorskom i albanskom jeziku koji su objavljeni u *Službenom listu Crne Gore* br. 30/19.

DAISY udžbenici

Od organizacije Zero Project, produkcija i primjena udžbenika u DAISY formatu dobila je globalnu nagradu kao jedan od najboljih primjera inovativnih praksi u inkluzivnom obrazovanju.

Inicijativa Zero Project, ustanovljena 2008. godine, usmjerena je na unapređenje položaja djece, mladih i odraslih s invaliditetom u cijelom svijetu. Misija Zero Project-a jeste da podrži primjenu Konvencije UN o pravima osoba sa invaliditetom i Konvencije UN o pravima djeteta. Zero Project je platforma na kojoj se razmjenjuju najbolje prakse i politike u ovim oblastima.

Svake godine Zero Project objavljuje mogućnost za kandidaturu najboljih politika i praksi u raznim oblastima, kao što su participacija, zapošljavanje, zaštita, obrazovanje, itd. Za 2020. godinu, Zero Project je objavio poziv za nominovanje najboljih politika i inovativnih praksi u obrazovanju, i kancelarija UNICEF-a u Crnoj Gori nominovala je DAISY projekat kao plod uspješne saradnje Ministarstva prosvjete, Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva, Zavoda za školstvo, Resursnog centra „1. jun“, Fakulteta za dramske umjetnosti i UNICEF-a.

Elektronski edukativni materijali

S ciljem da damo doprinos povećanju digitalnih i prirodnjačkih kompetencija učenika, ove godine objavili smo na sajtu edukativnu interaktivnu aplikaciju *Matematika kroz igru* koji se odnosi na matematička znanja i vještine u trećem razredu osnovne škole.

Objavljivanje konkursa za vanudžbeničku literaturu

U 2019. godini raspisali smo konkurs za sljedeće kategorije:

- knjigu poezije, kratke proze ili romana – za djecu i omladinu
- knjigu poezije, kratke proze ili romana za odrasle
- naučnoistraživački rad iz oblasti humanističkih nauka
- najbolji prevod knjige poezije, kratke proze ili romana.

Prema ocjeni žirija koji je formirao direktor Zavoda, nijedan od pristiglih rukopisa nije zavrjedio da bude objavljen.

Ove godine smo raspisali konkurs kako bismo pokušali da obezbijedimo kvalitetne rukopise za našu vanudžbeničku literaturu.

Neobjavljivanje udžbenika, nastavnih sredstava, priručnika i vanudžbeničke literature

Na jednom broju naslova koji su planirani za objavljivanje u 2019. godini još uvijek se radi, i oni će biti obuhvaćeni izdavačkim planom za narednu godinu:

- Zbirka zadataka iz matematike – od I do IV razreda gimnazije
- Zbirka zadataka za kontrolne i pismene zadatke iz matematike – od VI do IX razreda
- Geografija 8 – udžbenik i radna sveska
- Geografija – udžbenik za 2. razred gimnazije
- Fizika – udžbenički komplet za 3. razred gimnazije
- Fizika – udžbenički komplet za 4. razred gimnazije
- Biologija – udžbenički komplet za 3. razred gimnazije
- Biologija – udžbenički komplet za 4. razred gimnazije
- Hemija – udžbenički komplet za 3. razred gimnazije
- Hemija – udžbenički komplet za 4. razred gimnazije
- Priručnik za rad s teško slabovidom djecom
- Računovodstvo 4 – udžbenik za 4. razred srednje stručne škole.

Naslovi na kojima se nije radilo iako su sadržani u Izdavačkim planu za 2019. godinu:

- Priručnik za rad s djecom do tri godine (konkurs raspisivan tri puta)

Razvoj socijalnih i emocionalnih sposobnosti kod učenika osnovne i srednje škole – bolja postignuća i jačanje karaktera (priručnik za roditelje i nastavnike).

II. IZVJEŠTAJ O RADU ODJELJENJA ZA PLASMAN I PROMET

Ovogodišnja ukupna distribucija udžbenika se odvijala kroz nekoliko pojedinačnih distribucija i to:

- distribucija udžbeničkih kompleta prema privatnoj knjižarskoj mreži
- distribucija I razreda prema podacima za pojedine Opštine u Crnoj Gori,
- distribucija udžbeničkih kompleta za djecu korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice, djecu bez roditeljskog staranja na porodičnom smještaju i djecu koja su smještene u ustanove socijalne i dječije zaštite, djecu sa smetnjama u razvoju, kao i djecu romske i egipćanske nacionalnosti, koja su uključena u redovan vaspitno-obrazovni proces, kao i distribucija udžbenika za RE populaciju
- distribucija školskih obrazaca obrazovnim ustanovama

Ukupna distribucija udžbenika prema gore navedenim kategorijama je započeta 19. 08. i trajala je do 4. 10. 2019. godine.

I - Izvještaj o distribuciji udžbenika privatnoj knjižarskoj mreži za školsku 2019/2020. godinu

Distribucija udžbeničkih kompleta prema privatnoj knjižarskoj mreži za školsku 2019/2020. godinu izvršena je u avgustu i septembru tekuće godine.

Fizičkoj distribuciji udžbenika je prethodilo potpisivanje Ugovora o kupoprodaji Zavoda za udžbenike sa privatnim knjižarama, u kojem su jasno definisani uslovi saradnje kao i rokovi narudžbe i isporuke. Ugovorom se definisao način plaćanja naručenih udžbenika od strane kupaca.

Ovogodišnje naručivanje udžbenika od strane kupaca – privatnih knjižara se vršilo putem Narudžbenica. Narudžbom se smatrala uredno popunjena, potpisana i ovjerena Narudžbenica sa približno utvrđenim

godišnjim potrebama za udžbenicima, koje su dostavljene Zavodu najkasnije do 15. jula za generalnu isporuku naručenih udžbenika.

Distribucija se odvijala u vidu jedne generalne isporuke i više pojedinačnih - manjih (tekućih) isporuka udžbenika. Isporuka po generalnoj narudžbi se odvijala od 21. do 27. avgusta, kada je i počela zvanična prodaja udžbenika u knjižarama.

Zavod je i ove godine, kao i svih prethodnih, odobrio kupcima dva načina isplate udžbenika po generalnoj narudžbi. Kupci su imali mogućnost avansnog plaćanja i u ratama, u zavisnosti od njihove platežne mogućnosti.

U tom dijelu Zavod je za pokriće troškova poslovanja kupaca odobrio rabate (popuste) na vrijednost naručenih udžbenika i to:

- 1) **12%** za narudžbu iznad 30.000,00 €, uz mogućnost otplate duga u mjesečnim ratama na sljedeći način:
- 2)
 - za narudžbe do 49.999,00 € u tri rate,
 - za narudžbe od 50.000,00 € do 89.999,00 € u četiri rate i
 - za narudžbe iznad 90.000,00 € u pet rata.

2) **10%** za narudžbe ispod 29.999,00 €, uz mogućnost otplate duga iz narudžbe u dvije mjesečne rate.

Prva rata za plaćanje je dospijevala prije isporuke udžbenika i to 1. avgusta tekuće godine i iznosila je:

- za narudžbe iznad 90.000,00 € – 40%,
- za narudžbe od 50.000,00 € do 89.999,00 € – 50% i
- za narudžbe do 49.999,00 € – 60%

Generalna narudžba je podrazumijevala isporuku udžbenika saglasnu originalnom (paketskom) pakovanju, kako je naznačeno u Narudžbenici koja je dostavljena Zavodu, uz odobreni rabat (popust).

Pojedinačna (tekuća) narudžba udžbenika je podrazumijevala isporuku udžbenika u manjim količinama od originalnog (paketskog) pakovanja, prema trenutnim potrebama kupaca, tj. knjižara, uz rabat (popust) od 10% od vrijedosti naručenih udžbenika, koje se dostavljaju u pisanoj formi, fax-om, e-mailom ili lično.

Za pokriće troškova poslovanja koji se odnosi na asortiman vanudžbeničke literature i lektira, Zavod privatnim knjižarima odobrava popust 30%, dok za indekse odobrava 15%.

II - Izvještaj o distribuciji udžbenika za socijalni program 2019. godine

Nakon distribucije udžbenika knjižarskoj mreži Crne Gore, izvršena je distribucija udžbenika za djecu korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice, djecu bez roditeljskog staranja na porodičnom smještaju i djecu koja su smještena u ustanove socijalne i dječije zaštite, djecu sa smetnjama u razvoju, kao i djecu romske i egipćanske nacionalnosti, koja su uključena u redovan vaspitno-obrazovni proces. Ova distribucija je počela 24.08.2019. godine, po nalogu Ministarstva prosvjete, a prema podacima Odjeljenja za učenički i studentski standard, koji su nam dostavljeni 31.07.2019. godine, a završena je 25.09.2019. godine sa posljednjom narudžbom udžbenika, od 24.09.2019. godine i u kojoj je ukupno isporučeno 7178 udžbeničkih kompleta za osnovnu na crnogorskom i albanskom jeziku.

U okviru ove distribucije udžbenika za socijalni program 2019. godine izvršena je, prema projektu Ministarstva prosvjete, a prema podacima koje smo dobili od Odjeljenja za učenički i studentski standard u Ministarstvu prosvjete, i isporuka udžbeničkih kompleta za djecu romske i egipćanske nacionalnosti.

III - Izvještaj o distribuciji udžbeničkih kompleta za Opštine 2019. godine

Uporedo sa distribucijom besplatnih udžbeničkih kompleta, koji su podijeljeni djeci prema projektu Ministarstva prosvjete u 2019. godine izvršena je i distribucija besplatnih udžbenika u pojedinim Opštinama i tom prilikom su distribuirana 6150 kompleta i to:

- Glavni grad – Podgorica,
- Opština Mojkovac,
- Opština Gusinje ,
- Opština Budva,
- Opština Kotor,
- Opština Tuzi

Svim Opštinama je omogućeno odloženo plaćanje na tri rate, kao vid olakšice za nabavku ovih udžbeničkih kompleta.

IV – Distribucija školskih obrazaca

Uporedo sa ovim distribucijama izvršena je i distribucija školskih obrazaca svim obrazovnim stanovama na teritoriji Crne Gore.

U ovoj godini izvršeno je renoviranje maloprodajnog objekta u Podgorici, u ulici Novaka Miloševa br 34, čime je unaprijeđen kako izgled samog objekta tako i posjećenost i prodaja asortimana u istom.

III. IZVJEŠTAJ O RADU ODJELJENJA ZA PRAVNE, KADROVSKE I OPŠTE POSLOVE

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica donio je Plan javnih nabavki za 2019. godinu br. 2720 od 26. 12. 2018. godine, i isti je dostavljen Upravi za javne nabavke Crne Gore iz razloga što hitnijeg pokretanja postupka javne nabavke za odabir najpovoljnijeg ponuđača za nabavku usluge štampanja i isporuke udžbenika, koji je prepoznat kao postupak, koji zbog svoje velike procijenjene vrijednosti, podložan dugom žalbenom postupku.

U skladu sa Finansijskim planom Zavoda za 2019. godinu, Plan javnih nabavki je predviđao 17 postupka javne nabavke za nabavaku raznih vrsta usluga, roba i radova, i to:

- 4 otvorena postupka javne nabavke,
- 1 pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje i
- preostali broj se odnosio na nabavke male vrijednosti.

U smislu realizacije Plana javnih nabavki za 2018. godinu, Zavod je sproveo i realizovao postupke javnih nabavki shodno svojim potrebama i u skladu sa procedurama, a u toku je i sačinjavanje Izvještaja o postupcima javnih nabavki koji se dostavlja Upravi za javne nabavke najkasnije do kraja februara tekuće godine.

Kao bitan i suštinski za ovaj Zavod, postupak javne nabavke za odabir najpovoljnijeg ponuđača za nabavku usluge štampanja i isporuke udžbenika je sproveden i ugovori su potpisani sa najpovoljnijim ponudama ponuđača po partijama, a udžbenici su distribuirani na vrijeme.

Uprava za inspekcijske poslove – Odsjek za inspekciju za javne nabavke je dana 07. 6. 2019. godine izvršila kontrolu u dijelu uspostavljanja i vođenja evidencije o javnim nabavkama kao i kontrolu i realizaciju sprovedenih postupaka i zaključenih ugovora za 2019. godinu. Zapisnikom br. 02010/2019-5-37 od 07. 6. 2019. godine, ista je konstatovala da se u Zavodu sprovode sve aktivnosti u skladu sa Zakonom.

Takođe, za sve sprovedene postupke javnih nabavki postoji cjelokupna i uredno čuvana dokumentacija počev od odluka o pokretanju postupka pa do samih zaključenih ugovora, u kojoj se mogu naći detaljniji podaci iz samih javnih nabavki.

Dalje, u 2019. godini ažurirana je Knjiga procedura Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva na način da su shodno prepoznatoj potrebi donešeni novi pravilnici i interne procedure kao i da su postojeći izmjenjeni shodno novim potrebama.

Odnosnim institucijama uredno su dostavljana dokumenta poput Registra rizika, FMC Izvještaji i mnogi drugi.

IV. ODJELJENJE ZA RAČUNOVODSTVENO-FINANSIJSKE POSLOVE

Odjeljenje računovodstveno-finansijskih poslova obavlja zadatke finansijskog planiranja, izvršavanja i izvještavanja.

PLANIRANJE

Usvojen je Finansijski plan za 2020. godinu na sjednici Upravnog odbora, koji obuhvata planirane primitke od dotacija iz budžeta i sopstenih prihoda, kao i izdatke koji su klasifikovani po ekonomskoj klasifikaciji. Finansijskim planom za 2020. godinu su planirani izdaci iz sopstvenih prihoda u iznosu 3.422.092,57 €, a ukupni planirani izdaci iznose 4.465.100,00 €.

Usvojeni Finansijski plan je dostavljen Ministarstvu prosvjete i Ministarstvu finansija u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Shodno članu 29 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva je dostavio Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava, shodno kojem su dodijeljena sredstva Zakonom o budžetu za 2020. godinu u iznosu 1.043.007,43 €. Iz budžetskih sredstava će se realizovati izdaci za zarade, materijal i zakup.

IZVRŠAVANJE

Na osnovu dospjelih obaveza za zarade, troškove materijala i usluge, održavanje, rentu i kapitalne izdatke, vodeći računa o sprovođenju internih procedura, vrše se plaćanja, s osvrtnom na poštovanje ugovorenih rokova i praćenje stepena izvršenja prema Finansijskom planu.

S druge strane, prati se dinamika plaćanja potraživanja od kupaca shodno sklopljenim ugovorima, kao i uplate dnevnih pazara iz maloprodajnih objekata Zavoda-knjižara.

IZVJEŠTAVANJE

Godišnji izvještaji Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva se usvajaju na sjednicama Upravnog odbora.

Shodno članu 5 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Zavod dostavlja Ministarstvu prosvjete:

- Izvještaj o novčanim tokovima-Obrazac 4 i
- Izvještaj o neizmirenim obavezama-Obrazac 5.

Ovi obrasci se dostavljaju godišnje i kvartalno.

Shodno Zakonu o računovodstvu, Zavod dostavlja finansijske iskaze:

Bilans stanja i Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima i Izvještaj o promjeni na kapitalu.

Iskazi se usvajaju na sjednici Upravnog odbora, a zatim dostavljaju Poreskoj upravi, najkasnije do 31. 03. 2020. godine.

Osim eksternih izvještaja, Odjeljenje računovodstveno-finansijskih poslova vrši kontinuirano praćenje i izvještavanje o stanju potraživanja i izmirenju obaveza i pravi druge interne izvještaje vezano za poslovanje u skladu sa poslovnim prilikama.

OSTALE AKTIVNOSTI

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva je formirao Revizorski odbor koji vrši kontrolu kvartalnih i završnih računa i shodno tome daje preporuke Upravnom odboru za usvanje istih. Takođe, angažovan je eksterni revizor koji vrši reviziju Završnog računa i daje mišljenje na izvršenu reviziju.

Zaključak:

U radu svih odjeljenja postignut je napredak i realizovano sve planirano i odobreno od Upravnog odbora Zavoda.

Smatramo da je Zavod, u značajnoj mjeri, doprinio napretku prosvjetnog sistema na svim nivoima, a koji se tiču našeg djelovanja.

Direktor
Payle Goranović